

SEANCE DU MARDI 24 MARS 1992
VERGADERING VAN DINSDAG 24 MAART 1992ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 220.

COMMUNICATIONS:

Page 220.

1. Commission de la protection de la vie privée.
2. Cour d'arbitrage.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 221.

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 221.

Projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 221.

- M. Vermeiren** au ministre des Finances sur «le désavantage aux dépens de la Région flamande dans le calcul des droits d'enregistrement à percevoir».
- M. Verreycken** au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «les mesures que prendra le ministre en vue de lutter contre l'insécurité dans les grandes villes».
- Mme Harnie** au ministre de l'Emploi et du Travail sur «la dénonciation de la Convention n° 89 de l'OIT sur le travail de nuit».
- M. Appeltans** au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur «le nombre des sièges du Parlement européen qui reviennent à notre pays».
- M. Desmedt** au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur «l'arrêt du Conseil d'Etat du 13 novembre 1991 prononçant l'annulation de la nomination du président du Tribunal de première instance de Bruxelles et ses conséquences».

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 220.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 220.

1. Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.
2. Arbitragehof.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 221.

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 221.

Ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 221.

- De heer Vermeiren** tot de minister van Financiën over «de benadeling van het Vlaams Gewest bij de berekening van de verschuldigde registratierechten».
- De heer Verreycken** tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over «de maatregelen die de minister zal treffen om de onveiligheid in de grote steden te bestrijden».
- Mevrouw Harnie** tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de opzegging van het IAO-Verdrag nr. 89 inzake nachtarbeid».
- De heer Appeltans** tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «het aan ons land toekomend aantal zetels in het Europees Parlement».
- De heer Desmedt** tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over «het arrest van de Raad van State van 13 november 1991 waarbij de benoeming van de voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel wordt vernietigd en de gevolgen van dat arrest».

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. JOS VAN EYNDE, MINISTRE D'ETAT :

Orateurs : M. le Président, M. Coëme, ministre des Communications et des Entreprises publiques, p. 222.

MESSAGE A S.M. LE ROI :

Page 223.

COMPOSITION DE GROUPES DE TRAVAIL MIXTES :

Page 223.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

Discussion générale. — *Orateurs :* MM. Didden, rapporteur, Vermeiren, de Donnée, Didden, Grosjean, Bartholomeeussen, Bouchat, Kuijpers, Lozie, Vaes, Verreycken, Desmedt, De Grauwe, Mme Mayence-Goossens, MM. Diegenant, Goovaerts, Loones, Geens, De Croo, M. Coëme, ministre des Communications et des Entreprises publiques, p. 223 et p. 233.

Discussion et vote d'articles :

A l'article 1er : *Orateurs :* MM. Loones, Goovaerts, p. 244.

A l'article 2 (nouveau) : *Orateurs :* MM. Desmedt, De Croo, de Donnée, p. 245.

Projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des huissiers de justice.

Discussion générale. — *Orateur :* M. Erdman, rapporteur, p. 246.

Discussion et vote des articles, p. 246.

ORDRE DES TRAVAUX :

Pages 233 et 252.

MESSAGES :

Page 235.

Chambre des représentants.

PROJET DE LOI (Votes réservés) :

Projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena), p. 252.

PROJETS DE LOI (Votes) :

Projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena), p. 253.

Justifications de votes : *Orateurs :* MM. De Croo, de Donnée, p. 254.

Projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des huissiers de justice, p. 254.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 254.

M. Lallemand. — Proposition de loi modifiant l'article 1690 du Code civil relatif aux conditions d'opposabilité aux tiers de la cession de créance, ainsi que les articles 1295 et 2075 du même code.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER JOS VAN EYNDE, MINISTER VAN STAAT :

Sprekers : de Voorzitter, de heer Coëme, minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 222.

BOODSCHAP AAN Z.M. DE KONING :

Bladzijde 223.

SAMENSTELLING VAN GEMENGDE WERKGROEPEN :

Bladzijde 223.

ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging) :

Ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Algemene beraadslaging. — *Sprekers :* de heren Didden, rapporteur, Vermeiren, de Donnée, Didden, Grosjean, Bartholomeeussen, Bouchat, Kuijpers, Lozie, Vaes, Verreycken, Desmedt, De Grauwe, mevrouw Mayence-Goossens, de heren Diegenant, Goovaerts, Loones, Geens, De Croo, de heer Coëme, minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 223 en blz. 233.

Beraadslaging en stemming over artikelen :

Bij artikel 1 : *Sprekers :* de heren Loones, Goovaerts, blz. 244.

Bij artikel 2 (nieuw) : *Sprekers :* de heren Desmedt, De Croo, de Donnée, blz. 245.

Ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders.

Algemene beraadslaging. — *Spreker :* de heer Erdman, rapporteur, blz. 246.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 246.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

Bladzijden 233 en 252.

BOODSCHAPPEN :

Bladzijde 235.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

ONTWERP VAN WET (Aangehouden stemmingen) :

Ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena), blz. 252.

ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen) :

Ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena), blz. 253.

Stemverklaringen : *Sprekers :* de heren De Croo, de Donnée, blz. 254.

Ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders, blz. 254.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 254.

De heer Lallemand. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voorwaarden waaronder een overdracht van schuldverordering aan derden kan worden tegengeworpen, en tot wijziging van de artikelen 1295 en 2075 van hetzelfde wetboek.

M. Verreycken. — Proposition de loi complétant l'article 23 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et l'information et la protection du consommateur.

M. Barzin. — Proposition de loi insérant un article 259bis dans le Code pénal, concernant l'abus d'autorité.

MM. De Grauwe et Verberckmoes. — Proposition de loi modifiant la loi du 22 janvier 1945 sur la réglementation économique et les prix.

MM. Dierickx et Daras. — Proposition de loi portant création d'un institut national chargé de promouvoir la valeur d'usage et la durabilité des biens et des services.

MM. Cardoen et Leclercq:

- a) Proposition de loi modifiant les lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, en ce qui concerne la réparation due aux parents perdant un fils ou une fille en service actif à l'armée;
- b) Proposition de loi modifiant l'article 36 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions;
- c) Proposition de loi modifiant la loi du 9 mars 1953 réalisant certains ajustements en matière de pensions militaires et accordant la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques aux invalides militaires du temps de paix.

M. Cardoen. — Proposition de loi insérant un article 367bis dans le Code des impôts sur les revenus.

M. Cuyvers. — Proposition de loi modifiant la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, en vue d'une meilleure protection des animaux de compagnie.

M. Pécriaux. — Proposition de loi modifiant la loi du 13 août 1986 relative à l'exercice des activités ambulantes.

De heer Verreycken. — Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 23 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

De heer Barzin. — Voorstel van wet houdende invoeging van een artikel 259bis in het Strafwetboek, betreffende het misbruik van gezag.

De heren De Grauwe en Verberckmoes. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

De heren Dierickx en Daras. — Voorstel van wet tot oprichting van een nationaal instituut ter bevordering van de gebruikswaarde en de duurzaamheid van goederen en diensten.

De heren Cardoen en Leclercq:

- a) Voorstel van wet tot wijziging van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend op 5 oktober 1948, wat de vergoeding betreft voor ouders die hun zoon of dochter verliezen die in actieve dienst was bij het leger;
- b) Voorstel van wet tot wijziging van artikel 36 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen;
- c) Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 9 maart 1953 houdende sommige aanpassingen inzake militaire pensioenen en verlening van kosteloze genees- en artsenskundige verzorging voor de militaire invaliden van vreedstijd.

De heer Cardoen. — Voorstel van wet tot invoeging van een artikel 367bis in het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

De heer Cuyvers. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, met het oog op een betere bescherming van gezelschapsdieren.

De heer Pécriaux. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 13 augustus 1986 betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 14 h 5 m.

CONGES — VERLOF

MM. Dalem et Quintelier, en mission à l'étranger, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Dalem en Quintelier, met opdracht in het buitenland.

— Ces congés sont accordés.

Dir verlof wordt toegestaan.

MM. Buchmann, Decléty, en mission à l'étranger; Mathot, Van Aperen, pour d'autres devoirs, et Moureaux, pour raison de santé, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Buchmann, Decléty, met opdracht in het buitenland; Mathot, Van Aperen, wegens andere plichten, en Moureaux, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MEDEDELINGEN

Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

COMMUNICATIONS

Commission de la protection de la vie privée

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 8 augustus 1991 tot regeling van de samenstelling en de werking van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, heeft de voorzitter van deze commissie, bij dienstbrief van 13 maart 1992, aan de Senaat overgezonden de tekst van het reglement van inwendige orde van de commissie, zoals dit werd goedgekeurd op haar vergadering van 18 februari 1992.

Conformément à l'article 5 de l'arrêté royal du 8 août 1991 réglant la composition et le fonctionnement de la Commission de la protection de la vie privée, le président de cette commission a transmis au Sénat, par dépêche du 13 mars 1992, le texte du règlement d'ordre intérieur de la commission, comme approuvé lors de sa réunion du 18 février 1992.

— Neergelegd ter griffie.

Dépôt au greffe.

Arbitragehof — Cour d'arbitrage

De Voorzitter. — Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. Het arrest nr. 16/92 van 12 maart 1992 in zake het beroep tot vernietiging van artikel 6 van het decreet van het Waalse Gewest van 30 april 1990 tot instelling van een belasting op het lozen van industrieel en huishoudelijk afvalwater (rolnummer 255);

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. L'arrêt n° 16/92 du 12 mars 1992 en cause du recours en annulation de l'article 6 du décret de la Région wallonne du 30 avril 1990 instituant une taxe sur le versement des eaux industrielles et domestiques (numéro du rôle 255);

2. Het arrest nr. 17/92 van 12 maart 1992 in zake het beroep tot vernietiging van artikel 10 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990 houdende aanpassing van de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 — uitgaven voor onderwijs, onderzoek en vorming — en van artikel 34 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990 houdende de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991 — uitgaven voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, school- en universiteitsgebouwen, vorming en culturele uitgaven voor het onderwijs, ingesteld door de Universiteit van de Franse Gemeenschap te Bergen en de heer Yves Van Haverbeke (rolnummer 287);

2. L'arrêt n° 17/92 du 12 mars 1992 en cause du recours en annulation de l'article 10 du décret de la Communauté française du 24 décembre 1990 contenant l'ajustement du budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1990 — dépenses d'éducation, de recherche et de formation — et de l'article 34 du décret de la Communauté française du 24 décembre 1990 contenant le budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1991 — dépenses d'éducation, d'enseignement, de recherche, de constructions scolaires et universitaires, de formation et dépenses culturelles de l'éducation, introduit par l'Université de la Communauté française à Mons et M. Yves Van Haverbeke (numéro du rôle 287);

3. Het arrest nr. 18/92 van 12 maart 1992 in zake het beroep tot vernietiging van artikel 10 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990 houdende aanpassing van de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 — uitgaven voor onderwijs, onderzoek en vorming — en van artikel 34 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 24 december 1990 houdende de begroting van de Franse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1991 — uitgaven voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, school- en universiteitsgebouwen, vorming en culturele uitgaven voor het onderwijs, ingesteld door de Universiteit van de Franse Gemeenschap te Luik en anderen (rolnummer 326);

3. L'arrêt n° 18/92 du 12 mars 1992 en cause du recours en annulation de l'article 10 du décret de la Communauté française du 24 décembre 1990 contenant l'ajustement du budget de la Communauté française de l'année budgétaire 1990 — dépenses d'éducation, de recherche et de formation — et de l'article 34 du décret de la Communauté française du 24 décembre 1990 contenant le budget de la Communauté française de l'année budgétaire

1991 — dépenses d'éducation, d'enseignement, de recherche, de constructions scolaires et universitaires, de formation et dépenses culturelles de l'éducation, introduit par l'Université de la Communauté française à Liège et autres (numéro du rôle 326);

4. Het arrest nr. 19/92 van 12 maart 1992 in zake de vordering tot gedeeltelijke schorsing van artikel 52 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, vervangen door de wet van 18 juli 1991 tot wijziging van de voormelde wet, op 27 januari 1992 ingesteld door de vereniging zonder winstoogmerk Amnesty International — Belgique francophone (rolnummer 379);

4. L'arrêt n° 19/92 du 12 mars 1992 en cause de la demande de suspension partielle de l'article 52 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, remplacé par la loi du 18 juillet 1991 modifiant la loi précitée, introduite le 27 janvier 1992 par l'association sans but lucratif Amnesty International — Belgique francophone (numéro du rôle 379);

5. Het arrest nr. 20/92 van 12 maart 1992 in zake de vordering tot schorsing van artikel 31, § 1, van de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij, ingesteld door Servais Grootjans (rolnummer 382);

5. L'arrêt n° 20/92 du 12 mars 1992 en cause de la demande de suspension de l'article 31, § 1er, de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale, introduite par Servais Grootjans (numéro du rôle 382);

6. Het arrest nr. 21/92 van 12 maart 1992 in zake de prejudiciële vraag gesteld bij vonnis van 8 januari 1991 van de Politierechtbank te Nijvel in zake Robert Conard en Christian Conard tegen het openbaar ministerie, Jean-Pierre Lafontaine en het ministerie van het Waalse Gewest (rolnummer 279).

6. L'arrêt n° 21/92 du 12 mars 1992 en cause de la question préjudicielle posée par jugement du 8 janvier 1991 du Tribunal de police de Nivelles en cause de Robert Conard et de Christian Conard contre le ministère public, Jean-Pierre Lafontaine et le ministère de la Région wallonne (numéro du rôle 279).

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

COMPOSITION DE COMMISSIONS

Modifications

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen

M. le Président. — Le bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions:

1. A la commission du Commerce extérieur:

M. Garcia remplacerait M. Pinoie comme membre suppléant;

Bij het bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies:

1. In de commissie voor de Buitenlandse Handel:

Zou de heer Garcia de heer Pinoie als plaatsvervangend lid vervangen;

2. A la commission de l'Enseignement et de la Science:

M. Seeuws remplacerait Mme Lieten-Croes comme membre effectif et Mme Lieten-Croes remplacerait Mme Van der Wildt comme membre suppléant;

2. In de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap:

Zou de heer Seeuws mevrouw Lieten-Croes als effectief lid vervangen en zou mevrouw Lieten-Croes mevrouw Van der Wildt als plaatsvervangend lid vervangen;

3. A la commission de l'Infrastructure:

M. Seeuws remplacerait M. Verschueren comme membre suppléant;

3. In de commissie voor de Infrastructuur:

Zou de heer Seeuws de heer Verschueren als plaatsvervangend lid vervangen;

4. A la commission de l'Economie:

M. Deworme remplacerait M. Poulain comme membre effectif.

4. In de commissie voor de Economische Aangelegenheden:

Zou de heer Deworme de heer Poulain als effectief lid vervangen.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en sera donc ainsi.

Dan is aldus besloten.

ONTWERP VAN WET — PROJET DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De regering heeft ingediend een ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Le gouvernement a déposé un projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

Dit ontwerp van wet werd gedrukt en rondgedeeld.

Ce projet de loi a été imprimé et distribué.

Het werd verwezen naar de commissie voor de Infrastructuur.

Il a été renvoyé à la commission de l'Infrastructure.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1. Van de heer Vermeiren tot de minister van Financiën over « de benadeling van het Vlaams Gewest bij de berekening van de verschuldigde registratierechten »;

Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1. De M. Vermeiren au ministre des Finances sur « le désavantage aux dépens de la Région flamande dans le calcul des droits d'enregistrement à percevoir »;

2. Van de heer Verreycken tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « de maatregelen die de minister zal treffen om de onveiligheid in de grote steden te bestrijden »;

2. De M. Verreycken au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les mesures que prendra le ministre en vue de lutter contre l'insécurité dans les grandes villes »;

3. Van mevrouw Harnie tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de opzegging van het IAO-Verdrag nr. 89 inzake nachtarbeid »;

3. De Mme Harnie au ministre de l'Emploi et du Travail sur « la dénonciation de la Convention n° 89 de l'OIT sur le travail de nuit »;

4. Van de heer Appeltans tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « het aan ons land toekomend aantal zetels in het Europees Parlement »;

4. De M. Appeltans au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le nombre des sièges du Parlement européen qui reviennent à notre pays »;

5. Van de heer Desmedt tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « het arrest van de Raad van State van 13 november 1991 waarbij de benoeming van de voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel wordt vernietigd en de gevolgen van dat arrest ».

5. De M. Desmedt au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « l'arrêt du Conseil d'Etat du 13 novembre 1991 prononçant l'annulation de la nomination du président du Tribunal de première instance de Bruxelles et ses conséquences ».

De eerste drie interpellaties zijn ingeschreven op onze agenda van vandaag.

Les trois premières interpellations sont inscrites à notre ordre du jour de la présente séance.

De datum van de laatste twee interpellaties wordt later bepaald.

La date des deux dernières interpellations sera fixée ultérieurement.

HULDE TER NAGEDACHTENIS
AAN DE HEER JOS VAN EYNDE, MINISTER VAN STAAT

HOMMAGE A LA MEMOIRE
DE M. JOS VAN EYNDE, MINISTRE D'ETAT

De Voorzitter staat op en richt zich in volgende bewoordingen tot de staande vergadering: Dames en heren, de Senaat herdenkt vandaag Jos van Eynde, minister van Staat en ere-volksvertegenwoordiger, die op 22 maart 1992 overleden is. Iedereen die hem gekend heeft, zal zich hem herinneren als een rechtlijnig, onbaatzuchtig en eerlijk politicus die, dat mag worden gezegd, het incident niet schuwde in het parlementaire halfroond. In de persoonlijke omgang was hij een zeer warmhartig en uiterst charmant man.

Jos van Eynde werd in 1907 in Berchem bij Antwerpen geboren in een arbeidersgezin. Zijn vader was een letterzetter, zijn moeder strijster. Een onbezorgde jeugd heeft hij niet gekend. Zijn moeder stierf toen hij amper zes was en kort daarna overleed ook zijn jongste zusje. Vader van Eynde, die in een Brusselse drukkerij werkte, besteedde Jos en zijn jongere zus uit bij burens. De Eerste Wereldoorlog betekende voor het gezin van Eynde een periode van echte armoede.

De jonge Jos van Eynde werd vaak opgevangen door zijn oom Lambert Bries. Deze was een actief vakbondsman bij de autoconstructeur Minerva en nam hem vaak mee naar de Antwerpse socialistische voorman Willem Eekelers. Zij zijn het die hem de weg naar het socialisme hebben gewezen.

Dank zij een beurs voor het Fonds der meestbegaafden behaalde hij in 1927 het diploma van onderwijzer. Hij zal evenwel nooit voor een klas staan: reeds als student was hij beginnen te werken voor *Volksgazet* en vanaf augustus 1926 kreeg hij er een vaste betrekking. Hij zal er 52 jaar blijven en er alle graden doorlopen van hulpredacteur tot hoofdredacteur en directeur-zaakvoerder.

Hoewel Jos van Eynde 31 jaar lid was van de Kamer van volksvertegenwoordigers en 21 jaar ondervoorzitter en medevoorzitter van de Belgische Socialistische Partij heeft hij steeds beweerd slechts één beroep te hebben: dat van journalist.

Het waren vooral Willem Eekelers en Camille Huysmans die Jos van Eynde aanvankelijk aanmoedigden in zijn prille journalistieke activiteiten. De bijna dagelijkse omgang met Camille Huysmans, Frans Detiège, Lode Craeybeckx, Lode Zielens, Emmanuel De Bom en Herman Vos op de redactie van *Volksgazet* waren voor Jos van Eynde van doorslaggevende betekenis voor zijn vorming als journalist. Geleidelijk aan ontwikkelde hij zich tot een politiek polemist zonder weerga. Ogenscheinlijk moeiteloos schreef hij in een volkomen eigen, heldere en bewogen stijl, die velen hem benijdden. Zelfs Gerard Walschap zal zeggen: « De enige pen die ik benijd, is die van Jos van Eynde. » Zijn talent als journalist dreef op een diepe innerlijke bewogenheid, een spontane verontwaardiging over onrecht en op afkeer voor zelfgenoegzaamheid of lichtzinnigheid.

In het begin van de jaren dertig besteedde hij vooral aandacht aan het opkomend fascisme en de Spaanse burgeroorlog. Samen met Emile Vandervelde reisde hij naar Spanje, waar hij Madrid en het front bezocht en waar hij Antoon Spinoy ontmoette, die dienst deed in een internationaal hospitaal.

Na als eerste-sergeant de achttiendaagse veldtocht te hebben meegemaakt, nam Jos van Eynde geleidelijk aan actief deel aan het verzet dat in socialistische kringen werd georganiseerd. Terwijl hij lijdzaam moest dulden dat de collaboratiekrant *Volk en Staat* op de persen van « zijn » *Volksgazet* werd gedrukt, werkte hij mee aan de sluikbladen *Morgenrood* en *De Werker*.

Nooit is Jos van Eynde de deportatie vergeten van talrijke politieke vrienden en van de joodse leden van de Antwerpse arbeidersbeweging.

Nog tijdens de oorlog werd Jos van Eynde gevraagd na de bevrijding de politieke leiding van *Volksgazet* op zich te nemen. Hij heeft niet op zich laten wachten. Op 4 september 1944, enkele uren na de bevrijding, slaagde hij erin een bevrijdingseditie van *Volksgazet* op straat te brengen.

Na de oorlog ging hij steeds meer een vooraanstaande rol spelen binnen zijn partij en in de politieke arena. Op 17 februari 1946 deed hij zijn intrede in de Kamer van volksvertegenwoordigers waarvan hij tot 1977 lid zou blijven.

In 1954 werd Jos van Eynde verkozen tot ondervoorzitter van de BSP in opvolging van Edward Anseele. Vijf jaar lang zal hij samenwerken met de voorzitter Max Buset en daarna 12 jaar lang met Leo Collard. Toen Leo Collard in 1971 afscheid nam als voorzitter, werd Jos van Eynde als medevoorzitter van de BSP aangewezen, aan de zijde van Edmond Leburton, die in 1973 door André Cools werd opgevolgd.

In die periode heeft Jos van Eynde, aan de top van zijn partij en als parlamentslid, de stormen meegemaakt die achtereenvolgens over het land hebben gewoed: de Koningskwesitie, de schoolstrijd, de stakingen van 1960 en 1961 tegen de Eenheidswet, de Congo-crisis, de periode van communautaire spanningen, de moeilijkheden rond de grondwetsherziening. Bij de besprekingen van al deze problemen heeft van Eynde een eersterangsrol gespeeld.

Jos van Eynde had een verheven opvatting van zijn taak als parlamentslid. Verschillende malen werd hem een ministerportefeuille aangeboden die hij eens weigerde met de geveleugelde woorden « zeer te twifelen aan zijn persoonlijke capaciteiten om zulke belangrijke opdracht te aanvaarden ». Voor hem kwam het parlementaire werk op de eerste plaats.

Tallose malen zal Jos van Eynde het woord nemen vanop de tribune of vanop de banken, waarbij hij nooit aarzde om — zoals Achiël Van Acker het formuleerde — een kat een kat te noemen. Hij zal meer dan eens bewijzen dat het Parlement voor hem een echte politieke vergadering is waar een redevoering niet per se een loflied moet zijn. In 1960 heeft een parlementaire tussenkomst van Jos van Eynde in verband met het frauduleus bankroet van de maatschappij Socoga de toenmalige minister van Landbouw tot ontslag gedwongen.

Ondanks het feit dat hij unitarist was, schaarde hij zich in 1968 achter de beroemde Brusselse scheurlijst « Rode leeuwen » van Hendrik Fayat, Frans Gelders en Pierre Vermeylen. Toch heeft hij steeds getracht om de communautaire spanningen binnen zijn partij te milderen. De splitsing van de BSP in 1978 zal Jos van Eynde, « de laatste unitaire socialist », tot op het einde van zijn leven blijven betreuen.

Met het overlijden van Jos van Eynde verdwijnt een van de markante figuren die aan het naoorlogse socialisme in België gestalte hebben gegeven. Jos van Eynde heeft vanuit het Parlement en als journalist de stem vertolkt van de kleine man en is opgekomen voor de belangen van de arbeidersklasse. Hij was een man met een diep politiek doorzicht gekoppeld aan een onvervalste sociale overtuiging.

Aan zijn echtgenote en zijn familie heb ik het diepste leedwezen van de Senaat betuigd.

Het woord is aan Vice-Eerste minister Coëme.

De heer Coëme, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven. — Mijnheer de Voorzitter, minister van Staat Jos van Eynde was een markante figuur van zijn generatie. Hij had sterk uitgesproken opvattingen en verwoordde die duidelijk en krachtig. Ook in zijn beslissingen en zijn optreden kwam hij onomwonden voor zijn overtuiging uit. Men wist dus meestal goed wat men aan hem had.

Jos van Eynde was ook een man van zijn woord. Zij die met hem hebben onderhandeld, weten dat hij niet gauw of niet gemakkelijk toegaf. Misschien juist daarom, had hij een groot respect voor een gemaakte afspraak en voor een tot stand gekomen akkoord. Daarom, en ook omwille van zijn persoonlijke integriteit verdient hij ons blijvend respect.

Sa carrière a été placée sous le signe de la fidélité à son idéal, à son engagement vis-à-vis des travailleurs et à son attachement à la Belgique, à ses libertés et plus particulièrement à la liberté de la presse.

Namens de regering sluit ik mij aan bij de rouwhulde die de Senaatsvoorzitter heeft gebracht aan de heer van Eynde en betuig ik mijn medeleven aan mevrouw van Eynde en aan de familie. (*De vergadering neemt enkele ogenblikken stilte in acht.*)

MESSAGE A S.M. LE ROI

BOODSCHAP AAN Z.M. DE KONING

M. le Président. — Chers collègues, à l'occasion de l'opération que vient de subir Sa Majesté le Roi, j'ai envoyé le télégramme suivant: « Au nom du Sénat et en mon nom propre je tiens à redire à Sa Majesté le Roi notre profond attachement et la respectueuse affection que lui portent tous les Belges. Le Sénat forme des vœux ardents pour sa santé et espère qu'il se rétablira rapidement et complètement de l'opération qu'il vient de subir. »

Aan Zijne Majesteit de Koning heb ik volgend telegram gestuurd: « In naam van de Senaat en in mijn eigen naam stel ik er prijs op Zijne Majesteit de Koning onze diepe gehechtheid en de eerbiedige genegenheid van alle Belgen te betuigen. De Senaat spreekt vurige wensen uit voor zijn gezondheid en hoopt op een spoedig en volledig herstel van de operatie die Hij heeft ondergaan. »

GROUPES DE TRAVAIL MIXTES

Composition

GEMENGDE WERKGROEPEN

Samenstelling

M. le Président. — Je vous informe que le groupe de travail mixte (Chambre et Sénat), chargé de l'examen de la modification de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, est composé comme suit en ce qui concerne le Sénat:

Ik deel u mede dat de gemengde werkgroep (Kamer en Senaat), belast met het onderzoek van de wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, als volgt voor de Senaat is samengesteld:

PS: MM. Lallemand et Mouton; PRL: M. Hasquin; PSC: ...; CVP: de heren Arts en Vandenberghe; SP: de heer Erdman; PVV: de heer Van Belle; Ecolo-Agalev: de heer Maertens.

Je vous informe également que le groupe de travail mixte (Chambre et Sénat), chargé de l'examen de l'exécution de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignements, est composé comme suit en ce qui concerne le Sénat:

Ik deel u eveneens mede dat de gemengde werkgroep (Kamer en Senaat), belast met het onderzoek van de uitvoering van de organieke wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op de politie- en inlichtingendiensten, als volgt voor de Senaat is samengesteld:

PS: M. Mouton; PRL: M. de Donnée; PSC: M. Flagthier; CVP: de heren Hermans en Robert Van Rompaey; SP: de heren Pinoie en Timmermans; PVV: de heer Pedé; Ecolo-Agalev: ...

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN HET LUCHTVERKEER (SABENA)

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI RELATIF AU STATUT DE LA SOCIÉTÉ ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AÉRIENNE (SABENA)

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Didden, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik allereerst de 33 leden van de Senaat danken voor hun actieve deelname aan de commissiewerkzaamheden, die op 19 maart gedurende de hele dag hebben plaatsgehad? Het Parlement is dus best in staat om wetsontwerpen met bekwame spoed en onder grote belangstelling af te werken. Wij bieden de leden hiervoor onze gelukwensen aan.

De Vice-Eerste minister heeft een betekenisvolle bijdrage geleverd door in een hoffelijke sfeer met kennis van zaken te antwoorden op de vragen die hem werden gesteld.

Het wetsontwerp dat wij vandaag bespreken is in feite een gevolg van de regeringsbeslissingen van 9 november 1990, van 22 maart 1991 en van 12 april 1991, die op hun beurt vier andere beslissingen genereerden: ten eerste, over de kapitaalverhoging in twee fasen van respectievelijk 10 en 15 miljard frank; ten tweede, over de herstructurering van de bedrijfsorganisatie die ondertussen is gerealiseerd; ten derde, over het voorstel van nieuwe statuten dat Sabena omvormt in een vennootschap naar gemeen recht. Dit zou op 20 maart 1992 gebeuren. Een akkoord met een industriële partner is dan uiteindelijk het sluitstuk. Tevens maakt dit wetsontwerp deel uit van de maatregelen tot goedkeuring van de sanering genomen door de Europese Gemeenschap, in juli 1991. Bij de toelichting door de minister en de bespreking in de commissie kwamen een aantal onderwerpen aan bod die ik nu zal behandelen.

Ten eerste vermeldt het advies van de Raad van State onder meer dat naast de bepalingen van artikel 1 van het ontwerp alle wets- of verordeningsbepalingen worden opgeheven voor zover ze afwijken van de dwingende bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Hetzelfde geldt voor alle wets- of verordeningsbepalingen die ten grondslag liggen aan de rechtspersoonlijkheid van Sabena en waardoor de statuten worden vastgesteld.

De Raad van State bekommerde zich aldus over de continuïteit van de rechtspersoonlijkheid van Sabena. De minister deelde mede dat de raad van bestuur van Sabena een buitengewone algemene vergadering zal bijeenroepen met het oog op de wijziging van de statuten, onder de opschortende voorwaarde van het van kracht worden van dit wetsontwerp.

Een tweede punt handelde over de overheidsparticipatie bij Sabena. Verschillende sprekers hadden het over het aandeel dat de overheid in deze maatschappij dient te nemen. Enkele leden betreurden het dat het ontwerp nog steeds een meerderheidspositie van de overheid inhoudt en dat daardoor de medewerking met buitenlandse luchtvaartmaatschappijen op de helling komt. Andere leden onderstreepten dat het ontwerp een stap is in de richting van de privatisering van Sabena.

Ten derde kwam de financiële situatie van de maatschappij aan bod. Er werd uitvoerig geïnformeerd en van gedachten gewisseld over de financiële impact van dit dossier. In totaal werden door Sabena per 30 juli 1991 diverse kapitaaltransacties verricht, waar-

door het kapitaal werd gebracht op 43,4 miljard en na opslorping van de verliezen tot 31 maart 1991 op 1,1 miljard. De operatie die nu zal plaatshebben en de statutenwijziging brengen het kapitaal opnieuw op 1,6 miljard en bieden een garantievermogen van 22,1 miljard. Dit alles op voorwaarde dat zowel het Parlement, de regering, het personeel als de privé-partners hun overeenkomsten met Sabena stipt naleven.

Een vierde reeks sprekers beoordeelden het personeelsbeleid bij Sabena. In 1990 werden bij Sabena nog 12 499 personen tewerkgesteld ingevolge de overeenkomst in het kader van Sabena World Airlines. Inmiddels werd het aantal verminderd tot 10 089 personen. Het bestand zal, in het licht van de produktiviteitsverhoging nog verder inkrimpen. Meerdere sprekers onderstrepen het kwalitatieve niveau van het personeel. Er werd betoogd dat de kwaliteit dreigt te verminderen ingevolge syndicale en politieke inmenging.

Er werd ook gesproken over het taalregime bij Sabena. Enkele leden drukten hun bezorgdheid uit over de verdere toepassing van de taalwetgeving in de toekomstige handelsvennootschap. De minister antwoordde dat dit wetsontwerp geen weerslag heeft op de vigerende bepalingen, aangezien de taalregeling bij Sabena niet in de statuten is vastgelegd, maar geschiedt op basis van de koninklijke besluiten van 10 oktober 1978 en 15 maart 1982. Deze uitspraak is zeker niet onbelangrijk voor de toekomst.

Dan volgde de artikelsgewijze bespreking en de stemmingen. Bij artikel 1 werden amendementen ingediend met als doel het aandeel van de Staat te beperken tot maximum 20, 25 of 49 pct. Dit zou gebeuren door de staatsaandelen ten laatste op 31 maart 1993 te gelde te maken.

Deze amendementen werden verworpen met 14 stemmen tegen 2, bij 4 onthoudingen.

De artikelen en het ontwerp werden aangenomen met 14 stemmen tegen 1, bij 15 onthoudingen.

Ik wijs de leden van de Senaat op het feit dat ondertussen corrigenda werden rondgedeeld. Het betreft correcties in het Nederlands van de Franstalige tekst, met uitzondering van artikel 1, waarin in de Franstalige tekst, na het woord Sabena, een komma wegvalt en waar onder paragraaf 2 « ni aux autorisations de dérogations » het woordje « de » moet worden veranderd in « et ». Het betreft hier duidelijk een drukfout.

Hiermee heb ik op een beknopte wijze de verschillende uiteenzettingen weergegeven die bij de behandeling in de commissie werden gehouden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vermeiren.

De heer Vermeiren. — Mijnheer de Voorzitter, alvorens mijn uiteenzetting aan te vatten, dank ik de heer Didden, de verslaggever, voor de wijze waarop hij zijn verslag heeft opgesteld, voor de snelheid waarmee dit is gebeurd en tevens voor de wijze waarop hij dit verslag heeft gecommentarieerd.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb zojuist gezegd dat ik de verslaggever feliciteer. Spijtig genoeg kan ik de Vice-Eerste minister, die de woordvoerder is van de regering, niet feliciteren, omdat wij de indruk, maar tevens ook de zekerheid hebben dat dit wetsontwerp vandaag in feite zowel te laat als te vroeg wordt ingediend. Het komt te laat, omdat de voorgeschiedenis van dit ontwerp ons leert dat het eigenlijk al maanden oud is en dat de vorige regering de politieke moed niet heeft kunnen opbrengen om het aan het vorig Parlement voor te leggen.

Wij kennen allemaal de perikelen die tot de val van de regering hebben geleid en wij kennen eveneens de problematiek omtrent het dossier Sabena. Wij hebben vastgesteld dat zowel de vorige als de huidige regering een mistgordijn hebben opgetrokken in deze luchtvaartgeschiedenis. De redenen voor het ontstaan van een misverstand en voor het gemis aan verantwoordelijkheid tijdens de vorige regering bestaan vandaag nog steeds. De vroegere minister van Verkeerswezen is Eerste minister geworden en heeft de huidige minister van Verkeerswezen gelast een schijninvertoring op te voeren die slechts pseudo-privatisering voorstelt.

Het gaat inderdaad slechts over een pseudo-privatisering, niet tegenstaande het feit dat de minister in zijn betoog op de commissievergadering gezegd heeft dat er een gunstig klimaat moet worden gecreëerd om een begin van privatisering tot stand te brengen, noodzakelijk voor de goede werking en het voortbestaan van Sabena.

Wij moeten ons afvragen waarom Sabena het nog slechter stelt dan de andere luchtvaartmaatschappijen die zich weliswaar eveneens in een weinig rooskleurige situatie bevinden. Sabena stelt het minder goed dan de andere maatschappijen die eventueel in aanmerking zouden kunnen komen om een vorm van fusie of van samenwerking in de hand te werken.

Toen de heer Godfroid, de huidige voorzitter van de raad van bestuur, een bezoek bracht aan de gemengde commissie van Kamer en Senaat en vermeldde dat ervoor moest worden geijverd dat Sabena weer een kwaliteitslabel kreeg, liet hij de geschiedenis van Sabena toch even buiten beschouwing. Sabena had immers een zeer hoog kwaliteitslabel. De know-how, de kunde, de kennis en de technische vaardigheid, niet alleen van de piloten, maar ook van het technisch personeel en van de rest van het personeel, waren over de gehele wereld bekend en beroemd.

Gedurende jaren heeft de United States Air Force een beroep gedaan op Sabena Technics om vliegtuigen te laten herstellen. Zeer vele luchtvaartmaatschappijen hebben overigens een beroep gedaan op de vaardigheid van het Sabena-personeel. Toch meende de huidige voorzitter van de raad van bestuur te moeten pleiten om ervoor te zorgen dat Sabena opnieuw een kwaliteitslabel krijgt.

Dir betekent dat hij heeft vastgesteld dat de oude label is verdwenen. Wij moeten dan ook naar de kern van de zaak gaan en de redenen zoeken waarom het slecht gaat met Sabena, niet alleen op het gebied van de kwaliteit, maar ook op het gebied van het financieel bestuur. Deze reden is duidelijk voor iedereen die de jongste decennia de werking van Sabena van zeer nabij heeft gevolgd.

Ik durf toch wel te zeggen dat ik deze maatschappij reeds vele jaren van binnen en van buiten ken en volg. Ik kan dan ook met zekerheid verklaren dat de huidige slechte algemene en financiële toestand van Sabena in hoge mate te wijten is aan de staatsinmenging, aan de politisering van de benoemingen en in het bijzonder aan de invloed van de vakbonden. Ik heb daarop ook tijdens de commissievergaderingen gewezen. In het verleden ging het bij een bevordering niet zozeer om de kunde van de kandidaat, maar veeleer om zijn partijkaart, om de vakbond waarbij hij was aangesloten.

Men hield dus onvoldoende rekening met de kwaliteiten van de persoon. Dat heeft met zich gebracht dat er een grote misnoegdheid bij het personeel is ontstaan, met alle gevolgen van dien. Jammer genoeg zal dit niet veranderen indien het huidige wetsontwerp wordt goedgekeurd. Wij moeten dus voorzichtig zijn dat wij Sabena met dit nieuwe ontwerp niet opnieuw vleugellam maken, want dat is wel het ergste dat men een luchtvaartmaatschappij kan aandoen.

Wij moeten ons ook afvragen waarom British European Airways, dat het in de huidige omstandigheden bijzonder goed doet, waarom KLM, American Airlines, SAS en zovele andere, ook binnenlandse maatschappijen, begaan met de luchtvaart en met de werking van de luchthaven van Zaventem, bevreesd zijn en eigenlijk geen interesse tonen voor een fusie of een andere vorm van samenwerking met Sabena.

Dat spreekt uiteraard voor zichzelf. Een maatschappij zoals British European Airways, een van de weinige luchtvaartmaatschappijen die geprivatiseerd zijn en waarmee het dus goed gaat, is eigenlijk wel bereid om samen te werken. Dat is ook logisch, wanneer men bedenkt dat de Britten op het continent geen voet aan de grond hebben. British European Airways en zovele andere zijn echter bevreesd, omdat in het huidige klimaat en met dit nieuwe wetsontwerp, geen garanties kunnen worden geboden voor een gezond, adequaat en snel op de omstandigheden inspelend beleid.

Er zijn meer geïnteresseerden dan men vermoedt, maar zij durven geen fusie te overwegen wegens de bemoeizucht van de overheid. Zij zijn bevreesd wegens de ervaringen uit het verleden, het slecht en gepolitiseerd bestuur en de enorm grote syndicale inmenging en staatsinmenging.

De rapporteur heeft er allusie op gemaakt dat de PVV voorstander is van privatisering, niet zomaar alleen uit ideologisch oogpunt. Wij menen dat voor Sabena volledigheid vereist is, waarbij alle aspecten moeten worden belicht en niet alleen de balans, die trouwens niet zo slecht is als sommigen beweren. Ik verwijs trouwens naar een studie die in opdracht van de vorige minister van Verkeerswezen, de heer Dehaene, werd gemaakt door een heel gekend bureau, waaraan professoren van verschillende universiteiten hebben meegewerkt.

De resultaten van deze studie, waaruit blijkt dat de waarde van Sabena nog altijd 7 miljard bedraagt, zijn niet gepubliceerd, maar ze zijn door iedereen, ook door de regering, gekend want ze lagen immers wekenlang in de lade van de vorige minister van Verkeerswezen. De waarde van 7 miljard houdt geen rekening met de werkelijkheid. De heer Kirsch, de nieuwe afgevaardigd-bestuurder van de Regie der Luchtwegen, verklaarde vorige week in *Trends* dat het in de discussie niet zozeer gaat om Sabena alleen, maar ook om heel de luchthaven van Zaventem.

Wanneer men Sabena te koop stelt moet men alle elementen onder ogen zien, enerzijds de schatting door het studiebureau, 7 miljard van de maatschappij Sabena, en anderzijds de geografische ligging en het belang van de luchthaven.

De toenmalige minister van Verkeer, de heer De Croo, heeft andere mogelijkheden gecreëerd, ik denk hierbij onder meer aan het BATC. Voor de uitbouw en de modernisering van de luchthaven worden ongeveer 12 miljard uitgegeven. Naast de reputatie en de know-how van het personeel, de technische vaardigheid van Sabena Technics, en het succes van Sabena Catering kunnen veel meer mogelijkheden worden gecreëerd om zich met een brede sector te richten tot een ruime markt. Het gaat niet op alleen maar terug te vallen op één gegadigde, meer bepaald op een ander overheidsbedrijf, Air France, dat zich bovendien ook in een financieel benarde situatie bevindt.

De PVV heeft niets tegen Air France of is niet tegen een eventuele fusie met Air France. Men mag zich evenwel bij de studie van het dossier niet alleen toespitsen op die ene gegadigde. Senator De Grauwe en senator Goovaerts hebben andere voorstellen geformuleerd die zij straks zullen toelichten. Laten wij ten minste de positieve punten ten volle benutten: de 7 miljard die Sabena waard is, de geografische ligging, Sabena Technics, Sabena Catering, de inzet, de wil voor het voortbestaan en de grote technische vaardigheid van de 10 000 personeelsleden. Laten wij de troeven in handen houden alvorens te gaan onderhandelen over een fusie.

Dit ontwerp gaat uit van een andere aanpak. Tijdens de commissievergadering is de benarde financiële situatie van Sabena duidelijk gebleken. Toen we de minister vroegen naar de mogelijkheden die het protocol Sabena-Air France biedt, antwoordde hij dat het in de huidige omstandigheden moeilijk is om daarover uit te weiden. De feiten zijn echter voldoende bekend. Ik verwijs naar artikelen die verschenen in *International Business Week* en naar andere documenten. Sabena bevindt zich inderdaad in een benarde financiële situatie en er zijn inderdaad problemen met de uitbetaling van de lonen. De financiële bijdrage die de regering begin vorige week leverde, was noodzakelijk om de lonen te kunnen uitbetalen.

Vermits wij al deze elementen kennen, zouden we snel moeten kunnen handelen en mogen we niet opnieuw «te vroeg» of «te laat» zijn. Daarom moeten wij nu het ontwerp bijschaven.

Er mag geen enkel misverstand bestaan. De PVV heeft bewezen via de toenmalige minister van Verkeer, de heer De Croo, dat wij begaan zijn met de 10 000 personeelsleden. Tussen haakjes, men doet net alsof die personeelsleden allemaal uit Vlaams Brabant komen, maar dat is onjuist. Ze worden gerecruteerd in heel België, en bovendien is de luchthaven economisch belangrijk voor geheel ons land. De cijfers bewijzen dit.

Onze handelingen uit het verleden bewijzen eveneens dat wij zeer begaan zijn met het voortbestaan van onze nationale luchtvaartmaatschappij, maar dan wel in andere omstandigheden. Wij moeten Sabena aantrekkelijker maken. Wij mogen Sabena niet «ontkleden», zoals de regering doet. Verontschuldig me omdat

ik me zo onzedig uitdruk, maar Sabena wordt in feite in haar blootje de straat opgestuurd om een klant te zoeken. Wij stellen in de amendementen van de heren De Grauwe en Goovaerts voor om Sabena als het ware behoorlijk aan te kleden en te behangen met haar waardevolle sieraden. Pas dan mogen wij Sabena aanbieden op de markt. Dit is het verschil tussen het ontwerp van de regering en wat de PVV via amendementen voorstelt.

In de pers zijn verschillende artikelen verschenen, ook in de Franstalige pers. De heer Van Moerkerke van Sun Air verklaart in een artikel in *Le Soir* geïnteresseerd te zijn, Belgavia, een belangrijke maatschappij met verscheidene activiteiten op de luchthaven, ook en nog andere Belgische maatschappijen eveneens.

Dit zijn enkele voorbeelden, maar in ieder geval zijn er heel veel mensen begaan met de luchtvaart in ons land, wat wordt bewezen door de verklaringen die op verschillende niveaus werden afgelegd.

Ik verzoek de leden van de Senaat zich te bezinnen vooraleer tot de stemming over te gaan. Laat ons niet overgaan tot een schijnprivatisering, maar laat ons alle mogelijkheden openhouden. Ik heb dit pleidooi al eerder gehouden. Mijnheer de minister, u mag het mij niet kwalijk nemen dat ik dit opnieuw doe, want ik geloof er nog steeds in. Het is jammer dat de heer Seeuws de zaal intussen heeft verlaten. Hij beweerde dat één les genoeg was toen hij het had over de beslissing van vorige week van de raad van bestuur van Federal Express.

Wij hebben vorige week inderdaad een les gekregen. Federal Express is er indertijd gekomen na een beslissing van collega De Croo, toen minister van Verkeer. Naast Federal Express kwamen er toen echter eveneens TNT, Skypack, DHL en een reeks andere koerierdiensten. De werknemers die door het verminderen van de activiteiten van Federal Express hun job verliezen, staan een week later niet langer in de kou. Zij worden immers opgevangen door TNT, Skypack, DHL en de andere koerierdiensten.

Dat is de les die wij moeten trekken uit het gebeuren met Federal Express. Wij mogen ons niet toespitsen op één partner. Indien er iets voorvalt met die ene partner — wat ik helemaal niet wens — wanneer het die partner financieel niet goed gaat, zodat de tewerkstelling in gevaar komt, dan zijn er immers geen valschermen voorhanden. Het ontwerp dat wij vandaag bespreken, spitst zich echter toe op één maatschappij. Het ontwerp biedt maar één mogelijkheid, namelijk Air France.

Ik vraag u dan ook rekening te houden met de voorstellen van mijn collega's. Wij moeten ervoor zorgen dat er valschermen zijn. Ook de PVV-fractie is, meer dan u vermoedt, misschien zelfs meer dan u allen, begaan met de werkgelegenheid van die 10 000 mensen. Daarom moeten wij deze zaak anders aanpakken.

Het is verkeerd Sabena te «privatiseren», terwijl de Staat een aandeel van 63 pct. behoudt. De inmenging van de Staat en van de vakbonden in de raad van bestuur van Sabena moet worden verminderd. Hiermee bedoel ik niet dat ik tegen de vakbonden ben.

Mijn collega's Goovaerts en De Grauwe zullen de PVV-standpunten nog verduidelijken. Wij hopen dat uit het antwoord van de minister zal blijken dat men ons toch tegemoet komt en dat men bereid is onze amendementen te aanvaarden. De heer De Croo zal na het antwoord van de minister onze houding bij de stemming verklaren.

Mijnheer de Voorzitter, tot slot wil ik erop wijzen dat er een kleine vergissing geslopen is in het verslag. Op pagina 22 van het verslag lees ik dat een spreker «waarschuwt voor een aantal exclusieve voorwaarden die destijds aangebracht zijn om Sabena te beschermen. Niet alleen heeft Sabena door deze voorwaarden in het verleden een aantal belangrijke cliënten gemist, ze zullen in de toekomst door toedoen van de EG wegvallen.» Voor wie goed naar mijn uiteenzetting heeft geluisterd, is het duidelijk dat het hier niet ging om Sabena en dat wij verwezen hebben naar de komende liberalisering in 1993. Wij hebben, met het oog op 1993, gepleit voor een grotere liberalisering om meer mogelijkheden te creëren en niet in hetzelfde euvel te vervallen. Ik verwijs nogmaals naar de verklaringen van de heer Kirsch en de heer Verhoughstraete van Belgavia in *Trends*.

Mijnheer de Voorzitter, ik hoop dat mijn uiteenzetting en deze van mijn collega's, die er in de eerste plaats op gericht zijn aandacht te vragen voor de werkgelegenheid van de tienduizend personeelsleden van Sabena en voor een efficiënt beheer van onze luchthaven zodat zij een bijdrage kan leveren tot onze nationale economie, bij de minister begrip zullen vinden zodat wij in openbare vergadering, in tegenstelling tot wat in de commissie is gebeurd, tot een consensus kunnen komen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, notre groupe souhaite que la Sabena soit sauvée de la débâcle. La Belgique a en effet besoin d'un transporteur national tant pour promouvoir ses intérêts économiques de par le monde que pour assurer le développement à terme de notre aéroport national. Sauver la Sabena permet donc non seulement de sauver quelque dix mille emplois directs, mais également de sauver des milliers d'emplois indirects.

Le rôle d'ambassadeur économique joué par la Sabena au profit de notre pays n'est plus à démontrer. L'importance de l'existence d'un transporteur national reconnu pour la réalisation des plans d'extension de l'aérogare de Bruxelles National est sans doute moins évidente, mais elle est tout aussi réelle. Seul un transporteur national belge fort sera capable de prendre à l'égard de la société BATC, qui modernise l'aéroport, les engagements à long terme dont elle a besoin pour pouvoir trouver le financement nécessaire à l'achèvement des travaux d'extension de l'aéroport, notamment pour la concrétisation du *hub* européen.

Le départ de Federal Express confirme une fois de plus à quel point il serait dangereux de fonder le développement de Bruxelles National uniquement sur des accords avec des transporteurs étrangers sans ancrage belge solide.

Par ailleurs, l'accord avec Air France doit être conclu dès le vote de cette loi. Après l'échec de l'accord avec British Airways et KLM et en l'absence d'un autre candidat partenaire industriel de la Sabena, qui soit un grand transporteur régulier, refuser l'accord avec Air France relèverait d'une totale irresponsabilité. Ce refus ne reposerait pas sur une analyse industrielle sérieuse du dossier. La conclusion d'un accord solide avec un grand transporteur régulier est, contrairement à ce que d'aucuns affirment, une condition nécessaire de survie pour la Sabena.

En effet, seul un grand transporteur régulier apportera à la Sabena trois avantages essentiels à sa survie: l'accès à une grande puissance d'achat qui lui permette de réduire ses coûts d'exploitation de plusieurs centaines de millions par an; l'accès à des systèmes informatiques de réservation mondiale de plus en plus sophistiqués; l'accès à des systèmes informatiques de plus en plus complexes élaborés dans le domaine du *yield management*, c'est-à-dire des systèmes permettant d'optimiser la répartition des sièges d'un avion entre les groupes de passagers payant les différents types de tarifs.

Bien entendu, un accord de collaboration avec un grand transporteur permettra également une meilleure exploitation des réseaux respectifs. Ceux qui pensent que le sauvetage de la Sabena pourrait se faire avec de seuls opérateurs et industriels belges se trompent donc lourdement. Cela n'exclut toutefois pas qu'à terme, l'actionnariat de la Sabena puisse être élargi à d'autres partenaires belges ou étrangers.

L'avenir de la Sabena ne sera en tout cas assuré que si la restructuration et le choix de partenaires procèdent d'une approche industrielle du dossier. Ceux qui, flamands ou francophones, veulent subordonner le choix du partenaire de la Sabena à des considérations d'ordre linguistique, font preuve d'une étroitesse d'esprit, voire d'un romantisme dépassé dans le grand marché européen. En mettant des bâtons dans les roues de la restructuration de la Sabena pour des motifs linguistiques, ils ont rendu un très mauvais service à l'entreprise et à notre pays. Ils ont aussi donné un coup de canif supplémentaire à son image de marque à l'étranger. Cela ne signifie toutefois pas que le choix d'un partenaire doive dépendre uniquement de son impact sur le compte exploitation de la Sabena. Il faut, en effet, aussi — c'est la dimension politique fondamentale du dossier — prendre les mesures nécessaires pour assurer un ancrage belge solide à la Sabena. J'y reviendrai tout à l'heure.

Votre projet de loi vise, en outre, à transformer la Sabena en une société anonyme ordinaire en la soumettant au droit commun des sociétés commerciales. C'est une mesure indispensable à son redressement. Elle est d'ailleurs exigée par la Communauté européenne. Celle-ci n'approuve les aides d'Etat accordées à la Sabena en vertu des décisions d'avril 1991 qu'à condition, notamment, que les nouveaux statuts de la compagnie soient fondés sur le droit commercial privé, en enlevant à l'Etat belge toute possibilité d'intervenir pour des raisons autres que commerciales.

C'est également une condition résolutoire de l'accord Sabena-Air France paraphé en octobre 1991. Ce serait d'ailleurs une exigence de tout autre partenaire industriel.

En effet, cette condition est nécessaire pour garantir à la Sabena une gestion industrielle dégagée de toute pression politicienne. Pour que la Sabena soit totalement à l'abri de toute pression politique, il faudrait toutefois que la participation de l'Etat devienne une participation minoritaire. C'est la raison pour laquelle nous souhaitons que dès que les résultats de la Sabena le permettront, l'Etat réduise sa participation à moins de 50 p.c. du capital. Aucune nouvelle disposition légale n'est nécessaire à cet effet. La volonté politique du gouvernement et le retour de la Sabena à meilleure fortune sont les conditions indispensables pour qu'une privatisation poussée de la société puisse être réalisée. Le projet du gouvernement est donc un pas dans la bonne direction. Il reste cependant insuffisant pour garantir à 100 p.c. l'autonomie de gestion de la Sabena tant que l'Etat restera majoritaire à l'assemblée générale et au conseil d'administration de la société.

Cela dit, après avoir évoqué l'aspect positif du projet, j'en viens à de sérieuses critiques quant à la façon dont la majorité gouvernementale a traité le dossier Sabena depuis 1988. J'ai deux reproches essentiels à lui faire, monsieur le ministre.

D'abord, votre prédécesseur s'est engagé à la légère dans l'exécution de l'accord British Airways-KLM et dans la création de Sabena World Airlines, sans avoir assuré ses arrières et vérifié que cet accord était bien irréversible et totalement bétonné. Malgré les mises en garde de divers administrateurs de la Sabena, votre prédécesseur a toléré le recrutement par la Sabena de près de 2 500 agents et des dépenses excédant les capacités patrimoniales de l'entreprise pour réaliser le *hub* à Bruxelles National.

L'accord British Airways-KLM ayant volé en éclats, il a fallu décider de supprimer un nombre d'emplois équivalent. Cette politique de l'accordéon en matière d'emploi a forcé le gouvernement à emprunter, via Belfin, 9,6 milliards en juillet 1991 pour couvrir le passif social qui en résulte. Le coût de cet emprunt, compte tenu des intérêts à payer de 1991 à 2006, sera de 18,8 milliards. Voilà une erreur de gestion dont le contribuable se serait bien passé!

Ensuite, depuis un an, la recherche d'un partenaire industriel par la Sabena a été fortement entravée par les nombreux attermoissements du gouvernement.

Ces attermoissements résultaient, d'une part, des états d'âme d'un certain nombre de membres flamands influents de votre majorité, qui répugnent à conclure un accord avec Air France pour des raisons linguistiques et, d'autre part, de la faiblesse des ministres francophones, qui ne sont pas parvenus à faire triompher clairement la logique industrielle sur l'illogisme linguistique, prisonniers qu'ils étaient eux-mêmes de déclarations imprudentes de M. Spitaels, lors des négociations avec KLM, il y a quelques années.

Je sais bien qu'en raison des exigences de la Communauté européenne et d'Air France, qui fait du vote de ce projet de loi et de la réforme des statuts de la Sabena une condition résolutoire de son accord avec la Sabena, vous ne pouviez pas donner une approbation formelle et définitive à l'accord Air France-Sabena. Mais vous auriez pu lui donner un accord de principe, sous la condition suspensive du vote de ce projet de loi par les Chambres. Vous auriez ainsi grandement renforcé la crédibilité de la Sabena face à son futur partenaire. Vous auriez aussi coupé les ailes à tous ceux qui, au nom d'un fétichisme linguistique dépassé s'efforcent de saboter l'accord.

Vous auriez sauvé du ridicule ceux qui plaident pour de nouvelles négociations avec KLM alors même qu'un dirigeant de cette société les traite avec un souverain mépris en déclarant que leur agitation n'est que du folklore bien intentionné — *«goed*

bedoelde folklore » in de tekst. Une attitude plus ferme du gouvernement dans ce dossier nous aurait évité de donner, une fois de plus — et vous êtes orfèvre en la matière, monsieur le ministre —, une mauvaise image à l'étranger qui n'en finit plus d'assister ébahi et goguenard au cortège sans fin de nos histoires belges.

Mais il y a bien plus grave: en refusant d'approuver, sans équivoque, le projet d'accord Sabena-Air France, paraphé en octobre dernier, le gouvernement a refusé un important confort moral aux efforts de restructuration menés par le président et le conseil d'administration de la société. Ce faisant, il n'a pas servi la crédibilité de la Sabena aux yeux de ses clients, de ses fournisseurs et de son futur partenaire industriel.

Je voudrais également en revenir au problème de l'ancrage belge de la Sabena. Je puis comprendre que vous ne vouliez pas révéler les détails du projet d'accord Sabena-Air France paraphé en 1991, vu que les deux parties se sont interdit toute divulgation à des tiers du contenu de l'accord et qu'Air France pourrait tirer argument de tout élément de non-respect de cette clause de l'accord pour invoquer sa nullité. Je comprends aussi les motifs économiques et industriels que vous avez avancés en commission pour justifier ce souci de discrétion.

Cela dit, il me semble que, sur un point, le Sénat doit être clairement rassuré: la Sabena restera bien reconnue comme le transporteur national belge au terme des accords aériens bilatéraux qui engagent la Belgique. C'est la raison pour laquelle j'aimerais que vous nous confirmiez que le protocole d'accord dispose bien que l'Etat belge et des ressortissants belges continueront à détenir, à l'avenir, une participation, dans le capital de la société, suffisante à cette fin.

Je voudrais attirer l'attention de notre assemblée sur certaines conséquences de l'article 1er, paragraphe 2, du projet de loi. Ce paragraphe confirme notamment les dispositions de la loi-programme du 20 juillet 1991 qui modifient le régime des actions préférentielles qui avaient été émises pour une valeur de souscription de quatre milliards de francs.

Sous leur ancien régime, ces actions préférentielles bénéficiaient d'une option *put* — c'est-à-dire de vente à l'Etat — illimitée dans le temps. L'Etat était obligé — et j'aimerais que vous me précisiez s'il s'agit bien d'une obligation — de racheter ces actions pour leur valeur de souscription, à tout moment choisi par leurs détenteurs.

L'article 25 de la loi-programme de 1991 a prévu que l'option de vente précitée ne serait plus illimitée dans le temps et qu'elle ne pourrait plus être exercée au-delà du 31 décembre 1996. Il en résulte qu'une véritable épée de Damoclès de quatre milliards pend au-dessus de la tête du gouvernement! En effet, si vous deviez donner le moindre signe permettant aux détenteurs des actions préférentielles de croire que le plan de redressement de la Sabena n'était pas exécuté sérieusement, ces derniers devraient logiquement exercer leur droit d'option *put*, autrement dit exiger du gouvernement qu'il leur rachète leurs actions au prix de souscription et ce, peut-être bien avant 1996. Ne riez pas, monsieur le ministre, parce que même s'ils n'exercent pas ce droit tout de suite, si en 1996, les résultats de la Sabena n'étaient pas suffisants pour convaincre les détenteurs des actions préférentielles de les conserver après leur transformation, au 1er janvier 1997, en actions ordinaires, l'Etat se verrait forcé de déboursier une somme qui pourrait atteindre quatre milliards dans le courant de 1996!

Cela revient à dire qu'avec les détenteurs de ces actions préférentielles, vous allez avoir à vos trousses toute une meute de chiens de garde, de *pitt bull*. La société et le contribuable y trouveraient peut-être même un avantage! Je souhaiterais en tous cas que le ministre me dise si mon analyse est correcte — en clair, si l'Etat serait bien obligé, et pas seulement autorisé, à honorer l'option *put* au cas où les détenteurs l'exigeraient — ou s'il existe des accords formels et secrets avec les porteurs des actions préférentielles pour exclure un tel risque.

Je voudrais également que le ministre me précise quelle serait en 1997 la part de l'Etat et d'Air France dans le capital de la société, au cas où les détenteurs des actions préférentielles accepteraient leur transformation en actions ordinaires au 1er janvier 1997.

Autre remarque: si le gouvernement n'était pas tombé dans les conditions rocambolesques que l'on connaît en octobre de l'année dernière, l'accord Sabena-Air France aurait pu être approuvé avant la fin de l'année, et la Sabena aurait bénéficié d'un apport en capital de trois milliards de francs de la part de l'Etat et de trois milliards de francs de la part d'Air France. En raison de la crise gouvernementale, cela ne fut pas possible. Pour éviter un accident de trésorerie à la Sabena, le gouvernement a dû lui octroyer un premier crédit-pont de trois milliards en décembre 1991 et un autre de 1,5 milliard le 16 mars 1992, sous forme d'emprunts subordonnés réalisés par Belfin, dont les charges financières sont supportées par la Sabena.

Monsieur le ministre, en cas d'apport en capital par l'Etat, les charges financières de l'emprunt requis pour le financer auraient toutefois été supportées par l'Etat et non pas par la Sabena. Celle-ci est donc la victime innocente des bagarres gouvernementales de septembre et octobre 1991. Elle n'aurait pas dû supporter ces charges d'intérêts si l'accord avec Air France avait pu être approuvé avant la fin de l'année dernière. Il me semble donc logique que lorsque l'Etat pourra transformer les crédits-pont de 4,5 milliards en capital, des formules soient recherchées pour que l'Etat puisse reprendre à son compte les charges d'intérêts de ces crédits-pont. Elles correspondent d'ailleurs aux charges d'intérêts que l'Etat aurait dû supporter pour financer dès 1991 un apport en capital équivalent.

M. le ministre peut-il me dire si le gouvernement envisage de faire ce geste à l'égard de la Sabena, pour autant qu'il soit compatible avec les exigences de la Communauté européenne?

En outre, pour des raisons que je peux comprendre, le ministre n'a pas souhaité nous indiquer en commission quelle était l'incidence estimée de l'accord Sabena-Air France sur les comptes d'exploitation de la société à l'horizon 1996-1997. J'aimerais toutefois qu'il me précise quelle est à ce jour l'estimation du résultat d'exploitation de la Sabena pour l'année 1992, dont le premier trimestre est pratiquement écoulé. Quelle sera notamment l'ampleur de l'effet positif sur les résultats de 1992 de l'accord triangulaire Sabena-Czechoslovak Airlines-Boeing que le ministre a confirmé en commission et qui a permis de reporter la livraison de cinq Boeings 737 de 1992 à 1994-1995?

D'ailleurs, à l'intention de ceux qui ne sont pas convaincus de l'intérêt d'un accord avec Air France, je voudrais souligner que sans l'appui de cette compagnie, cet accord n'aurait pas vu le jour. C'est une preuve de plus que nous avons intérêt à conclure rapidement un accord avec cette société.

J'en arrive à mon dernier point et, comme dirait M. De Croo, *in cauda venenum*, à la question...

M. De Croo. — Permettez-moi de vous interrompre... Il vaut mieux dire *in caudam venenum*, c'est un accusatif de mouvement.

M. Lallemand. — M. de Donnée a parfaitement prononcé *in cauda venenum*, il ne faut pas de « m ».

M. De Croo. — Je le répète, *in caudam venenum* est un accusatif de mouvement. Subtilité... (*Exclamations amusées dans l'assemblée.*)

M. Erdman. — C'est cela la solidarité de l'opposition!

M. de Donnée. — Monsieur De Croo, vous dites le contraire de la vérité avec un tel aplomb que j'en perds mon latin! (*Rires.*)

Je remercie les fins lettrés socialistes qui me soutiennent dans ce débat.

J'en arrive donc enfin, *in caudam venenum*, à la question du futur régime linguistique de la Sabena.

Des considérations linguistiques ne doivent pas entrer dans le choix d'un partenaire industriel de la Sabena. Mais, *a contrario*, le choix d'Air France ne peut pas non plus être invoqué pour soumettre la Sabena à des règlements linguistiques qui ligoteraient sa politique de personnel et la flamandiseraient au mépris des intérêts légitimes de ses usagers et de ses agents n'appartenant pas à la Communauté flamande.

Je suis particulièrement inquiet à cet égard après les déclarations de M. Van Rompuy — je regrette qu'il soit absent aujourd'hui — dans *Le Soir* du 20 mars dernier. Je le cite: « Le décret linguistique de la Communauté flamande sera applicable à la Sabena dès qu'elle sera une société anonyme de droit commun. »

Que veut-il donc dire? N'est-ce pas l'article 48 des lois nationales coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative qui s'applique à la Sabena, article qui, je vous le rappelle, prévoit que les sociétés de transport aérien peuvent être soumises à un régime linguistique particulier? Des arrêtés royaux d'application ont d'ailleurs déjà été pris pour exécuter cet article de la loi. Cet article, monsieur le ministre, ne l'emporte-t-il pas sur les décrets communautaires?

Il est ahurissant et inquiétant que M. Van Rompuy ne fasse aucune allusion aux dispositions des lois linguistiques nationales et à leurs arrêtés d'application qui concernent la Sabena.

Les décrets flamands — M. Van Rompuy devrait le savoir — ne peuvent en aucun cas s'appliquer à Bruxelles. Aucune contestation n'est possible à cet égard.

Je voudrais, monsieur le ministre, que vous nous disiez dans quelle mesure ils sont déjà appliqués au siège d'exploitation de la Sabena à Zaventem et si votre majorité tolère depuis quatre ans une inversion de la hiérarchie des normes permettant à un décret communautaire de prendre le pas sur une loi nationale.

L'accord avec Air France ne peut servir de camouflage, de catalyseur ou de prétexte à une vaste opération de flamandisation de la Sabena. N'oublions pas que les francophones ne représentent déjà plus que 40 p.c. du personnel de la Sabena. On est donc loin de l'équilibre voulu par les arrêtés royaux d'application de l'article 48 des lois linguistiques qui prévoyaient une parité entre francophones et néerlandophones.

Je souhaite que le ministre nous rassure sur sa volonté et sur celle du gouvernement d'imposer un régime linguistique équitable à la Sabena et nous précise de façon claire et explicite quelles règles linguistiques s'appliqueront à la Sabena, tant en ce qui concerne son siège social et ses services situés dans la Région de Bruxelles-Capitale qu'en ce qui concerne ses différents services ou sièges d'exploitation situés en région flamande.

Je souhaite aussi que le ministre nous confirme — comme il l'a fait en commission — non seulement que le siège social de la Sabena ne pourra être transféré en dehors de la Région de Bruxelles-Capitale, mais aussi qu'il ne s'agira pas d'une simple boîte aux lettres, en d'autres mots, que le poids relatif en termes d'emploi des services établis à Bruxelles ne diminuera pas.

Sachez en tout cas, monsieur le ministre, que le PRL exige des garanties juridiques formelles pour la protection des voyageurs et des agents francophones de la Sabena. C'est pour cette raison que nous déposerons dans un instant un amendement prévoyant qu'à la Sabena, seul s'applique l'article 48 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative, tant en ce qui concerne son siège social que ses sièges d'exploitation.

J'espère que le gouvernement et la majorité francophone de notre assemblée acceptent cet amendement, lequel se borne à confirmer, de façon claire, des dispositions qui devraient déjà être en vigueur à la Sabena, à moins que l'on ait appliqué, « en stoemelings » comme on dit à Bruxelles, des règles différentes de celles qui doivent être suivies en vertu de l'article 48 précité.

Je compte donc sur le PSC et le PS pour soutenir cet amendement.

Pour conclure, je vous précise quelle sera l'attitude de mon groupe lors du vote de ce projet de loi.

Voter « non » n'aurait pas de sens, puisque l'étape du sauvetage de la Sabena que doit vous permettre de franchir le vote de ce projet de loi vous est imposée à la fois par la Communauté européenne et par Air France, en vertu d'une saine logique industrielle.

Voter « oui » reviendrait, par contre, à donner l'impression à l'opinion publique que nous approuvons la façon dont votre coalition a géré ce dossier au cours des quatre dernières années. Ce n'est pas possible. Vos erreurs de jugement ont coûté, en pure perte, au moins 18 milliards aux contribuables de notre pays. Vos attermoissements politico-linguistiques ont compliqué la tâche du

président et du conseil d'administration de la Sabena. Ils ont dû parcourir, par votre faute, un véritable chemin de croix. Vous avez soumis, une fois de plus, notre pays aux sarcasmes de certaines personnalités étrangères.

Voter « oui » signifierait également que nous vous donnons un blanc-seing pour la suite des opérations. Or, en raison des états d'âme et des divisions d'une partie de la majorité qui rechigne à approuver l'accord Sabena-Air France, qui est pourtant celui de la dernière chance, nous n'avons pas la certitude que vous serez à même de mener la suite des opérations avec l'efficacité et la dignité qui s'imposent. Après les déclarations de M. Van Rompuy, nous sommes très inquiets au sujet du régime linguistique que le gouvernement réserve à la Sabena et de sa volonté de respecter, en la matière, les intérêts de ses agents et usagers francophones.

Notre attitude sera donc celle de l'abstention. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Didden.

De heer Didden, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag namens de CVP-fractie verantwoorden waarom wij dit ontwerp zullen goedkeuren en enkele bedenkingen maken onder meer bij wat de heer de Donné hier zopas heeft gezegd.

De goedkeuring van dit ontwerp is budgettair de goedkoopste en sociaal de enig verantwoorde oplossing. Het Sabena-dossier is niet het enige industriële probleem dossier van het afgelopen decennium, het is zelfs niet het enige in de Belgische luchtvaart. Voor de overheid bestaan er geen economische problemen of er hangt een prijskaartje aan vast, zeker als het om bedrijven gaat waarin die overheid zich, om welke historische redenen dan ook, zwaar heeft geëngageerd. Vermindering van het overheidsbelang gaat dan steeds gepaard met een belangrijke financiële inbreng. De gewezen nationale sectoren zijn daarvan een slecht voorbeeld.

Dit luchtvaartdossier moet worden afgehandeld volgens het schema dat door de vorige regering werd opgesteld na de benoeming van voorzitter Godfroid in november 1990. Deze ondernemer diende in februari 1991 een reddingsplan in. De regering heeft van meet af aan gesteld dat in drie fasen moet worden gewerkt: eerst de opstelling van een bedrijfsplan, daarna de aanvaarding van nieuwe statuten en tenslotte de inbreng van vers kapitaal, waarbij de overheid een blokkeringsminderheid van 26 pct. dient te behouden. De eerste twee fasen werden ondertussen gerealiseerd.

Het wetsontwerp betreffende het statuut van Sabena kadert volkomen in de gezondmaking van dit bedrijf. Een inbreng van 9 miljard nieuw overheidskapitaal wordt gekoppeld aan een inbreng van minimaal 6 miljard privé-kapitaal. Wij hopen dat het bedrijfsplan het nu mogelijk maakt om in een volgende fase het privé-aandeel in Sabena te verhogen.

Voor ons is het niet belangrijk dat wij over een Belgische luchtvaartmaatschappij beschikken. Van belang is dat Zaventem toekomstgerichte en marktconforme tewerkstelling blijft garanderen in de luchtvaartsector. Het moderniseren van de luchthaven met behulp van de privé-maatschappij BATC, Belgium Air Terminal Company, moet mogelijk maken dat deze luchthaven een belangrijke aantrekkelijke pijler wordt in het Europese luchtvaartgebeuren.

Een luchthaven zonder één of meerdere « home carriers » is onleefbaar. Vandaar dat de rol van Sabena in een gedereguleerde Europese luchtvaart voor ons belangrijk is. De inbreng van de overheid in luchtvaartmaatschappijen dient gereduceerd te worden. In elk geval zal er na deze operatie geen vers overheidskapitaal meer in Sabena terecht komen. Trouwens, het is een imperatief van de Europese Commissie dat de overheidsinbreng beperkt wordt gehouden en dat de concurrentie in de transportsector wordt geliberaliseerd.

Het niet-goedkeuren van dit wetsontwerp en het uitblijven van vers kapitaal zou voor de overheid en de werknemers van de luchthaven financieel bijzonder nadelig zijn. Wij kiezen dus voor de goedkoopste en de sociaal meest verantwoorde oplossing.

Wij willen ook even nagaan aan welke voorwaarden moet worden voldaan om tot deelname in openbare industriële bedrijven over te gaan. De keuze van industriële partners is een verantwoordelijkheid van bedrijfsleiders, niet van politici. Dat geldt ook voor het opmaken van bedrijfs- of businessplannen en saneringsplannen, die de economische leefbaarheid beogen.

In het verleden is herhaaldelijk gebleken dat politici vanuit hun politieke verantwoordelijkheid niet in staat zijn een gepast antwoord te geven op crisissen in industriële bedrijven, zeker niet op het niveau van bedrijfsbeslissingen.

In het kolen- en staaldossier betekende de bemoeizucht van de politici in de bedrijfsplannen veel tijdverlies voor de bedrijven en een zeer hoge financiële last voor de overheid. In de overheidsbedrijven leidde deze slechte ervaring onder meer door de wet op de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven op het einde van 1990 tot de scheiding van bedrijf en overheid. De relatie tussen overheid en bedrijf wordt afgebakend in een beheersovereenkomst waarin beide partijen zich tot klare afspraken verbinden. Deze beheerscontracten regelen de taken van de openbare dienstverlening. Men veronderstelt dus dat het openbaar bedrijf een specifieke publieke dienst vervult.

Op een ogenblik dat de Europese Gemeenschap het luchtruim wil dereguleren, kan Sabena niet langer als een openbare dienst worden beschouwd.

De heer De Croo. — Als men A zegt, moet men ook B zeggen. Ik heb nog altijd geen echte B gehoord.

De heer Didden, rapporteur. — Zes miljard privé-kapitaal betekent toch bijna 40 pct.

De heer De Croo. — Dan is deze wet slechts het bescheiden begin van privatisering. Zult u ook de rest afwerken?

De heer Didden, rapporteur. — Ik heb dat toch duidelijk gezegd, mijnheer De Croo. U moet beter luisteren.

Dat is de verantwoordelijkheid van de regering en van Sabena zelf. Wij zullen dit nadien beoordelen. Volgens de CVP moeten de maatregelen dan ook eerder worden beoordeeld op basis van de VESOC-richtlijnen. Wie kan dit beter doen dan de heer Geens? Hij zal straks nagaan in welke mate die richtlijnen in dit dossier werden gerespecteerd.

Ik wil het ook even hebben over de moeilijke keuze van de industriële partners. In het Sabena-dossier moet de nieuwe industriële partner en de hele luchtvaartsector worden onderzocht.

Vanaf 1 januari 1993 zal de Europese luchtvaart gedereguleerd zijn. Ondertussen stellen we vast dat in deze sector «omvang» vaak gelijk staat met «succes». Het adagium lijkt wel te zijn «big is beautiful». Bovendien weegt ook in deze sector het economisch begrip «rendabiliteit» het zwaarst. De maatschappij Air France blijkt zowel inzake omvang als inzake rendabiliteit grote inspanningen te doen.

In het recente verleden werd in eigen land Union des transports aériens (UTA) aangekocht. Deze maatschappij zal vliegen onder de vlag van Air France, maar in eigen naam engineering, onderhoud en bagageverwerking verzorgen op de luchthaven Charles de Gaulle. Voor UTA betekent dit een besparing van 87 miljoen dollar en een stafvermindering met minimum drieduizend personen. Ook de maatschappij Air Inter werd aangekocht, wat zal leiden tot kleinere afvloeiingen.

De deelname in CSA, de Tsjechische luchtvaartmaatschappij, biedt Air France ongetwijfeld nieuwe perspectieven voor haar Oosteuropese activiteiten en een verruiming van de vloot. Air France moet door een eigen hervormingsplan 1,5 miljard Franse frank besparen zodat in 1993 het economische evenwicht kan worden gehaald. De overeenkomst met Sabena en enkele privé-aandeelhouders verschaft Air France 37,5 pct. aandelen in onze luchtvaartmaatschappij. Besparingen en synergieën moeten twee miljard frank opleveren zodat het businessplan in 1993 reële cash flow kan opleveren.

Trouwens, wie nu pleit voor andere samenwerkingsakkoorden, mag toch worden herinnerd aan het feit dat reeds in 1986 met SAS en Swissair werd onderhandeld, dat de besprekingen en akkoorden met British Airways en KLM niet op verzoek van

Sabena werden beëindigd, dat ook de besprekingen met American Airlines niet echt van de grond konden komen omdat American Airlines al te zeer geld wilde verdienen aan Sabena, zonder in dezelfde verhouding vers geld aan te brengen.

Dat er nu niet langer meer kan worden gedraald, heeft niet alleen een sociale reden, maar berust op economische gronden. De allianties binnen en buiten Europa zijn in opbouw. Naast de alliantie van AF, CSA, Sabena, Air Inter en UTA is er een groepering van Lufthansa met Japan Airlines en USAir in de maak. Verder is er de EFTA-groepering SAS, Swissair, Austrian Airlines.

Wat er met British Airlines en KLM onderling is gebeurd, raakte voldoende bekend. Er zijn ook nog de Zuideuropese groepen, die in het binnenland een belangrijke activiteit ontplooiën, maar die eveneens grote financiële en economische problemen kennen.

Er beweegt in de luchtvaartsector niet alleen iets in de lucht, ook op de grond is deze economische sector bijzonder mobiel. In een dergelijke context is er geen ruimte voor cultureel gebonden motieven; de zakelijkheid moet overwegen. In die optiek stelde de overheid bij Sabena reeds in 1990 een bedrijfsleider aan, die de kans moet krijgen het reddingsplan uit te voeren.

De taalwetgeving vormt in ons land een onmiskenbare schakel in het vredevol samenleven van de taalgroepen. De toepassing ervan is bij Sabena geregeld door het koninklijk besluit van 10 oktober 1978 en berust op de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. Dit koninklijk besluit bepaalt dat Sabena onderworpen is aan de taalwetgeving. Het omvat een reeks gemeenschappelijke bepalingen voor alle diensten, voor diensten waarvan de werking het ganse land bestrijkt en voor de indeling van het Belgische personeel in een taalrol. Deze wetgeving blijft onverminderd van kracht, ook na wijziging van de statuten en samenwerking met Air France. De toegang tot het bedrijf moet voor alle sollicitanten gelijk zijn op basis van hun bekwaamheden. Taalmotieven kunnen hier niet gelden, tenzij om het evenwicht te handhaven of te verwezenlijken.

Onze goedkeuring van het Sabena-dossier is het gevolg van onze overtuiging dat de nieuwe regering dit overheidsbedrijf de enige overlevingskans geeft die haar reeds onder de vorige regering werd toegezegd. Wij zijn ervan overtuigd dat de goedkeuring van dit ontwerp en de wijziging van de statuten, evenals de financiële en industriële overeenkomsten die werden gesloten met Air France, het vereiste rendement en economische gezondmaking kunnen opleveren. Het feit dat Sabena nu helemaal een vennootschap wordt volgens het gemeenrecht stemt overeen met de eisen van de Europese Gemeenschap inzake luchtvaartbeleid.

De beslissing die de Senaat vandaag zal nemen is een onderdeel van de beslissing van de vorige regering tot aanstelling van een nieuwe algemene manager, die een drievoudige opdracht had: het bedrijf herkapitaliseren, herstructureren en een of meerdere nieuwe industriële partners zoeken. Onze bijdrage is beperkt, maar essentieel. Wij mogen onze verantwoordelijkheid niet ontlopen en steunen dit ontwerp dan ook met volle overtuiging. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. Grosjean.

M. Grosjean. — Monsieur le Président, en écoutant certains intervenants, je me suis demandé si je ne m'étais pas trompé de débat. En effet, j'ai cru assister à nouveau aux discussions qui ont eu lieu, voici un an à peu près, au sujet de la loi sur les entreprises publiques. Cependant, dans l'exposé des motifs et le texte même du projet de loi, les éléments qui ont fait l'objet des discussions aujourd'hui n'apparaissent pas tous. Je peux toutefois comprendre que l'opposition, entre autres, veuille transformer ce projet de loi dans lequel on nous demande de donner — ou non — à la Sabena les moyens de se tirer d'affaire.

Le Sénat est aujourd'hui saisi du projet relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne. Ce dossier a été, ces dernières semaines, mis sous les feux de l'actualité et l'intérêt qu'il suscite est largement compréhensible puisque l'enjeu pour la Sabena est essentiel.

Les impératifs de rentabilité et le contexte européen obligent en effet notre compagnie aérienne à envisager à très court terme un rapprochement structurel avec un autre transporteur aérien, si elle veut disposer des moyens financiers suffisants pour garantir sa pérennité et son développement.

Le projet de loi qui nous est soumis vise à réaliser une des conditions qui permettront ce rapprochement.

La Commission européenne a très clairement indiqué à cet égard que les nouveaux statuts de la Sabena doivent être alignés sur le droit commercial privé, c'est-à-dire être en conformité avec la loi belge sur les sociétés commerciales. L'objectif du gouvernement consiste donc, au travers de ce projet, à abroger les dispositions qui réservent à l'Etat un rôle prépondérant. Dans ce contexte, il apparaît que la continuité de la personnalité morale de la Sabena n'en sera pas affectée pour autant.

Dès lors, et cela ne nous étonnera pas, le groupe socialiste marquera son entière approbation sur le projet de loi qui lui est soumis.

Monsieur le ministre, si vous me le permettez, en marge du projet de loi, j'aimerais néanmoins savoir si le statut linguistique de la Sabena sera affecté par la modification légale.

En d'autres termes, est-il exact que la loi du 18 juillet 1966 sur l'emploi des langues en matière administrative ainsi que l'arrêté royal du 10 octobre 1978 fixant des mesures particulières propres à la Sabena continueront à s'appliquer à notre compagnie aérienne? Ce n'est peut-être qu'un détail, mais il me paraît être d'une extrême importance. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Bartholomeussen.

De heer Bartholomeussen. — Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk staan wij voor de uitvoering van de drievoudige beslissing die in november 1990 in de Ministerraad door de vorige regering werd genomen om de overleving van Sabena mogelijk te maken. Deze beslissing omvat de herkapitalisatie van Sabena, de herstructurering en het aantrekken van een industriële partner. De SP-fractie is van oordeel dat deze beslissing spoedig moet worden uitgevoerd om de commerciële mogelijkheden en de werkgelegenheid veilig te stellen.

Nu het vereiste kapitaal ter beschikking werd gesteld, is het vanzelfsprekend dat de tweede stap wordt gedaan, namelijk het omvormen van Sabena tot een naamloze vennootschap. Deze stap is nodig om aan de EG-voorwaarden te voldoen en ons de kans te geven de derde stap te doen, namelijk de keuze van een industriële partner.

Een aspect van het samengaan van Sabena met een industriële partner baart ons evenwel in het bijzonder zorgen. Ik heb er reeds in de commissievergaderingen op gewezen, dat wij vooral bezorgd zijn over het beleid in de luchthaven zelf, dat in deze problematiek toch van essentieel belang is. Op het ogenblik heeft Sabena een grote medezeggenschap in het bepalen van de *slot allocation*, dus van het gebruik van de luchthaven. Naast de trafiek is vooral de *slot allocation* determinerend voor de ontwikkeling van de luchthaven. Via de *slot allocation* is het immers mogelijk om de verkeersgroei op de luchthaven te sturen en te domineren.

Bijgevolg kan een eventuele samenwerking met Air France ertoe leiden dat de *slot allocation* van Brussel afhankelijk wordt van die van de Parijse luchthaven. Zaventem kan dan zowat een bijhaven worden van Charles de Gaulle of misschien wel van Straatsburg. Dit druist in tegen onze intenties om van Zaventem een belangrijke Europese luchthaven te maken. Een afhankelijkheid van Straatsburg zou zelfs de roeping van Brussel als hoofdstad van Europa in gevaar brengen.

Wij stellen daarom voor een *Airport Scheduling Committee* op te richten dat de *slot allocation* coördineert. Dit comité moet zo worden samengesteld, dat het luchthavenbeleid in handen komt van de luchthavenautoriteiten zelf.

In het geval van een samenwerking met Air France wensen wij dus een aantal zaken veilig te stellen, namelijk de *slot allocation*, het taalevenwicht en het respect voor de Belgische belangen. Wij rekenen erop dat de regering deze zorg met ons deelt en zullen haar ontwerpen met de nodige waakzaamheid volgen. De SP-fractie zal dit ontwerp alvast goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Bouchat.

M. Bouchat. — Monsieur le Président, le Premier ministre nous a promis que son gouvernement gouvernerait et qu'il déposerait d'urgence des projets de loi tendant à « rénover » notre Etat.

Pour ce projet de loi qui vise à transformer la Sabena en société anonyme de droit commun, on ne peut pas parler d'urgence, mais plutôt d'extrême urgence, car, monsieur le ministre, vous n'avez donné au Parlement ni temps ni heure pour examiner ce projet important.

Il est vrai qu'aujourd'hui, il y a péril en la demeure et que ce n'est pas le moment de ménager les susceptibilités des parlementaires. Il faut agir très vite, parer au plus pressé, c'est-à-dire éviter que la Sabena ne mette la clé sous le paillason, à moins que l'Etat n'y injecte encore, et en vain, des sommes d'argent trop importantes.

Si ce dossier n'avait pas été mené au pas de charge, il risquait, en outre, de devenir un dossier belgo-belge. Pour s'en convaincre, il suffit de lire, dans la presse d'aujourd'hui, les états d'âme de la Volksunie. Et l'amendement déposé par M. Desmedt du FDF, dont je viens de prendre connaissance, me conforte dans cette opinion.

En prenant des mesures d'extrême urgence, non seulement vous évitez le pire, mais vous évitez aussi l'irruption de l'irrationnel communautaire dans un dossier où la rationalité économique et financière doit primer.

Tout le monde est donc d'accord pour dire qu'il faut poursuivre le redressement de la Sabena. La Communauté européenne nous impose non seulement des statuts de société de droit commercial privé, mais aussi, ce qui est l'objet du présent projet de loi, qu'un partenaire industriel souscrive à l'augmentation de capital prévue dans le plan de restructuration.

Ce projet de loi est une première étape tout à fait indispensable et préalable à une situation stable et durable.

La seule approche valable dans ce dossier passe, pour nous, par la recherche d'une synergie purement industrielle.

Si, demain, la Sabena n'est pas gérée comme une affaire industrielle, il est inutile de voter ce projet de loi. Nous trouvons donc tout à fait normal que, demain, le conseil d'administration de la nouvelle société industrielle choisisse lui-même son partenaire en fonction de critères objectifs.

Vous avez rappelé, monsieur le ministre, en commission de l'Infrastructure, qu'on n'interrogeait pas un gouvernement sur ses intentions, mais qu'on le jugeait sur ses actes. Je comprends que la conclusion d'un tel accord exige la discrétion. On peut, cependant, se poser quelques questions.

Première question: la Sabena ne parle d'accord possible qu'avec Air France. En admettant que la société française soit, à l'heure actuelle, la seule intéressée, ne craignez-vous pas, monsieur le ministre, un déséquilibre dans les rapports de force tant financiers que politiques?

En commission, vous avez simplement déclaré que le contrat n'était pas léonin et que les synergies étaient équilibrées.

J'espère qu'il en est bien ainsi, car lorsque la participation prévue sera effective, le contrôle par le Parlement de l'Etat actionnaire de la Sabena ne sera plus que de pure forme.

Deuxième question: certains souhaitent que l'Etat n'ait plus la majorité du capital de la Sabena et qu'il cède le plus vite possible « la part de sa participation qui dépasse 49 p.c. du capital ».

Une vue aussi linéaire dans le sens de la privatisation peut, demain, contrarier le développement de l'aéroport national de Zaventem et l'affirmation du rôle de transporteur national de la Sabena.

J'ignore si vous pouvez réduire la participation de l'Etat belge, mais ce qui compte aux yeux du PSC, c'est que, tout en sauvant le plus grand nombre d'emplois possible, dont la grande majorité est flamande, le gouvernement ait les moyens d'affirmer l'ancrage belge et la prospérité de l'aéroport national qui doit desservir la capitale de l'Europe.

Le plus important n'est pas le montant de la participation de l'Etat, mais le fait que le conseil d'administration puisse décider sans intervention politique.

Troisième question: en ce qui concerne ce conseil d'administration, y aura-t-il un changement significatif? Il ne suffit pas de changer radicalement les statuts pour changer radicalement les comportements. En clair, verra-t-on la nomination de vrais managers comme administrateurs, ce qui nous permettrait sans doute d'éviter des erreurs comme celle du recrutement à la légère de 2 500 personnes?

Enfin, une quatrième question me tient à cœur: la France poursuit-elle avec les moyens financiers adéquats une politique volontariste en matière de transport aérien. L'Etat français comble régulièrement le déficit d'Air France. Ce déficit régulier d'Air France ne risque-t-il pas de déstabiliser la Sabena nouvelle mouture?

Je comprends, monsieur le ministre, que vous ne puissiez pas répondre en diffusant des renseignements qui mettraient en péril cet accord avec Air France.

Effectivement, ce qui compte, c'est de sauver la Sabena et de préserver ses quelque 10 000 emplois.

Comme l'écrit un journaliste aujourd'hui même, il faut que la Sabena puisse voler de ses propres ailes, et pour cela il est heureux qu'un partenaire industriel étranger veuille encore apporter 6 milliards.

Lorsque le protocole d'accord avec la société étrangère sera signé, nous espérons pouvoir y lire la réponse à ces quelques questions.

Aujourd'hui, ce qui serait dangereux, c'est l'absence de décision. Aussi, le PSC votera ce projet pour donner à la Sabena une dernière chance de garder sa place. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers. — Mijnheer de Voorzitter, wij bevinden ons enigszins in een Kafkaïaanse toestand. Vandaag zullen wij beslissen over de privatisering van een belangrijk onderdeel van ons vervoerspatrimonium. Dit is trouwens niet de eerste keer; vijf jaar geleden gebeurde dit reeds met een deel van Zaventem bij de oprichting van BATC. Nu gaan wij verder, wij gaan dus een gedeelte van het openbaar patrimonium op de privé-markt gooien.

Het resultaat is in mijn ogen minder belangrijk dan datgene waaraan wij voorbijgaan. Heeft er in het Parlement een discussie plaatsgevonden over de richting die deze Staat op weg naar confederalisering opgaat met het vervoersbeleid?

Er werd een tienjarenplan voor de spoorwegen gelanceerd. Dit tienjarenplan bevat echter geen enkel deel voor een spoorverbinding met Zaventem. In bijkomende documenten zijn wel aftakkingen gepland, maar geen investering of discussie.

Volgens studies die uitgevoerd zijn door de Europese Commissie zal het vrachtvervoer de eerstvolgende vijf jaar met ongeveer 43 pct. toenemen. Er is echter geen vervoersfilosofie over de verhouding tussen het vrachtvervoer op de weg, de binnenscheepvaart en de luchtvaart. De heer Van Rafelgem werd destijds aangesteld om het eeuwig verlieslatend Sabena op poten te zetten. Na hem werd de heer Godfroid aangesteld. Hij is een Antwerpenaar uit francophone huize, wonende te Robeke in Frans-Vlaanderen en is gehuwd met een Française. Hun pogingen werden bij mijn weten slechts fragmentair in de parlementaire commissies besproken.

Tenoren uit verschillende partijen verkondigen hier nu hun standpunt in verband met de vervreemding van Sabena. De eerste zorg van de syndicale tenoren is het aan het werk blijven van de ongeveer 11 000 personeelsleden. Niemand onder hen spreekt echter over de kostprijs van de bijna 3 000 overtoollig aangeworven personeelsleden, met andere woorden het SWA-avontuur. Geen enkele minister klopt zich schuldig op de borst. Hetzelfde met de taalwetgeving. In de loop van de jongste twintig jaar werden tientallen vragen gesteld over de toepassing van de taalwetgeving bij Sabena. Er zijn nog steeds geen taalkaders bij Sabena, er zijn enkel via ministeriële en koninklijke besluiten met mondjesmaat volumes vastgesteld.

Mijnheer de minister, ik maak mij geen illusies over de afloop van de stemming over dit wetsontwerp, maar hoe zal men in de toekomst de taalwetgeving toepassen? Volgens de heer Didden primeert het zakelijke en is er geen plaats voor culturele motieven.

In de negentiende eeuw werd dat ook al verkondigd op dit spreekgestoelte door onder meer Charles Woeste. Voor de Volksunie vormen bedrijfscultuur en sociale rechtvaardigheid één geheel. Maar er is meer.

Ik woon op enkele kilometers van Zaventem. De wooncultuur wordt er verstoord door de luchthaven; dit is een hele brok andersoortige cultuur die bij mij even hoog staat als het zakelijke. Kortom, voldoende redenen om het Sabena-dossier ten gronde door te lichten. Van bij het ontstaan van Sabena in 1923 waren en bleven de hoogste functies telkens in handen van Franstaligen. Dit vaststellen is geen zuiver taal-flamingantisch aspect, maar wel een cultureel socio-economisch gebonden gegeven. Daaraan kan niet worden voorbijgegaan met de simplistische uitspraak van de heer Didden.

De Volksunie zal dit onvoldragen ontwerp niet goedkeuren. De hele NV-geschiedenis houdt immers geen «privatiseringsgeheel» in. Zij doet mij veeleer denken aan een drietrapsraket waarvan wij nu de eerste stap voorbereiden. Wij zetten de deur open, voor het privé — maar voor wie? Nochtans verloopt alles volgens plan.

Uit de briefwisseling van de heer Godfroid kan ik een zevental data aanhalen, wat ik trouwens in de commissie heb gedaan, en waarin deze heer aankondigt wat binnenkort zal gebeuren. Ik had gevraagd een gedeelte van die briefwisseling op te nemen in het verslag, maar op verzoek van een paar CVP-leden heeft men dit niet nodig geacht. Vandaar dat ik dit nu zal doen.

Op 15 april 1991 reeds schrijft de heer Godfroid: «Ik heb de samenwerking met Air France er nog niet door gezien de politieke omstandigheden, maar intussen vraag ik en zal ik 10 miljard bekomen van de regering als een soort overbruggingskrediet.» Op 3 december 1991 schrijft hij: «Ik zal ondertussen al wat mogelijk is ondernemen om het samenwerkingsakkoord met Air France te doen goedkeuren.» En daarvoor op 18 november schreef hij: «U weet dat ik niet bij machte geweest ben om het samenwerkingsakkoord met Air France te gepasten tijde aan de goedkeuring van de regering voor te leggen.»

Ik vraag me af wie in dit land de regering wel is. Is de heer Godfroid een soort almachtige, die pendelt tussen het Hof, de regering en de vakbonden en ze alomtegenwoordig kalm te blijven omdat hij wel zal zorgen via Air France voor de tewerkstelling? Ook wij hebben eerbied voor de tewerkstelling. Wie ook niet?

U heeft de betoging gezien vóór het Sabena-gebouw te Brussel. Wij stonden er oog in oog met een honderdtal FGVB-ers, die ons agressief onverwachte geschenken toewierpen en verklaarden dat voor hen de tewerkstelling primeert. Maar wie foft wie?

Sabena behoort tot de duurste Europese maatschappijen voor het vervoer van pakgoed en passagiers en met de grootste personeelsbezetting. Toch werd Sabena in dit debat de hemel ingeprezen. Men gaat voorbij aan deze ongunstige feiten die ook in de toekomst de werkelijkheid zullen bepalen.

Vergelijk Sabena maar eens met KLM. Ik hoop dat de Franstaligen me dit niet kwalijk nemen, want het betreft helemaal niet het taalaspect. Ik wil enkel op zuiver economisch vlak de kosten vergelijken per gevlogen kilometer en per ton vervoerd goed. Ik ben allicht de enige, maar ik ben verplicht hier te verklaren dat het onmogelijk is het gehele personeelsbestand te behouden. En luister: ik sta toch niet alleen! De heer Godfroid verkondigde dat wie weg wil, weg kan. Weet u dat het brugpensioen bij Sabena — op kosten van de gemeenschap — geldt vanaf 53 jaar? Vindt u dat een logische sanering? Als uw loopbaanonderbreking bij Sabena is goedgekeurd, dan ontvangt u maandelijks 12 500 frank en u mag maximum twaalf maanden thuisblijven. U krijgt dus 150 000 frank om thuis vlijtig te zijn, alles netjes te schilderen, in de tuin te werken of om naar een nieuwe job uit te kijken. Welk bedrijf kan zo iets voor mekaar brengen?

Op het ogenblik wordt 25 miljard door BATC geïnvesteerd in Zaventem. Zaventem was een van de meest verouderde luchthavens, maar zal binnenkort een van de meest moderne zijn. De passagierscapaciteit van Zaventem kan daardoor tegen 2010 verdubbeld worden en de vrachtcapaciteit met 30 pct. verhoogd. We bieden naast Sabena dus een spiksplinternieuwe luchthaven aan met grote toekomst.

Hebt u de minister in de commissie of de rapporteur in de openbare vergadering hierover horen reppen, laat staan een bedrijfsfilosofie naar voren horen brengen? Niets daarvan! Bovendien dit nog: Sabena werd winstgevend. Het vorige jaar werd afgesloten met 2 miljard bedrijfswinst, afschrijvingen inbegrepen.

Er pleiten dus heel wat zaken en feiten om Sabena en Zaventem te behouden voor ons zakenleven, voor onze toekomst. Ik zei het al: het is een moderne luchthaven. Van alle Europese luchthavens heeft Zaventem het hoogste pakket aan interessante verbindingen. 77,5 pct. van de passagiers maken er gebruik van Europese verbindingen.

Wat schuiven wij dus als eigen toekomst naar voor? Een versterkte, kleinere maatschappij in een samenwerkingsnetwerk, zonder een schoonmoeder. Ik hoor de Franstaligen al grinniken en zeggen dat Kuipers en de Volksunie al jaren gebiologeerd zijn door een anti-Frans complex. Wacht even.

Ik wil hier de zeer interessante nota citeren van collega De Grauwe. Ik ben met hem van mening dat Frankrijk niet om de lieve ogen van de Francophonie hier met verlies wil investeren. De tijd van de dwaas-imperialistische zonnekoning is inderdaad voorbij. En ik weet het: de Amerikaanse en de Duitse investeringen zijn hier belangrijker dan de Franse.

Op 300 kilometer van Zaventem ligt niet alleen Parijs, maar ook Frankfurt en Londen. Met dit voor ogen moeten wij dan ook kijken wie hier investeert en vermijden om één onder hen het monopolie toe te spelen. Overtuig mij eens in dit debat waarom wij Sabena zo vlug moeten afstoten, zonder enig echt toekomstgericht bedrijfseconomisch plan of bedrijfsfilosofisch verkeersplan! Men zal natuurlijk afkomen met het feit dat commissaris Van Miert en de Europese Commissie hebben gezegd dat Sabena moet zoeken naar een industriële partner. Maar welke? En moet dat er maar één zijn? En — ik herhaal het — op welke basis?

Ik heb de jongste verslagen van de ondernemingsraad van Sabena nagekeken. De conclusie van mijn klein onderzoek stemt overeen met de standpunten van verschillende ACV's en ook van het VEV. Ook zij zeggen dat er moet worden nagegaan wat de eigenlijke opdracht van Sabena is, die binnenkort over een goed uitgeruste luchthaven beschikt. Het VU-antwoord hierop is dat wij een kleine, goed georganiseerde luchtvaartmaatschappij moeten uitbouwen van het naaf- en spaaktype. Sabena moet geen transatlantische vluchten organiseren. Die zijn immers voor een kleinere maatschappij meestal verlieslatend. De twee grote Amerikaanse maatschappijen kunnen hiervoor veel beter instaan. Sabena kan wel enkele vluchten op Midden-Afrika behouden. Daarin is ze gespecialiseerd. Voor de rest moeten de activiteiten van Sabena die van de andere Europese luchtvaartmaatschappijen aanvullen. Sabena moet ook met andere luchtvaartmaatschappijen samenwerken. Niet alleen dus met Air France, maar ook, bijvoorbeeld, met Lufthansa. Wie zegt dat Sabena, nadat de nieuwe NV zal zijn goedgekeurd, niet met twee of meerdere maatschappijen gepast kan samenwerken?

Wij vinden dat wij tot een fundamenteel debat moeten komen waarbij ook de regionale luchthavens moeten worden betrokken. Want, bij een naaf- en spaaksysteem worden Oostende, Antwerpen met de luchthaven van Deurne en Gosselies-Charleroi belangrijk.

Mijnheer de Voorzitter, kan er in de commissie voor de Infrastructuur geen onderzoek worden ingesteld om na te gaan hoe de luchtvaartkringen momenteel in Londen en in Frankfurt denken met betrekking tot de Europese integratie?

De heer De Croo. — Reizen om te leren.

De heer Kuipers. — Mijnheer De Croo, als minister van Verkeerswezen heeft u veel gereisd. Spijtig genoeg heeft u de capaciteiten van Dirk Frimout niet, anders was u heel waarschijnlijk mee naar de maan getrokken. Dat zou een kapitale vlucht geworden zijn.

De heer Cardoen. — En dat onder partijgenoten!

De heer Kuipers. — Wees gerust. We zitten nog niet zo lang samen in de blauwe kamer als de CVP. Bovendien waren wij ooit een afscheiding van de gele kamer en een aanhangwagen van de rode kamer. Dit maar tussen haakjes voor hen die graag etiketten kleven.

Laten we echter liever eens een kijkje nemen hoe het momenteel met de niet-verlieslatende luchtvervoermaatschappijen staat.

De heer De Roo. — Lufthansa is verlieslatend.

De heer Kuipers. — Jazeker, maar niet zo structureel als Air France verlieslatend is. Moeten wij de bijna geherstructureerde Sabena in de armen werpen van een verlieslatende Air France? Tewerkstellingsbeloften?

Niet alleen de vakbonden, iedereen wordt voor de keuze geplaatst. Het verdedigen van arbeidsplaatsen is immers geen monopolie van de vakbonden. De herstructurering — of afstoting van functies — is reeds volop aan de gang binnen de Air France-Sabenaplanning en dit naar de luchthavens Orly en Charles de Gaulle. Wees ervan overtuigd dat dit proces zal doorgaan. Ik waarschuw er u voor.

Wij moeten eveneens bepalen wat de Regie der Luchtwezen in de toekomst zal moeten doen en wat de verhouding zal zijn met BATC — het door de heer De Croo in het leven geroepen kind — met heel zijn dienstenpakket én kapitaal in Zaventem.

De heer De Croo. — Het gaat hier alleen om privé-kapitaal. Er is daar geen frank van de Staat.

De heer Kuipers. — Inderdaad, het gaat om privé-kapitaal — dat is het antwoord dat ik van u wou krijgen — waar wij geen controle meer over hebben en werkend met een gemeenschapspatrimonium namelijk de Regie.

De heer De Croo. — Er was en is in BATC geen enkel gewaarborgd dividend. BATC is een privé-maatschappij met deelname van de Regie der Luchtwezen.

De heer Kuipers. — Meer nog. De Regie der Luchtwezen mag die dingen doen die BATC niet wil of kan en BATC krijgt de winstgevende activiteiten toegeschoven. Dat is het onfrisse proces dat momenteel in Zaventem aan de gang is en waarvoor de gemeenschap haar infrastructuur ter beschikking stelt. Maar — ik herhaal het — een grondig vervoersdebat over dit alles, gericht op onze Europese toekomst, werd tot op heden nog nooit gevoerd.

De heer De Croo. — BATC dat de regering na ons verder heeft gekoesterd, ik dank ze daarvoor, was de enige methode om met privé-kapitaal een omvangrijk luchthavengebouw te moderniseren en te verdrievoudigen zonder een beroep te moeten doen op staatsgelden, dus op belastinggelden. Dat deze maatschappij een zekere autonomie wenst te hebben, lijkt mij normaal.

De heer Kuipers. — Mijnheer De Croo, kan u me zeggen welke taken BATC, mag, kan en wil doen en welke taken nog door de Regie der Luchtwezen zullen mogen worden uitgevoerd? (*De heer De Croo protesteert.*)

Mijnheer De Croo, ik geef u een concreet voorbeeld. Onderzoek het teletekstdossier. Vanaf 1 augustus zal de BRT echter moeten betalen, omwille van de privatisering, voor deze informatie via de RLW of via BACT en dit voor gemeenschapsmiddelen.

De heer De Croo. — Informatie is geld waard. Dat klopt.

De heer Kuipers. — Via de belastingbetaler betalen wij dus een versassen van geld van de ene zak naar de andere. Zoals het ook gebeurt met de brugpensioenen van ambtenaren in het wilde weg aangeworven tijdens de SWA-periode.

Een aantal onder ons willen ook de regering interpellieren over het Sabena-dossier met betrekking tot de taalwetgeving. Mijnheer de Donnée, ik hoor dat u dat vanuit een andere invalshoek ook van plan bent. U wil — als gewezen padvinder! — andere

paden betreden dan die van de heersende taalwetgeving. Het Nederlands en de sociale gegevens daarrond moeten u als Antwerpenaar toch aan het hart liggen. Ik kan u nu echter al verzekeren dat het antwoord van de minister *no comment* zal zijn, zagezegd omdat de regering niet meer bevoegd is over het dossier.

De heer de Donnéa. — Natuurlijk.

De heer Kuijpers. — Ik hoor u dat graag zeggen. Zoals Herman De Croo de vervoersproblemen inpakt met onder meer de privatisering voor BATC...

De heer De Croo. — Natuurlijk.

De heer Kuijpers. — ... zo zal het ook Sabena vergaan met de toepassing van de taalwetgeving. Maar er is meer! De verankering van Sabena! Wij in Vlaanderen — en ik neem aan dat dit ook voor Wallonië geldt — wensen voor onze economie een eigen verankering van Sabena. Dat is dan ook de zin van het amendement dat de heer Loones straks zal verdedigen. Wij wensen te weten waar de meestbiedende met ons vervoer naartoe wil en of het nu over een Belgische, een Vlaamse of een Waalse verankering gaat, dat blijft in wezen hetzelfde.

De heer De Croo. — Waarom geen Europese?

De heer Kuijpers. — Zoals ik graag weet waar het fietspad in mijn gemeente heen leidt, wil ik ook weten hoe onze luchtvaartmaatschappij zich verhoudt tot andere in het Europese kader en voor welk bedrijfsdoel. Hieromtrent krijgen wij geen antwoord. Sabena werd immers winstgevend; het zou in 1991 4,87 pct. méér reizigerstrafiek hebben gehad, Charles de Gaulle in Parijs zou 3,3 pct. hebben verloren, maar al zal ik mij niet ophouden met statistieken, ze zijn toch veelbetekenend.

Collega's, ik wil maar zeggen dat zij die dit ontwerp zullen goedkeuren eigenlijk een blanco cheque geven aan de nieuwe NV Sabena. De Volksunie is zeker niet gekant tegen privatisering, maar voor haar moet ook een privatisering in het belang staan van de hele gemeenschap. Wij zijn gekant tegen een privatisering die ons 18 miljard kost, plus nog de grote bedragen voor de personeelsafvloeiingen en waarbij we bovendien de deur openzetten voor een verlieslatende Franse maatschappij.

De Volksunie zou niet anders hebben gesproken voor een samenwerking met Lufthansa, KLM of British Airways onder dezelfde voorwaarden. Het verwijt dat wij geobsedeerd zijn door het taalaspect gaat dus niet op, hoewel wij wel vinden dat culturele en industriële verankering nauw verwant zijn. Wie dit niet wil geloven moet maar eens in deze streek komen om te horen hoe de mensen twee generaties lang door het fransdolle Sabena-gebeuren vernederd zijn geweest, net zoals de Limburgse mijnstreek vernederd werd door haar volksvreemde bazen. Voor ons is de mens niet ondergeschikt aan het sociaal-economisch gebeuren, integendeel. De burgemeester van Zaventem die deel uitmaakt van deze vergadering zal daarom met mij moeten toegeven dat de verankering van Sabena en de taalverhoudingen ook besproken moeten worden in de Vlaamse Raad of niet soms?

Dit dossier heeft nu jarenlang aangesleept, maar plots moest alles heel vlug gaan. Op amper een paar dagen kan het allemaal: het advies van de Raad van State, de bespreking op één dag in de commissie, een verslag even snel gedrukt, en vandaag staan we al voor de stemming.

Van een toekomstgerichte beleidsfilosofie is er echter geen sprake. Dat betreurt de Volksunie en daarom zal ze ook tegenstemmen. (Applaus.)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, gelet op de grote belangstelling voor dit debat stel ik een wijziging van onze agenda voor. Wij zouden vandaag de algemene beraadslaging over dit ontwerp houden, de amendementen behandelen en ook de stemming laten

plaatsvinden. Ook het wetsontwerp over de gerechtsdeurwaarders zouden wij vandaag afwerken. De drie interpellaties die voor vandaag zijn gepland, zouden wij echter uitstellen tot na de stemming van donderdag.

Chers collègues, je propose de mener à terme, aujourd'hui, la discussion générale, l'examen des articles et les votes du projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena), ainsi que du projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des huissiers de justice. Je propose également de reporter à jeudi prochain, 26 mars, à l'issue des scrutins, les interpellations de MM. Vermeiren et Verreycken et de Mme Harnie.

Le Sénat est-il d'accord?

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN HET LUCHTVERKEER (SABENA)

Hervatting van de algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI RELATIF AU STATUT DE LA SOCIÉTÉ ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AÉRIENNE (SABENA)

Reprise de la discussion générale et vote d'articles

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over het voorstel van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Nous reprenons la discussion générale du projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

Het woord is aan de heer Lozie.

De heer Lozie. — Mijnheer de Voorzitter, reeds bij de bespreking van dit wetsontwerp in de commissie voor de Infrastructuur, vorige donderdag, bleek dat hierbij veel meer aan de gang is dan een wijziging van de statuten van Sabena. Een kleine greep uit het lijstje problemen: de spectaculaire verliezen, vooral veroorzaakt door een ongelooflijk wanbeheer de jongste jaren; het acuut geldprobleem op dit ogenblik bij Sabena; de roep om privatisering; de toekomst van ruim 10 000 werknemers; de nationalistische verzuchtingen naar een Vlaamse verankering en taalevenwichten; de krappe budgettaire ruimte en toch een klaarstaande enveloppe van 9 miljard; de structurele overcapaciteit in de Europese en zelfs mondiale luchtvaart; de geheimzinnigheid rond de toekomstige fusie met Air France en zo kan ik nog wat doorgaan.

Quel regard portons-nous, en tant qu'écologistes, sur ces problèmes?

Het spreekt vanzelf dat we verbijsterd zijn over het wanbeheer van een de facto staatsbedrijf. Uiteindelijk zullen de belastingbetaler en de werknemers van Sabena de rekening betalen. Reeds in het verleden werden van het personeel zware inleveringen gevraagd. Hun geld is door wanbeleid verkwist en het bedrijf is virtueel failliet. Dit wetsontwerp zou een kans op redding moeten betekenen.

Is het wel zo nodig Sabena te redden? Als ecologen maken wij volgende bedenkingen. Als het erom gaat het beheer van de jongste jaren nog even verder te zetten, dan zeggen wij neen.

Als het erom gaat een herstructurering door te voeren op kosten van de belastingbetaler en op de rug van de werknemers, dan zeggen wij neen.

Als het erom gaat in elk landje, in de toekomst wellicht in elke deelstaat, een eigen luchtvaartmaatschappij te behouden, Sabena, KLM, British Airways, Air France, Lufthansa, Swissair, Alitalia, SAS enzovoort, en dit alles op een schiereiland als Europa, dan zien wij daar echt het nut niet van in.

Als het erom gaat een principiële strijd uit te vechten tussen vakbonden en politieke zuilen, enerzijds, en privé-ondernemers, anderzijds, dan is Sabena daarvoor een slecht dossier.

Als het erom gaat een verlieslatend Belgisch overheidsbedrijf te laten vervangen door een eveneens verlieslatend Frans overheidsbedrijf, dan zeggen wij nog steeds neen.

En dan hebben wij nog geen woord gezegd over de ecologische wenselijkheid van dit project. Luchtvaart legt een zware belasting op het leefmilieu. Voor de omwonenden van een luchthaven maakt het weinig verschil voor welke maatschappij de vliegtuigen vliegen, maar de hinder wordt wel versterkt door het teveel aan maatschappijen. Vele vluchten zijn niet volgeboekt. Elke lege plaats op een vlucht is een onverantwoorde aanslag op het milieu en uiteraard ook een te hoge economische kost. Voor ecologen is het in stand houden van elk luchtvaartbedrijf dus zeker geen evidentie. En toch.

Nous sommes pourtant d'accord en partie sur cette initiative législative.

Wij willen die tienduizend werknemers vandaag immers niet zomaar op straat sturen. Het is niet hun schuld dat de luchtvaart vandaag de onverbiddelijke dictatuur van de liberale concurrentie-economie ondergaat. Het is niet hun schuld dat de luchtvaart in Europa steeds op minischaaal werd uitgebouwd: ieder landje zijn maatschappijtje. Het is niet hun schuld dat het eengemaakte Europa straks nog meer een slagveld van de vrije markteconomie wordt, met maar één soort gesneuvelden, de werknemers, en met daar bovenop een enorme budgettaire kater. Air France is niet geïnteresseerd in hen, maar in de landingsrechten van Sabena. Geen enkele industriële partner lijkt tot op vandaag echt in Sabena geïnteresseerd, al zijn er geruchten vanuit de groep-Frère. Het totaal ontbreken van een sociaal Europa dwingt ons aan de huidige werknemers van Sabena zo lang mogelijk de Belgische sociale zekerheid te bieden.

Wij willen Sabena dus nog een kans geven, op termijn weliswaar niet meer in de vorm van een overheidsbedrijf. De overheid heeft vandaag duidelijk andere prioriteiten. Daarom steunen wij een wijziging van de statuten die een mogelijkheid tot privatisering biedt. Het ontwerp van de regering geeft echter geen enkele garantie dat deze privatisering er ooit komt. Een overname door Air France is dit zeker ook niet. Bovendien wensen we dat de Belgische overheid, en bijgevolg ook het Parlement, een eventuele fusie in handen houden. Wij zullen het amendement-De Grauwe dat de controle van de overheid onmiddellijk wil schrappen dus niet steunen.

Nous nous abstenons donc lors du vote sur ce projet parce que, d'une part, nous soutenons bel et bien une transformation de la Sabena en une entreprise privatisée à terme, mais que, d'autre part, il subsiste bien trop d'imprécisions dans ce projet.

Ik noem er enkele. Heeft de regering de bedoeling Sabena op termijn te privatiseren? Zal de Belgische overheid tijdens de omvormingsfase de touwtjes voldoende zelf in handen kunnen houden? Blijft de budgettaire enveloppe beperkt tot de nu voorgestelde cijfers? Er komt in dat verband immers nog een uitspraak van de rechtbank. Welke zijn de concrete afspraken tussen Sabena en Air France en welke zijn de gevolgen op korte en lange termijn op budgettair, sociaal en bedrijfsorganisatorisch vlak?

Wij zijn het niet eens met de overhaasting waarmee dit ontwerp door het Parlement wordt gejaagd en zullen ons bijgevolg bij de stemming onthouden. Onze onthouding bij een aantal amendementen zal straks door collega Tavernier worden toegelicht.

M. le Président. — La parole est à M. Vaes.

M. Vaes. — Monsieur le Président, ce débat est important à plusieurs titres: il nous laisse percevoir les projets politiques, les conceptions du rôle économique des pouvoirs publics et du rôle public des entreprises privées dans notre société.

Tout d'abord, il convient de ne pas oublier que le problème de la Sabena est au centre de la problématique beaucoup plus vaste du transport en général et du trafic aérien en particulier. Je rappellerai simplement ce que d'aucuns ont déjà évoqué, à savoir le lien important qui existe entre la Sabena, la Régie des Voies aériennes et l'exploitation de Bruxelles-National, entre la Sabena et les problèmes d'emploi et de formation de pilotes de qualité dans notre pays — ce qui a des répercussions sur la sécurité —, l'influence de la Sabena non pas seulement sur l'aéroport national, mais aussi sur le développement éventuel d'aéroports régionaux, et enfin le rôle multiple que peut jouer une société aérienne d'un pays donné pour des missions humanitaires et sociales que tout pays doit pouvoir honorer à certains moments.

En d'autres termes, en touchant aujourd'hui au statut de la Sabena, nous mettons le doigt dans un système assez complexe qui n'a pu être examiné en profondeur par la commission de l'Infra-structure, faute de temps.

La gestion de la Sabena — l'Etat a eu de très lourdes responsabilités en ce domaine, pendant de nombreuses années — n'a pas été un modèle du genre. Actuellement, les dirigeants de la Sabena mesurent mieux les capacités, les limites et les possibilités de développement de cette société. Selon nos informations, l'accord prévu — et déjà programmé dans une large mesure — avec Air France est certainement, dans les circonstances actuelles, le meilleur possible si l'on veut rendre un dynamisme commercial et économique à la société et lui permettre non seulement de réduire ses pertes mais aussi, peut-être, de parvenir à des résultats positifs.

Cette considération est importante. En effet, elle montre que, à très court terme, la privatisation complète de la Sabena serait un mauvais choix politique. Que rapporterait, en effet, la vente totale de la société, en termes strictement économiques? D'ailleurs, si le but est d'octroyer des ressources supplémentaires à l'Etat, on peut estimer que les conditions de vente ou de cession de parts seront bien meilleures à l'avenir.

Pour que tout soit bien clair dans les esprits, je voudrais quand même poser quelques questions à M. le ministre. Si je ne m'abuse, Air France n'est pas le seul partenaire visé. Je voudrais que le ministre précise quels sont les autres partenaires capables d'assurer ce qu'il appelle « l'ancrage industriel belge ». Certains ont cité le nom d'Albert Frère, dont l'apport serait de 2 milliards grâce au holding de GBL. Le ministre pourrait-il apporter des précisions sur la nature, l'origine et les conditions mises par d'autres financeurs privés belges sollicités pour soutenir l'augmentation de capital?

J'aimerais également savoir quel rôle jouera Belfin dans ce que j'appellerai la gestion financière de la période intermédiaire, c'est-à-dire préalable au refinancement proprement dit de la Sabena. Belfin a joué un rôle important dans la redynamisation de Cockerill-Sambre. Je voudrais donc en savoir plus sur les conventions conclues par l'Etat — et éventuellement la Sabena — avec Belfin pour assurer le refinancement de la société.

La troisième considération a trait au caractère politique, voire politique, de l'affaire. Certains, à tort, estiment — ce sont les mots même du ministre en commission — que l'aspect linguistique est secondaire. Par contre, M. Van Rompuy a agi en provocateur politique puisqu'il a réveillé de vieux démons communautaires dans le cadre d'un dossier qui revêt, à mon avis, une importance beaucoup plus globale.

Prétendre que l'aspect linguistique est secondaire revient à dire que les préoccupations du personnel et les modalités de gestion dans le cadre d'un ancrage régional, sous-régional, national et international, n'ont que peu d'importance. Le personnel a été engagé de bonne foi sous un certain statut. Il serait particulièrement critiquable de profiter « linguistiquement » d'une modification de statut pour changer radicalement les situations acquises, d'autant plus que le personnel a fait preuve, dans le passé, d'une très grande solidarité en acceptant des sacrifices pour maintenir la société à flot.

Par ailleurs, la solution juridique décidée par le gouvernement peut être qualifiée d'excessive dans la mesure où il ne fallait pas nécessairement aller aussi loin dans la modification du statut pour permettre à la Sabena de conclure un accord avec Air France. L'analyse faite par d'autres collègues me semble exacte: le gouvernement a ainsi, d'une certaine façon, décidé une fois pour toutes que, politiquement — et donc, malheureusement, «parlementairement»! —, la situation ne dépendait plus du secteur public mais du conseil d'administration.

Je crois que cette voie pourrait être excessive mais enfin, il s'agit de la proposition faite par le gouvernement et elle concorde avec l'objectif visé, à savoir: permettre la conclusion rapide de l'accord — que nous soutenons — avec Air France.

Une autre réflexion concerne le problème général des privatisations. Nous ne considérons aucunement que la position prise aujourd'hui par Ecolo et Agalev sur le problème de la Sabena vienne épuiser ou même engager le débat global sur les privatisations qui est, en fait, beaucoup plus large. De toute façon, c'est une question de nuances. Nous n'avons aucune position idéologique à avancer aujourd'hui face à ce problème, si ce n'est que l'on ne peut pas dire a priori, comme certains tentent de le faire, que la privatisation est une bonne chose en elle-même parce que l'Etat est nécessairement un mauvais gestionnaire.

Précisément, les écologistes se battent et continueront à se battre pour que l'Etat et les services publics ne puissent plus, à l'avenir, être accusés de mauvaise gestion. Soit, ils doivent toujours être de bons gestionnaires dans un esprit de service public, mais pas nécessairement selon les critères traditionnels de l'entreprise privée dont la seule logique serait le profit à court terme consistant à attirer les capitaux privés, à distribuer les dividendes ou, par définition, à adopter une stratégie maximaliste d'expansion.

Il faut également distinguer une privatisation dans le financement d'une privatisation de la gestion; diverses modalités existent en la matière et la liberté qui est donnée au conseil d'administration de la Sabena d'utiliser son nouveau pouvoir d'autonomie ne présume pas — et ne peut présumer — des dispositions qu'il prendra en matière de stratégie industrielle et des services qu'il peut rendre, par l'ampleur même de l'entreprise, au système économique et, à travers lui, à celui de l'emploi et au système social de notre pays.

La décision de ce jour doit au moins, pour les écologistes, remplir trois missions. Elle doit d'abord permettre un arrêt de l'injection d'argent par les pouvoirs publics dans une société qui nous a coûté fort cher. Il ne nous paraît pas indispensable de préserver le caractère public de cette entreprise, que ce soit pour le prestige de la Belgique ou pour l'efficacité de sa gestion et de ses filières induites en matière économique. Nous ne voulons donc plus, à l'avenir, qu'il y ait d'autres investissements de l'Etat dans cette société qui peut très bien continuer à être efficace sans cette injection d'argent supplémentaire de l'Etat. Nous estimons qu'il y a d'autres priorités d'investissements, notamment là où l'Etat est irremplaçable. Je pense aux transports en commun terrestres, au logement, à la sécurité sociale et à la politique de lutte contre le chômage et l'exclusion.

Il faudra ensuite que cette décision assure à la Sabena des outils de gestion plus souples, ce qui semble être le cas. Il subsiste manifestement un flou quant à la stratégie qui sera menée mais, dans un dossier aussi concurrentiel et difficile que celui du trafic aérien, il faut être en possession d'outils qui permettent une gestion rapide et efficace d'opérations mixtes et internationales. Je me réjouis d'ailleurs des initiatives qui ont déjà été prises en vue de conclure des accords avec des sociétés aériennes des pays de l'Est.

Enfin, cette décision ne peut impliquer aucun engagement, à très court terme, visant à privatiser totalement la Sabena. Nous estimons qu'il y a là matière à réflexion. Nous ne voulons nullement, même en nous abstenant, cautionner une privatisation rapide et totale de la société.

Dès lors, nous ne voterons pas oui parce que le gouvernement et les partis qui le composent sont largement engagés dans la mauvaise gestion passée de la Sabena. Nous ne voterons pas non parce qu'effectivement, la CEE a mis les points sur les «i» en ce qui concerne les possibilités de subsides accordés aux entreprises publiques. Nous croyons, à l'heure actuelle, que l'abstention est

la position représentant le plus précisément notre pensée, à savoir que nous considérons le dossier insuffisamment maîtrisé mais qu'il convient, dans la conjoncture actuelle, de faciliter la reprise de la Sabena dans des conditions acceptables et positives.

Je terminerai en émettant, en tant qu'écologiste, un signal très clair à l'intention des entreprises privées, puisque la Sabena va devenir une entreprise quasi strictement privée. Comme écologistes, nous estimons qu'il ne revient pas aux seuls pouvoirs publics de défendre l'intérêt public et de développer la notion de service collectif dans les entreprises qu'ils gèrent. Les écologistes seraient donc libéraux en ce sens qu'ils veulent que par déontologie industrielle, économique et sociale, les entreprises puissent interioriser dans leur logique même d'entreprise privée toute une série de considérations concernant l'intérêt collectif à long terme. Nous ne pensons pas que la seule rationalité financière soit, à long terme, le meilleur investissement sur le plan de la logique du travail d'une entreprise. Tel est en tout cas le signal que nous voulons adresser au nouveau conseil d'administration de la Sabena, pour lui rappeler que c'est finalement dans l'intérêt de tous qu'une grande entreprise, même privée, doit fonctionner dans notre pays. (Applaudissements.)

BOODSCHAPPEN — MESSAGES

De Voorzitter. — Bij boodschappen van 24 maart 1992, zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen:

1° Het ontwerp van wet houdende opening van voorlopige kredieten voor de maanden april, mei en juni 1992;

Par messages du 24 mars 1992, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour:

1° Le projet de loi ouvrant des crédits provisoires pour les mois d'avril, mai et juin 1992;

— Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Renvoi à la commission des Finances.

2° Het ontwerp van wet houdende verscheidene afwijkingen van artikel 1 van de wet van 3 maart 1977 betreffende de gevolgen van de ontbinding der Wetgevende Kamers ten aanzien van de vroeger ingediende ontwerpen en voorstellen van wet.

2° Le projet de loi portant diverses dérogations à l'article 1er de la loi du 3 mars 1977 relative aux effets de la dissolution des Chambres législatives à l'égard des projets de loi antérieurement déposés.

Gezien de aard en het spoedeisend karakter van dit ontwerp, stel ik voor het op de agenda te plaatsen en het volgende donderdag te bespreken zonder het eerst te verwijzen naar de commissie.

Etant donné la nature et l'urgence de ce dernier projet, je propose de l'inscrire à notre ordre du jour et de l'examiner jeudi prochain sans renvoi préalable à la commission. (Assentiment.)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

HERVATTING VAN DE BERAADSLAGING

REPRISE DE LA DISCUSSION

De Voorzitter. — Wij hervatten de aan gang zijnde beraadslaging.

Nous reprenons la discussion en cours.

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, zoals ik reeds zegde in mijn reactie op de regeringsverklaring, lijkt het mij een typisch Belgische economische wetmatigheid te zijn dat het opslorpen van een verlieslatend overheidsbedrijf door een ander verlieslatend overheidsbedrijf kan resulteren in winst voor diezelfde overheid. Verlies plus verlies is volgens mij gecumuleerd verlies en kan nooit winst zijn.

Indien één of andere wonderdokter mij kan overtuigen van het tegendeel, dan moet ik die persoon aanraden om dringend werk te maken van een fusie van alle verlieslatende overheidsbedrijven, ten einde ook daar winst te kunnen realiseren.

Die eigenaardige, economisch onverantwoorde denkrichting wordt nu ook gevolgd door deze regering. Zulks blijkt uit de memorie van toelichting bij dit ontwerp van wet, waar verwezen wordt naar de verbetering van de rendabiliteit.

Vermits alle informatie die ons bereikt, samen met de besprekingen in de commissie, zeer klaar aantonen dat enkel Air France als geprivilegieerde partner in aanmerking komt, moeten wij veronderstellen dat dit wetsontwerp enkel werd opgesteld in het kader van het akkoord tussen Sabena en Air France. Hetzelfde Air France moest alleen reeds in de eerste zes maanden van 1991, een verlies van 1,1 miljard incasseren. De hooggeroemde nieuwe rendabiliteit wordt dus gezocht in het laten vliegen van Sabena met Franse verlieslatende vleugels.

De regering loopt dus duidelijk aan het handje van Air France, gevolg gevend aan de tijdsdrukchantage, die werd verwoord door Europees commissaris Van Miert en door Godfried. Het was een chantagepoging, enkel om de PS en haar vakbondsvleugel gerust te stellen. Indien dit ontwerp wet wordt — waaraan ik niet twijfel — zal België, een virtueel failliete Staat, de burger dus opzadelen met de redding van een Frans overheidsbedrijf via de volgehouden meerderheidsparticipatie.

Het is nochtans duidelijk dat Air France enkel meer invloed wil verwerven op de Europese markt en tegelijk een expansie van Sabena wil verhinderen, bijvoorbeeld in het voormalige Frans-Afrika, omdat Sabena daar een concurrent zou worden van Air France. Deze Franse invloedsoperatie gebeurt op kosten van de Belgische belastingbetaler.

Even duidelijk is het dat dezelfde Nederlandse en Britse pogingen tot het verwerven van meer Europese invloed werden afgewezen onder druk van het Waalse veto. Ondertussen worden KLM en British Airways steeds financieel sterker en belangrijker. De afwijzing lijkt mij dan ook, alleszins op economisch vlak, een grandioze blunder te zijn geweest. Het loutere behouden van Air France is dan weer een favoritisme op kosten van de burger.

Indien de minister mij tegensprekt en Air France niet als geprivilegieerde partner wil aanwijzen, dan zal ik met veel interesse vernemen met welke andere maatschappijen reeds pre-akkoorden werden afgesloten. Deze pre-akkoorden kunnen dan ook op hun beurt worden gevolgd door leiband-wetsontwerpen, geschreven op maat van die akkoorden.

De achterliggende bedoeling van het ontwerp van wet dat wij bespreken, te weten de pogingen tot het opstellen van de nieuwe rekensom: verlies plus verlies is winst, worden alvast met weinig slaagkansen bekeken door Sergio Orlandini, oud-president van KLM, die zegt een jaar lang te hebben gebroed op « Benelux Airlines », een maatschappij die de KLM wilde oprichten met Sabena en Luxair. « Het werd niets » zegt hij, « omdat alle drie de partijen verlies leden ».

Ik vraag me wel af waarom nu opeens, enkel naar aanleiding van de samenwerkingsakkoorden met een Frans verlieslatend overheidsbedrijf, een wetsontwerp door onze strot moet worden geduwd. Indien dit onder francofiele Waalse invloed gebeurt, dan verwijs ik toch graag opnieuw naar Orlandini. Dezelfde Orlandini verklaart immers dat ook het Waalse verzet tegen de samenwerking met een winstgevend Nederlands bedrijf een obstakel was in de onderhandelingen. Pittig detail is wel dat dit verzet destijds verwoord werd door de Vlaamse verkeersminister Chabert.

Een der opvolgers van Orlandini, Jan De Soet, nam daarna deel aan de mislukte onderhandelingen van KLM met British Airways en Sabena. Hij is, zo mogelijk, nog vernietigender voor de Waalse invloeden. Volgens hem mislukten de gesprekken opnieuw door de Waalse tegenstand. Ik citeer hem: « Een intern politiek probleem van België, waar de Belgische regering nog niet is uitgekomen. De directie van Sabena wilde wel, maar er was geen politieke steun voor te krijgen. »

Dit is een duidelijke slotopmerking die niet enkel sneert in de richting van de Waalse tegenstand, doch ook in de richting van de Vlaamse meerderheidspartijen, die zich dus neerlegden bij het « njet » van Spitaels en geen politieke steun verleenden aan de enig mogelijke winstgevende samenwerking. Het zijn dezelfde partijen die nu wel steun verlenen aan dit wetsontwerp.

Mag ik enkele paragrafen uit het wetsontwerp nader bekijken?

Nadat veel werd gepraat over het terugtrekken van overheidsinvloeden uit Sabena, een terugtrekking die in het wetsontwerp te vinden zou zijn, verbaasde mij alvast één paragraaf uit de toelichting. In die paragraaf worden, na de aankondiging van vermindering van staatsinvloed, onmiddellijk geruststellende signalen uitgezonden naar de politici. « Gelet op het aandeel van de Staat » zijn er immers « voldoende waarborgen inzake het beheer, het bestuur en het toezicht » op Sabena. Met andere woorden: heren politici die in de toekomst vrienden willen catapulteren, wees gerust, deze pseudo-privatisering vormt geen aantasting van uw prerogatieven om beheerders, bestuurders en toezichters te installeren.

Zelfs het commentaar van de Raad van State bevat heel wat bedenkingen bij deze paragraaf. Ook die achtenswaardige instelling meent immers dat in een vennootschap het behartigen van het belang van de vennootschap, het belang van de cliënteel, het belang van het personeel, de eerste opdracht zou moeten zijn, en niet het belang van de politici. Trouwens, vermits de hele staats-schuld overduidelijk demonstreert dat politici slechte bedrijfsbeheerders zijn, moet ik met nadruk de « vinger in de pap »-methode, de « schoonmoederhouding » via de meerderheidsparticipatie afwijzen.

Ik vraag mij hierbij af of de minister de « voorafgaande opmerking » uit het advies van de Raad van State naast zich zal neerleggen, als niet ter zake doende. Of zal de minister het belang van de onderneming laten voorgaan en afzien van de staatsinmenging? Ik heb mijn twijfels.

Ik heb nog enkele andere vragen aan de minister.

Nadat, onder de paraplu van de vorige minister van Verkeer, enkele duizenden overbodige personeelsleden werden aangeworven, staat nu een dure pensioenregeling op stapel. Klopt de kostenraming voor die regeling van 12,9 miljard, zoals gepubliceerd door *De Financieel Economische Tijd*, of klopt de kostenraming van 18,8 miljard, zoals door een collega geopperd tijdens de commissiezitting?

Welk bedrag aan schulden zal nog worden omgezet in kapitaal, en is die afbetaling van de lening aan Sabena, die wij eerstdaags in de maag gesplitst krijgen, ook voorbestemd om binnen enkele jaren te worden kwijtgescholden?

Wanneer wordt overgegaan tot de terugbetaling aan KLM en British Airways, ten bedrage van 2 miljard?

Waarom werden door Sabena over het jaar 1991 twee jaarverslagen ingediend, waarbij het eerste « jaarverslag » enkel betrekking had op de maanden met een monsterverlies van 3 miljard, en het tweede « jaarverslag » enkel betrekking had op de maanden met een minimumwinst van 51 miljoen? Is dergelijke rookgordijnactie de regel bij ondernemingen waarvan de Staat meerderheidsaandeelhouder is?

Kloppen de gegevens van het Vlaams Economisch Verbond dat stelt dat reeds een globaal bedrag van 50 miljard zou weggeschonken zijn aan Sabena?

Wanneer stopt de miljardendans, die door de gewoonten van de Belgische staathuishoudkunde, wordt gefinancierd met 70 pct. Vlaamse gelden?

Behelst het akkoord met Air France clausules die geen politiek daglicht mogen zien, of die de parlementaire controle niet zouden overleven? Zoniet, waarom werd dit akkoord dan niet reeds lang rondgedeeld?

Ik besef ten volle dat dit allemaal neerkomt op het zogenaamde « vragen naar de bekende weg ». Politici zijn per definitie slechte bedrijfsbeheerders en slagen er enkel in om putten dieper en tunnels langer te maken. De volgende generaties zullen het allemaal wel oplossen!

Om een eufemisme te gebruiken: aan dit wetsontwerp zit een reukje. Dit wetsontwerp ruikt naar een francofiele Belgische verankering, en ik herhaal, voor 70 pct. op Vlaamse kosten. Ik vraag mij dan ook af of de CVP dit pro-Franse wetsontwerp zal slikken, en hoe zij dit dan zal trachten te verkopen aan haar achterban. Dezelfde CVP die, vlak voor de verkiezingen weigerde het Waalse spelletje mee te spelen, en die nu moet hopen dat de kiezer tegen een volgende verkiezing reeds lang de uitverkoop van Zaventem zal vergeten zijn.

Ik vraag mij af of de SP dit gaat slikken. Sta me toe een anekdote bij deze vraag te verhalen. Het gaat hier namelijk over dezelfde SP die in 1989 de ex-defensieminister de Donnée, samen met de eveneens ex-defensieminister Coëme, voor een onvoorwaardelijk «nee» plaatste. Dit dan toen het zogenaamde Squalus-project van het dubieuze Promavia door hen werd afgewezen. Het betrof hier een project waarvoor ook Melchior Wathelet zich had ingespannen, ten einde 700 miljoen aan nationale belastinggelden en 166 miljoen aan Waalse gelden te investeren. Ondertussen is de zaak hoogstwaarschijnlijk reeds voor advocaten geworden, omdat de belastinggelden verloren schijnen te zijn. Deze anekdote toont alvast aan dat de SP het, af en toe, niet neemt dat Waalse politisering, van al wat te maken heeft met luchtvaartindustrie, leidt tot verwisting. Dat de Waalse meerderheidspartijen dit wetsontwerp zullen goedkeuren, is duidelijk. Zij zouden immers liever een noord-Franse regio zijn en het weggeven van een Vlaamse gemeente aan Frankrijk kan hen enkel welgevallig zijn.

Het belang van de werknemers bij Sabena wordt niet gediend door dit ontwerp van wet, wordt niet gediend door een meerderheidsaanwezigheid van politici in beheer, bestuur en toezicht op de werking. Dit omdat politici niet tot taak hebben om bedrijfsbeheerders te vervangen, doch wel om een bedrijfsvriendelijk klimaat te creëren.

Het belang van de werknemers wordt niet gediend door een meerderheidsparticipatie vanwege de hele gemeenschap, in een bedrijf dat slechts een klein deel van diezelfde gemeenschap tot doelcliënteel heeft.

Het belang van de werknemers is zelfs ronduit slecht gediend indien Zaventem een voedingshaven wordt voor het Franse Roissy. En indien het aan Air France ligt, dan wordt wel degelijk Roissy de Europese draaischijf-luchthaven, de zogenaamde Eurohub, van waaruit zeer frequente vluchten heel Europa zullen bedienen.

Zelfs Eric Kirsch, administrateur-generaal van de Regie der Luchtwezen, zendt geen geruststellende signalen naar de werknemers wanneer hij zegt: «Het lijkt me niet zo evident dat Sabena in het kader van de Air France-strategie zijn wezenlijke belangen op Zaventem zal kunnen uitspelen.»

Het belang van de werknemers wordt mijns inziens enkel gediend door een terugtrekken van de overheidsbemoedeningen. Niet enkel BATC, dat sinds de privatisering eindelijk winstgevend werd, maar alle op Zaventem werkzame bedrijven moeten worden overgelaten aan een efficiënt bedrijfsbeheer. En een efficiënt bedrijfsbeheer is onverenigbaar met verstaatsing. Het Vlaams Blok zal dan ook de amendementen-De Grauwe steunen omdat deze een eerste stap in de goede richting kunnen betekenen.

Ik heb nog een laatste vraag aan de minister.

Het is een open deur intrappen te zeggen dat enkel in de lagere personeelsregio's van Sabena het voorgeschreven taalevenwicht wordt nagestreefd dat stoelt op koninklijke besluiten uit 1978 en 1982, die zich op hun beurt beroepen op de mogelijkheid in de taalwet van 1966 om Sabena een uitzonderingsregime toe te staan.

Zelfs deze aanvechtbare koninklijke besluiten, die een evenzeer aanvechtbaar taalevenwicht installeerden, werden nooit op alle niveaus ingevoerd omdat er de politieke wil niet voor was. De kwade trouw van de politiek-benoemde beheerders is dus manifest. Het is dan ook een blijk van cynisme, wanneer de minister in de commissie verklaart: «Er zal gewaakt worden over het taalevenwicht in de nieuwe vennootschap.»

Ik heb zo'n vaag vermoeden dat de meerderheid in de Senaat het wetsontwerp zonder morren zal slikken, en dat Sabena dus toch onder staatscontrole zal blijven werken. Indien het pseudo-geprivatiseerde Sabena met blijvende staatsparticipatie als enige uitbatingsetel Zaventem heeft, dat volledig in Vlaanderen ligt — wat door niemand blijkt te worden betwist — vindt de minister het dan niet aangewezen om de taalwetten te laten toepassen, zonder afwijkingen voor sommige ondernemingen?

Deze vraag mag niet worden herleid tot een romantische oprisping. Het verleden toonde immers aan dat de zogenaamde emotionele taalstrijd een sociaal-economische nawerking heeft gekend. Die taalstrijd zorgde ervoor dat de ongelijke verloning van Walen en Vlamingen min of meer werd opgeheven.

Het hervinden van een Vlaamse identiteit stimuleerde tegelijk de inzet en de arbeidsbereidheid van de Vlaamse werknemers. De eis tot naleving van de taalwetten is dan ook geen louter emotionele eis, maar een eis tot het creëren van betere werkvoorwaarden, tot het scheppen van een arbeidsgunstiger klimaat.

Ik pleit er dus voor dat geen enkele zetel van deze nieuwe NV te Brussel zou «achterblijven», met als enige doel het omzeilen van de taalwetten. Ik meen dat de uitbatingsetel ook de plaats van de maatschappelijke zetel moet zijn, en dat elke wet moet worden toegepast, ook de taalwet. Het Vlaams Blok zal dan ook het amendement van de heer Desmedt, dat de omzeiling van de taalwetten tot evangelie wil verheffen, verwerpen.

In dit land van koppelingen, waar bijvoorbeeld ten tijde van de vorige Sabena-discussie het wapendossier werd gekoppeld aan het RTT-contract, lijkt het mij geen slechte suggestie te zijn om de overhaasting, die nu wordt gedemonstreerd, af te remmen. Waarom zouden de Vlamingen zich haasten? De uitverkoop van Sabena is immers een exclusief «francofiel»-Waalse eis.

Indien ik me niet met klem zou verzetten tegen elke aanslag op Zaventem, zou ik me kunnen afvragen waarom nu geen koppeling wordt gevraagd: een koppeling van een van de eisen uit het tienpuntenprogramma van de Vlaamse Raad of aan een van de vele eisen die in het Belgische regeerakkoord werden vergeten, of die naar een latere, niet-gepreciseerde datum werden uitgesteld.

Vermits het Vlaams Blok nooit aandrang op de Belgische wafelijzerpolitiek en vermits het Vlaams Blok de keuze van Air France als geprivilegieerde partner afwijst, wil ik u vragen deze laatste koppelingsoprisping als retorisch te beschouwen. Het is een oprisping die kan worden beschouwd als speldeprikkers en als illustratie van de vaststelling dat enkel compensaties moeten worden opgehoest wanneer Vlaanderen vragende partij is.

Ik besluit met een samenvatting van ons standpunt: ja aan de amendementen die bemoeizucht bestrijden; neen aan het «francofiel» geïnspireerd taalamendement; neen aan dit leiband-wetsontwerp, dat enkel werd geschreven in het kader van het weggeven van Zaventem aan Parijs. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, ce débat démontre l'efficacité d'une procédure parlementaire lorsque les choses sont urgentes.

Ce projet a, en effet, été déposé au Sénat le mardi 17 mars; il a été discuté en commission, le jeudi 19 mars, et ce vendredi 27 mars, il sera voté par la Chambre des représentants. Ainsi, en dix jours, tout le parcours parlementaire aura été accompli, ce qui démontre une volonté politique claire de la part du gouvernement.

Ce projet est, en réalité, fort sommaire, et on pourrait s'étonner de consacrer plusieurs heures de débat à un projet qui tient en une quinzaine de lignes. Il s'agit simplement d'aligner le statut de la Sabena sur celui des sociétés commerciales ordinaires. Mais bien entendu, ce sont les conséquences de ces dispositions qui suscitent l'attention du Sénat.

Le projet répond à un souhait émis par la Communauté européenne lorsqu'elle a donné son aval aux dispositions contenues dans la loi-programme de juillet 1991, qui permettaient une aide de plusieurs milliards à la Sabena.

Je voudrais émettre au sujet de ce projet quelques observations.

La première, d'ordre purement politique, est qu'en faisant voter ce projet d'urgence, le gouvernement se débarrasse de la décision qu'il aurait dû lui-même prendre en ce qui concerne l'accord industriel à conclure avec Air France. Il faut observer que si ce projet est nécessaire, rien n'empêchait le gouvernement d'entériner préalablement l'accord paraphé entre les deux sociétés.

L'attitude du gouvernement traduit donc un aspect politique indéniable, ainsi qu'une solution de facilité. Nous admettons évidemment le principe de cet accord, non pas parce qu'il s'agit d'Air France, mais parce que c'est le seul accord économique raisonnable qui s'est présenté à notre compagnie nationale d'aviation.

Dès lors, une opposition à consonance communautaire à cet accord n'a aucun sens et ne tient pas compte des réalités économiques.

Je regrette cependant le caractère totalement secret de l'accord conclu avec Air France. Si on peut comprendre cette exigence au point de vue commercial, il faut admettre que faire voter par le Parlement des dispositions dont il ne connaît pas les réelles conséquences est une façon curieuse d'agir.

Nous remarquerons également que, malgré ce partenariat nouveau, une aide financière annuelle d'un milliard et demi est maintenue jusqu'en 1999.

Une autre question, qui a notamment été soulevée par mes collègues libéraux, est de savoir dans quelle mesure ce projet va vraiment dans le sens d'une privatisation. Bien entendu, c'est une sorte de pré-privatisation, mais dans l'immédiat, ce projet aura pour seule conséquence qu'il n'y aura pratiquement plus que deux partenaires: l'Etat belge, d'une part, et Air France, d'autre part.

Dans quelle mesure allons-nous nous diriger vers une plus grande privatisation? L'Etat détient actuellement 88 p.c. de l'actionariat et, selon les chiffres fournis, Air France doit recevoir 37,5 p.c. des actions. Même s'il se débarrasse du problème au profit de la Sabena, je suppose que le gouvernement a son idée sur la question, dans la mesure où l'Etat belge reste majoritaire.

Dans quel sens cette privatisation interviendra-t-elle? Plusieurs amendements du PVV proposent des seuils différents à cet égard. Je souhaiterais connaître les intentions du gouvernement, lequel est et restera, même après le vote de ce projet de loi, maître de la manœuvre au sein de la Sabena.

M. De Croo. — Je vous signale, monsieur Desmedt, que les amendements que le PVV a déposés en ordre principal ne sont pas contradictoires. Ils proposent simplement un choix successif.

M. Desmedt. — Vous proposez effectivement des seuils différents et je n'ai pas dit que les amendements étaient contradictoires.

M. De Croo. — Dans ce cas, excusez-moi.

M. Desmedt. — Le FDF est en principe d'accord avec le projet de loi parce qu'il est, sur le plan économique, la seule issue possible pour la Sabena. Il faut absolument mettre fin à l'hémorragie de la Sabena, étant donné les sommes considérables que l'Etat a consacrées à cet organisme depuis plusieurs années.

J'en arrive à ce que l'on appelle l'aspect linguistique du dossier. Je partage entièrement l'avis de M. de Donnée quand il estime que ce ne sont pas des considérations linguistiques qui doivent nous guider. En d'autres termes, le choix du partenaire industriel ne doit pas être ramené à un problème linguistique. Il ne convient toutefois pas de renverser l'ordre des choses; il faut éviter que la recherche d'une solution à un problème économique n'entraîne une modification des droits linguistiques du personnel. Or, c'est précisément ce qui risque de se passer.

Le problème fut évoqué en commission, mais sous un aspect particulier. Nous avons uniquement abordé l'équilibre linguistique au sein du personnel. Vous nous avez, à ce propos, signalé, monsieur le ministre, que la Sabena ne disposait pas d'un cadre linguistique en tant que tel, mais que des arrêtés royaux assuraient un certain équilibre. Ce dernier n'est toutefois pas entièrement respecté puisqu'il y aurait actuellement environ 40 p.c. d'agents francophones, soit un peu moins de 4 000.

Vous nous avez dit, monsieur le ministre, que cet équilibre linguistique étant assuré par des arrêtés royaux, lesquels ne sont pas concernés par la loi que nous sommes invités à voter, ceux-ci resteraient d'application. Je n'en suis pas absolument convaincu, parce que j'ignore dans quelle mesure des arrêtés royaux peuvent avoir des implications linguistiques à l'égard d'une société qui devient une société de droit commercial courant.

Je souhaiterais, à cet égard, que vous répétiez ce que vous avez dit en commission, en argumentant quelque peu votre position qui ne me convainc guère.

Un autre aspect du problème inquiète encore davantage les francophones. Il s'agit de la déclaration faite par M. Van Rompuy dans le journal *Le Soir*, il y a quelques jours. Il a clairement dit que, dès que la loi sera votée, le décret dit « de septembre » — qui est en réalité le décret du 19 juillet 1973 de la Communauté flamande — s'appliquerait à la Sabena. Je ne sais s'il a voulu jeter une peau de banane sous les pieds du gouvernement, mais il ne lui a certainement pas simplifié le travail. Si l'on suit M. Van Rompuy, qu'advient-il de la situation de la Sabena? Sur le plan des principes, elle sera soumise au décret de la Communauté flamande sur l'emploi des langues en matière sociale, la Sabena ayant son siège social à Bruxelles, mais son siège d'exploitation à Zaventem, en région flamande. C'est d'ailleurs ce qu'a souligné M. Van Rompuy.

Je fais appel, chers collègues, à votre logique et à votre bon sens. Le personnel de la Sabena compte actuellement 60 p.c. de néerlandophones et 40 p.c. de francophones. Il serait totalement illogique et injuste d'imposer à ces 40 p.c. de francophones un statut linguistique néerlandophone, dans la ligne du décret de la Communauté flamande. Cela signifierait en pratique que tous les rapports entre employeurs et employés devraient avoir lieu en néerlandais, tant au niveau individuel que collectif, au sein du comité de sécurité et d'hygiène comme du conseil d'entreprise. Dans la mesure où l'on admet que la Sabena remplit encore une mission nationale, cette perspective est inadmissible; elle aboutirait véritablement à discriminer les francophones.

Je regrette l'absence de M. Bouchat; je lui aurais dit que je trouve extraordinaire qu'un francophone nous reproche de faire de l'agitation linguistique dans ce cas précis, alors qu'il ne réagit pas aux déclarations de M. Van Rompuy. Il ne s'agit donc pas pour nous de faire de l'agitation linguistique mais plutôt de préserver les droits légitimes des membres francophones du personnel de la Sabena. En effet, je le répète, la modification de la forme actuelle de celle-ci a un objectif économique et ne peut donc déboucher sur une annihilation des droits des membres francophones de son personnel. J'ai déposé un amendement tendant à préciser cet aspect de la question; l'amendement de M. de Donnée va dans le même sens. Je lui apporterai mon soutien, en espérant une réciprocité. En effet, j'ai l'avantage de la chronologie au niveau du dépôt de cet amendement.

En conclusion, le FDF approuve ce projet de loi en tant que tel. Cependant, il déterminera son attitude au moment du vote, sur base des réponses que le ministre fournira pour apaiser ses inquiétudes quant au statut des francophones de la Sabena. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Grauwe.

De heer De Grauwe. — Mijnheer de Voorzitter, de problemen van Sabena zijn bekend: een verregaande politisering van het management en een overdreven invloed van de vakbonden in het interne beheer verlammen de goede werking van deze instelling en maken het gebruik van efficiënte management-methoden onmogelijk.

Deze twee kwalen hebben ook een invloed op de produktiviteit van Sabena. Sabena heeft 7,7 personeelsleden nodig per miljoen kilometer vlucht, waar het gemiddelde van de Europese maatschappijen hiervoor 6,6 personeelsleden bedraagt. Sabena heeft 350 personeelsleden per vliegtuig. De Europese maatschappijen hebben gemiddeld 302 personeelsleden per vliegtuig. Sabena heeft dus gemiddeld 15 pct. meer personeelsleden nodig om een zelfde service te leveren dan de andere Europese maatschappijen.

waarmee het moet concurreren. Deze lage produktiviteit heeft ertoe bijgedragen dat de winstgevendheid van Sabena ongunstig is in vergelijking met die van de andere Europese luchtvaartmaatschappijen.

Met zijn logge politieke en vakbondsstructuur is Sabena bijzonder onaangepast om de uitdaging die uitgaat van de groeiende deregulering van de luchtvaartindustrie in Europa het hoofd te bieden. Deze druk zal in de toekomst nog toenemen.

De omvorming van Sabena tot een gewone NV is een noodzakelijke voorwaarde om het bedrijf de kans te geven die uitdaging aan te kunnen. In die zin is het regeringsontwerp een goede zaak. Deze juridische omvorming is echter onvoldoende. De Staat moet ook zijn meerderheidsparticipatie laten varen om van Sabena een echte privé-onderneming te maken. Hiervoor zijn er mijns inziens drie redenen.

Ten eerste moet het management grondig worden gewijzigd om van Sabena een efficiënte onderneming te maken. Het huidige gepolitiseerde management heeft zijn incompetentie bewezen. Zolang de overheid echter een meerderheidsparticipatie behoudt, zal het management «veranker» blijven. Alleen wanneer Sabena een privé-onderneming wordt, zal het mogelijk zijn structureel in te grijpen. De nieuwe aandeelhouders zullen als een eerste stap in de herstructurering de huidige managers naar huis moeten sturen.

Ten tweede moet Sabena, wil het rendabel worden en kunnen overleven, de produktiviteit opdrijven ten minste tot op het Europese niveau. Dit betekent onvermijdelijk een afvloeiing van het personeel met om en rond de 15 pct. Zo'n 1 500 personeelsleden zullen dus moeten afvloeien, en dit na de afvloeiingen waartoe beslist werd in de periode van SWA. Dit is natuurlijk een harde ingreep. Het is echter unfair tegenover het Sabena-personeel te zwijgen over de noodzaak aan afvloeiingen en de indruk te wekken dat het anders kan. Er is geen oplossing voor Sabena zonder personeelsvermindering. Zolang Sabena evenwel in staats handen blijft, zullen afvloeiingen worden bemoeilijkt en laattijdig worden beslist. De overheid zal niet kunnen weerstaan aan de druk van de vakbonden, die alles bij het oude willen laten, en zal nog met subsidies voor de dag komen. De privatisering is dus noodzakelijk om de onvermijdelijke interne herstructurering uit te voeren.

Ten derde zal het opgeven van de meerderheidsparticipatie van de Staat nog een ander effect hebben. Vandaag zijn er weinig of geen kandidaat-kopers. De potentiële kopers vrezen immers dat herstructureringen niet of onvoldoende zullen worden uitgevoerd onder de huidige omstandigheden, zodat Sabena nooit winstgevend zal worden.

Deze mogelijke kopers zullen echter hun verwachtingen herzien als ze de zekerheid hebben dat de Belgische Staat zich terugtrekt uit Sabena. Het zal dan voor een aantal onder hen wel aantrekkelijk zijn om een bod te doen op Sabena. De bewering, als zouden er momenteel buiten Air France geen kandidaat-kopers voor Sabena zijn, is vals. Kandidaat-kopers zijn er wel op voorwaarde dat men de plagen van politisering en syndicalisering die het bedrijf nu teisteren, kan wegwerken. Dat laatste kan alleen maar wanneer de overheid haar meerderheidsparticipaties verkoopt. Er is geen enkele reden om hiermede te wachten. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à Mme Mayence.

Mme Mayence-Goossens. — Monsieur le Président, je ne m'étendrai pas sur la privatisation de la Sabena ni sur l'accord prévu avec Air France. M. de Donnée, mon chef de groupe, s'étant largement expliqué à ce sujet à la tribune. Je voudrais cependant évoquer le problème général du transport aérien.

Monsieur le ministre, j'attire votre attention ainsi que celle de la direction de la Sabena sur l'intérêt des aéroports régionaux, en un mot, sur l'ensemble de la politique aéroportuaire belge.

Nous attendons de votre part et de celle des autorités de la Sabena non pas une attitude passive, mais surtout des propositions concrètes qui permettront d'intégrer dans l'organisation de la société des schémas précis et dynamiques de développement pour l'ensemble du pays. L'occasion me paraît parfaitement opportune pour opérer cette révision globale.

Vous savez sans doute que certaines vocations régionales ont été reconnues sans qu'elles soient pour autant limitatives. Je vous rappellerai que Charleroi-Brussels South Airport pourrait s'orienter principalement vers le trafic des charters. En effet, le trajet vers Bruxelles est court et aisé. De plus, cet aéroport est favorable à la clientèle actuelle des vols charters. Quant à l'aéroport de Liège-Bierset, il pourrait notamment se spécialiser dans le domaine du fret.

Enfin, le trafic interrégional pourrait faire partie d'une réflexion globale d'Air France et d'Air Inter. Une évaluation permanente permettrait de rencontrer les besoins des passagers régionaux.

J'espère que, dans votre restructuration, vous tiendrez compte de l'existence de ces aéroports régionaux et que vous aurez particulièrement à cœur de défendre l'ensemble de cette politique régionale. (Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Diegenant.

De heer Diegenant. — Mijnheer de Voorzitter, dit wetsontwerp over de NV Sabena is de uitdrukking van de politieke wil om de economische activiteiten van deze NV in stand te houden, weliswaar onder bepaalde voorwaarden van herstructurering en herkapitalisering. Ik onderschrijf deze doelstelling.

In het kort wil ik nagaan of met de voorgestelde middelen het doel van dit wetsontwerp kan worden gerealiseerd.

De heer Erdman, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Van verschillende zijden werden voorwaarden gesteld. De regering wou een industriële partner en particulier kapitaal. De Europese Economische Gemeenschap wou in ruil voor het toelaten van steun door de overheid een zuivere NV-vorm, in de plaats van het huidige statuut en ook de industriële partner wou een zuivere NV.

Toch menen wij dat met de nieuwe NV-vorm niet alle problemen uit de wereld zijn geholpen. Het management en al degenen betrokken bij de maatschappij blijven geconfronteerd met de uitdaging om het in de omstandigheden van vandaag waar te maken. Waarom kan het vandaag ineens wel? Waarom kon die gelegenheid van vandaag niet eerder worden geschapen, zo kan men zich afvragen? Gezond verstand gaat gepaard met een dosis kritische ingesteldheid. De nieuwe maatschappij en haar opdracht zal voor het management een grote uitdaging zijn. Het zal ook moeten bewijzen dat de economische realiteit die moet, ook kan prevaleren en dat het ondanks de economische *contraintes*, het doel van dit wetsontwerp wil realiseren, namelijk vanuit Zaventem, door een Belgische maatschappij luchtvervoer te laten verzekeren.

Als inwoner van Vlaams-Brabant heb ik toch enige reserves bij deze operatie, en terecht meen ik. Zeer recent hebben wij nog meegemaakt dat een bedrijf dat al jaren in Halle was gevestigd, door een Frans bedrijf werd overgenomen alleen omwille van het marktaandeel, niet om de economische activiteit in de streek te handhaven.

De Sabena-operatie zal maar geslaagd zijn als de rendabiliteit van de maatschappij verbeterd wordt, goed wordt. Overigens is dit de grootste garantie voor het vrijwaren van de economische activiteit in de streek.

Dan wil ik het ook nog hebben over de herkapitalisering. Overheidsbedrijven die de economische concurrentie moeten aangaan hadden in ons land steeds te maken, en dat is nog altijd zo, met twee handicaps.

In de eerste plaats hebben ze af te rekenen met een onderkapitalisering. Men wil een bedrijf beginnen, maar men wil niet het nodige kapitaal investeren. Ten tweede vindt men in de overheidsbedrijven vaak moeilijk het evenwicht tussen enerzijds het management en anderzijds de personeelsvertegenwoordiging, wat dikwijls zelfs tot onevenwichten leidt. In de nieuwe Sabena-structuur kunnen managers en werknemers wellicht eens worden over het beleid en het ondernemingsklimaat, toch zou ik degenen willen waarschuwen die menen dat het overheidskapitaal snel uit de NV-Sabena zal kunnen worden teruggetrokken.

De exploitatie van een luchtvervoermaatschappij vergt enorme investeringen en de eigen middelen van Sabena zijn allesbehalve overdreven. Ik meen dan ook dat het overdreven is nu al te spreken van een terugtrekking in een volgende fase. Dat zou te zwaar uitvallen voor het management.

Wij zouden aldus ook het risico lopen het doel van dit ontwerp, een gemoderniseerde en geïntegreerde Sabena in staat stellen haar industriële economische activiteit voort te zetten, in het gedrang te brengen. Ik pleit dus voor een grote dynamiek zowel inzake de kapitaalstructuur als inzake management. Bovenal moet men voorkomen dat het management wordt overbelast met een ongeschikte kapitaalstructuur. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Vermeiren heeft gesproken over een valse privatisering. Wij moeten de vraag stellen of wij hier ook niet staan voor een valse NV. Een tweetal elementen wijzen alleszins in die richting. Ten eerste zijn er de juridische onachtzaamheden die werden begaan toen er sprake was van samenwerking tussen British Airways, KLM en Sabena. Ten tweede zijn er de onduidelijkheden in het statuut en de structuur van de nieuwe Sabena als NV.

Ik wens een zestal vragen te stellen aan de Vice-Eerste minister.

Ten eerste, wat zal de rol zijn van die andere aandeelhouders die thans beschikken over aandelen van Sabena, wat in feite obligaties zijn? Welke overeenkomsten zijn er gemaakt met die aandeelhouders? Wat gaat er met die aandelen gebeuren op het ogenblik dat zij, binnen enkele jaren, hun geprivilegieerd en preferent karakter verliezen? Zijn er garanties nopens een eventuele terugkoop en hoe zullen die aandelen worden opgenomen en functioneren in het kapitaal van Sabena?

Ten tweede, welke maatregelen zal de Vice-Eerste minister nemen om artikel 60 van de vennootschapswet te doen eerbiedigen, dat handelt over belangenconflicten van de bestuurders in vennootschappen?

Ten derde is er de vraag of er een terugkoopclausule voorzien is. Kan de Belgische Staat of een derde eventueel van de Franse maatschappij die aandelen terugkopen mocht dit noodzakelijk of voordelig zijn?

Ten vierde. Heeft de Vice-Eerste minister garanties nopens de landingsrechten van Sabena? Gaan die geheel of gedeeltelijk verloren? Als zij in handen komen van Air France, zal die maatschappij allicht niet veel interesse meer betonen voor het goed functioneren van Sabena in België.

Ten vijfde. Zijn er contractuele garanties voor het behoud van de samenwerking met de huidige toeleveringsbedrijven van Sabena? Behalve een juridisch, is dit ook een probleem van werkgelegenheid?

De Raad van State oordeelt dat de regering tot taak heeft de juiste draagwijdte aan te geven van paragraaf 2 van artikel 1 van de toekomstige wet, die zegt: « De opheffing omvat niet de bepalingen betreffende de bevoorrechte en preferente aandelen uitgegeven door Sabena, noch de machtigingen en afwijkingen verleend door de wet van 20 juli 1991 houdende begrotingsbepalingen. » De Raad van State vraagt dat de Vice-Eerste minister de juiste draagwijdte van deze bepalingen zou aangeven. Dat is bij mijn weten nog niet gebeurd en ik vraag de minister dan ook dat hij dit bij deze gelegenheid ten overstaan van het Parlement zou doen.

Tenslotte is er de taalwetgeving. De Raad van State spreekt hierover niet in zijn advies. Aangezien Sabena geen overheidsbedrijf zal zijn, maar een vennootschap volgens gemeen recht, zal het taaldecreet van toepassing zijn op Sabena.

Het houdt mijns inziens geen steek te beweren dat koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de taalwetgeving in bestuurszaken de taalwetgeving op vennootschappen van gemeen recht binnen het Nederlandse taalgebied zouden ondervangen of zelfs zouden wijzigen. In die omstandigheden lijkt er mij maar één mogelijke oplossing te zijn, namelijk dat ook de meerderheid het amendement van de heer de Donnée zou aannemen. Alleen zo zou u kunnen verhinderen dat het taaldecreet van 19 juli 1973 van toepassing is op Sabena in Zaventem. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones. — Mijnheer de Voorzitter, mij is toebedeeld om als schakeltje in de strijd die de Volksunie al sedert maanden voert in verband met dit dossier — vóór de verkiezingen van 24 november hadden wij hiervoor inderdaad een belangrijke Vlaamse partner die wij nu niet meer hebben, mijnheer Verreycken — een amendement te verdedigen dat wij voor het eerst in openbare vergadering hebben ingediend. Het kwam dus in de commissie nog niet ter sprake.

Ons uitgangspunt is dat met de raad van bestuur in de nieuwe NV Sabena onze nationale luchtvaartmaatschappij binnen de kortste keren politiek verkocht zal zijn aan de Franse Staat, terwijl in Sabena toch voor vele miljarden Vlaams geld is gepompt. Daarbij komt de dreiging dat wij, eveneens binnen de kortste keren, stank voor dank zullen krijgen en dat wij zullen moeten concluderen dat de Franse Staat niet is geïnteresseerd in een gezonde Belgische luchtvaartmaatschappij, maar wel in de infrastructuur van Zaventem.

Wij hebben daarvoor een mogelijke remedie, die enigszins aansluit bij het amendement van de heer De Grauwe van de PVV. Wij leggen de Belgische Staat de verplichting op om zo spoedig mogelijk, liefst alvorens er nog andere definitieve beslissingen worden genomen, haar aandelen te realiseren. In een eerste fase willen wij een overheidsverankering, evenwel met inachtneming van de logische consequenties van de huidige federalisering. Het kan immers niet dat in een federaal land, waar het economisch beleid gefederaliseerd is — wij hebben hier een soortgelijke benadering als destijds bij de OKI's — instrumenten van het economisch beleid, zoals de luchtvaart, niet aansluiten bij dit economisch beleid.

Vandaar ons voorstel de Belgische Staat op te leggen haar aandeel te realiseren door overdracht aan de Gewesten. Dit moet geschieden in verhouding tot de economische relevantie. Ons amendement stelt voor aan Vlaanderen 63 pct., aan Wallonie 26 pct. en aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest 11 pct. toe te kennen. Wij voegen er wel aan toe dat over deze cijfers kan worden gediscussieerd.

In elk geval zou dit met zich brengen dat toekomstige beslissingen niet meer kunnen worden genomen buiten het beleid en de politieke verantwoordelijkheid van deze organen, die de eigenlijke wettelijke en natuurlijke eigenaar vertegenwoordigen, met name de respectieve Gewesten. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geens.

De heer Geens. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal het ontwerp dat ons door de regering werd voorgelegd even toetsen aan een norm die velen van u goed bekend is, de VESOC-richtlijn. Deze richtlijn werd tien jaar geleden in gezamenlijk overleg opgesteld door de vier partijen die in de toenmalige Vlaamse regering vertegenwoordigd waren, evenals door de vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties en de werkgeversorganisaties in Vlaanderen. Zij werd gedurende tien jaar zonder enige uitzondering in al haar logica toegepast, wat in vele gevallen tot gevolg had dat ondernemingen zijn verdwenen, maar ook dat vele andere ondernemingen zich hebben herpakt en winstgevend zijn geworden.

In hoeverre beantwoordt dit wetsontwerp aan deze richtlijn? Vooraf onderstreep ik dat deze richtlijn uitsluitend steunt op de economische waarde van een dossier, dus zonder dat er taalkundige of communautaire beschouwingen bij worden betrokken, die hier trouwens niet op hun plaats zijn.

Volgens de VESOC-richtlijn kan een onderneming in moeilijkheden door de overheid worden geholpen indien zij een « marktbaar » produkt levert en indien een herstructureringsplan wordt opgesteld. Ik vergelijk de elementen van dit herstructureringsplan systematisch met het wetsontwerp.

In de eerste plaats mogen volgens de VESOC-richtlijn geen overbruggingskredieten worden toegekend vooraleer het saneringsplan is opgesteld. Welnu, het saneringsplan voor Sabena gaat vooraf aan iedere kapitaalbreng.

Vervolgens moet het saneringsplan evenwichtig zijn en moet het aantonen dat het bedrijf zich binnen een redelijke termijn volledig zelf kan bedruipen en dat het op langere termijn winst kan maken. Ook dit is het geval voor Sabena: het businessplan voorziet het herstel van de rendabiliteit. Ik weet dat het businessplan veel commentaar heeft verwekt en dat gevraagd werd dit plan voor te leggen. Deze vraag grenst natuurlijk aan een buitengewone naïviteit. Geen enkele onderneming maakt haar businessplan openbaar want dat zou hetzelfde zijn als haar strategie openbaar maken voor haar concurrenten of zichzelf failliet verklaren. Een dergelijke eis mag men dus niet stellen. De verantwoordelijken hebben echter een businessplan voorgelegd dat voorziet in het herstel van de rendabiliteit.

Een volgende voorwaarde bepaalt dat het plan alle aspecten van het bedrijfsgebeuren moet omvatten, zoals het management, dat desgevallend moet worden verstevigd en eventueel moet worden vervangen. Voor Sabena is deze voorwaarde vervuld want er is een nieuwe organisatiestructuur en een nieuwe manager.

De VESOC-richtlijn bepaalt dat er voorstellen moeten zijn waarbij duidelijk wordt bepaald hoe het produkt kan worden gecommercialiseerd. Het voorstel inzake het routenetwerk van Sabena gaat in deze richting.

Volgens VESOC moet ook het personeel een inspanning doen in de vorm van hetzij een produktiviteitsverhoging, hetzij een lagere individuele bezoldiging, hetzij een vermindering van het personeelsbestand, hetzij een combinatie van al deze elementen. Op 12 maart 1991 werd een sociaal akkoord gesloten dat al deze elementen bevat.

Ook moet het bedrijf, aldus de richtlijn, een financieel stevige structuur krijgen. In het geval van Sabena gebeurt dit door de herkapitalisatie.

Nog een voorwaarde van de VESOC-richtlijn is dat het herstructureringsplan uitvoerbaar moet zijn en gesteund moet worden op de nodige engagementen, meer bepaald op een effectief bijkomend financieel engagement van de privé-sector. De eigenaar moet zorgen voor nieuw kapitaal. Dit is inderdaad het geval, aangezien de andere sector 6 miljard inbrengt en dus het risico mee deelt.

Volgens een andere voorwaarde van de VESOC-richtlijn moeten de financiële instellingen hun kredietlijnen open houden. Voor Sabena hebben de financiële instellingen dit inderdaad gedaan.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

Wanneer al deze voorwaarden zijn vervuld, kan de overheid desgevallend zelf kapitaal inbrengen, maar alleen als zij de garantie krijgt dat de voorwaarden inderdaad worden vervuld. Het risicodragend kapitaal van de overheid wordt ingebracht en de overheid zelf heeft in de leiding van de maatschappij een aandeel dat overeenstemt met haar kapitaalbijbreng.

De laatste VESOC-voorwaarde bepaalt dat het beheerscontract moet kunnen worden opgevolgd en dat daarover geregeld verslag moet worden uitgebracht. De opvolging van het businessplan van Sabena gebeurt maandelijks in de raad van bestuur en daarover wordt ook verslag uitgebracht.

Samenvattend kunnen we het volgende zeggen. Over de voorwaarden van de VESOC-richtlijn bestond in Vlaanderen altijd eensgezindheid, ook al viel de toepassing ervan in bepaalde gevallen zeer zwaar. Denk maar aan Nobels-Peelman en zoveel andere ondernemingen. Toch ging iedereen er steeds mee akkoord haar toe te passen. Wanneer ik het ontwerpplan voor Sabena naast deze richtlijn leg, dan blijken zij perfect conform te zijn. Daar is geen spel tussen te krijgen.

De heer Vermeiren. — Hebt u een protocol gelezen?

De heer Geens. — Het gaat dus om een logisch bedrijfsbeleid zoals het de jongste tien jaar in Vlaanderen zonder betwisting werd aangehouden. Ik wil niet pedant zijn en dit beleid voorstellen, maar als een element van appreciatie is het uiterst be-

langrijk. De belangrijkste consequentie is dat de overheid zich niet meer bemoeit met de ondernemingen in moeilijkheden die werden geherstructureerd. Het Parlement zal met andere woorden niet meer debatteren over Sabena zodra het wetsontwerp is aangenomen. Sommigen zouden misschien willen dat dit om de haverklap terugkomt, maar dat is iets anders.

Mijnheer Valkeniers, herinnert u zich nog de toon die u destijds aansloeg over Cockerill Sambre? Cockerill Sambre werd geprivatiseerd en nadien werd er hier niets meer over gezegd. Cockerill Sambre komt immers niet meer ter sprake, noch in de Kamer, noch in de Senaat, noch in de Raden. Zo zal ook het thema Sabena hier van de agenda verdwijnen omdat de onderneming en haar kapitaalbezitters hun verantwoordelijkheid op zich zullen moeten nemen. De voorwaarden tot succes zijn ongetwijfeld aanwezig. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, dit debat is een eigenaardig debat. De minister zou kunnen zeggen dat het hier over een bescheiden wettelijke ingreep gaat. Deze ingreep heeft zelfs een liberale neiging omdat hij een aantal wettelijke verplichtingen, om niet te zeggen handicaps, van Sabena zal wegnemen. Wanneer deze opdracht door de beide Kamers is goedgekeurd, dan is Sabena als een losgelaten ballon onderworpen aan de winden van het privé-economisch gebeuren.

Niets is echter minder waar. Onder meer de heren Vermeiren, De Grauwe en Goovaerts hebben duidelijk aangetoond dat hier slechts over het topje van de ijsberg wordt gesproken. Toen ik in de regering van gewezen Eerste minister Wilfried Martens werd belast met de Sabena-problematiek bleek dat onder onze voorgangers de heren Féaux en Spitaels en zelfs de heer Chabert bijna maandelijks subsidies werden gegeven om de maatschappij « vliegend » te houden. Op een bepaald ogenblik heb ik beslist deze bedragen te schrappen uit de begroting van Verkeerswezen. Dit veroorzaakte uiteraard een shock-effect. Voor de eerste maal kon Sabena zich niet meer beschouwen als een ambtelijke bedoe-

ning. Het Sabenapersonnel deed tegen de wil van de vakbonden enorme inspanningen, er werd een afvloeiingspolitiek gevoerd en met uitzondering voor enkele minimumlonen kwam er een inlevering van gemiddeld 17 pct. op alle wedden! Er kwam vernieuwing en er werd een beleid van « filialisering » opgezet. Het resultaat was dat de aldus « gehavende » Sabena terug winst maakte. Ik zal u de cijfers besparen, maar de rode cijfers werden blauw. Sabena werd aantrekkelijk en een indrukwekkende reeks partners boden zich aan. Er waren contacten met Panam, Air France, UTA, Lufthansa, Swissair, Austrian Air en SAS. Wegens persoonlijke interne spanningen aanvaardde Sabena niet om het vierde land te zijn van de SAS-combinatie naast Denemarken, Noorwegen en Zweden en evenmin, onder de vorige regering, om met British Airways en KLM een nieuwe maatschappij, Sabena World Airlines, tot een goed einde te brengen.

De politiek was Sabena aantrekkelijk te maken met nieuwe kapitaalinjectie, de fameuze « begunstigde pseudo-aandelen ». Voor de eerste keer moest men immers geld krijgen van buiten uit en dit voor een staatsmaatschappij aan een intrest van 10 pct. toen de rente op de markt nog 12 à 13 pct. was.

Tegelijkertijd werd de thuishaven van Sabena, Zaventem, opgeknapt. CANAC, Computer Assistant National Air Control Center, is nu het meest moderne luchtbeveiligingscentrum ter wereld. Wij bezitten de grootste burgerradar in Berlijn en het meest moderne beveiligingssysteem is met privé-kapitaal tot stand gebracht. Dit mag toch ook wel eens worden gezegd, want Belgen hebben vaak een gebrek aan fierheid.

Mijnheer Martens, ik heb daarnet, toen u even afwezig was, gezegd dat ook uw laatste regering BATC — die ik had opgericht — als een lief kind heeft gekoesterd. De infrastructuur voor veiligheid en onthaal in de luchthaven werd sterk verbeterd dank zij een louter privé-opzet!

Om het met een boutade te zeggen: er zijn dan kandidaten opgedoken rond de opgekalefaterde Sabena, meer om met Zaventem te huwen dan om met Sabena te flirten.

Helaas, in de jaren 1988-1990 is men opnieuw aan expansie gaan doen. Men heeft meer dan 2 000 personeelsleden aangeworven, een dertigtal nieuwe bestemmingen geopend en vele vliegtuigen besteld. Men heeft de filialisering in zekere mate verkracht door de raad van beheer van Sabena Catering, Sabena Maintenance en Sabena Technics bijna dezelfde bevoegdheden en samenstelling te geven als deze van de raad van bestuur van het moederhuis zelf.

Medeoorzaken tot het verval zijn ook de crisissen in het Midden-Oosten, de moeilijkheden met Zaïre en de hoge koers van de Belgische frank ten opzichte van de dollar. Wij moesten kopen in dollar, maar ons personeel betalen in Belgische frank.

Aanzienlijke moeilijkheden hebben de afgrijselijke, rode cijfers met zich gebracht die u kent. Ter verschoning van sommige elementen wordt de langdurige ziekte van wijlen de heer Van Rafelghem aangehaald voor het moeilijk op gang komen van het nieuw management en het terugtrekken van Sabena World Airlines, van British Airways en van KLM. Men heeft de moeilijkheden opgevangen door te doen wat men vroeger deed: niet door het schrappen van toelagen, maar wel door het opnieuw fors geven van geld en door het goedkeuren van onder andere de wet van 20 juni 1991.

British Airways heeft op een zeker ogenblik afgehaakt. Oorzaak of gevolg? Ik weet het niet. British Airways had gevraagd om op termijn 75 pct. van de aandelen te verkrijgen terwijl de blokkeringsminderheid in handen van Sabena zou zijn. In de overeenkomst met Air France is precies het tegenovergestelde opgenomen: de blokkeringsminderheid in handen van Air France en de meerderheid van de aandelen in handen van Sabena.

Privatiseringstendenzen waren reeds vroeger opgedoken, zoals onder meer het leasen van vliegtuigen. Het is vreemd dat dezelfde bank die de coördinatie doet van het Air France-project, namelijk de BBL, ook de BATC-programma's had opgezet en de eerste leasing van Sabena voor de aankoop van airbussen had gerealiseerd.

De problemen zijn talrijk en complex. Ik heb in het verslag gelezen dat het nu een kwestie is van leven of dood voor Sabena. Ik meen ook te hebben begrepen dat de enige optie Air France zou zijn. Air France — staatsminded — weet wat politiek is in het beheer van een maatschappij en zou minder gevaarlijk zijn dan de wat meer brutale, echt geprivatiseerde British Airways. U moet echter weten dat de toekomst van onze luchthaven met Air France minder kans maakt dan met British Airways als partner, omdat de fameuze « hub and spook » voor Air France in Brussel weinig of geen belang heeft. Zaventem had echter wel belangrijker kunnen worden voor British Airways, al was het maar als uitwijkingshaven voor de gesatureerde luchthavens in en rond Londen.

Wij moeten bekijken of het huidige ontwerp voldoet aan een aantal vereisten. De regering heeft, zoals u weet, op 4 april 1991 haar beslissingen aan de Europese Commissie meegedeeld. Zij heeft hierbij duidelijke verbintenissen aangegaan. De steun aan Sabena moest eenmalig zijn. Er mogen geen toelagen meer worden gegeven die de concurrentie met andere maatschappijen vervalsen. Vóór 31 december eerstkomend moeten de aandelen van de Staat in gewone aandelen worden omgezet. Er moet een industriële partner worden gevonden en er moet een herstructureringsplan worden uitgewerkt.

Wat gebeurt er echter in de werkelijkheid? De hoofdaandeelhouder, de Staat, kan namens Sabena een akkoord onderhandelen met Air France. Ik ben op de hoogte van een aantal elementen van de overeenkomst met Air France. Welnu, die overeenkomst is vaag en biedt weinig perspectieven. Het is een overeenkomst « van moetens ». De enige nog mogelijke oplossing blijktbaar! Het kapitaal van de nieuwe Belgische dochter van Air France, NEWCO, zal 6 miljard bedragen. 4 miljard hiervan zal worden ingebracht door Air France. De NIM, de OMOB, het Gemeentekrediet en de BBL zullen met waarborg van Air France 1,5 miljard inbrengen.

Sabena wordt dus een filiaal van Air France. Misschien is er geen andere uitweg mogelijk, maar men moet de dingen dan toch bij hun naam durven te noemen.

Toen de regering de vorige wijziging in de wetgeving betreffende Sabena heeft aangebracht, heeft zij een studie laten uitvoeren om na te gaan of de nationale regering wel bevoegd was om steun te geven aan dit nationale bedrijf. Ex-Premier Martens moet hiervan op de hoogte zijn. Ik heb toen — een beetje uitdagend — aan degenen die meer dan ik de belangen van de Gewesten blijken te verdedigen, de vraag gesteld waarom zij niet protesteerden tegen dergelijke nationale staatssteun. Volgens mij is die steun, na de staatshervorming, niet meer geoorloofd. De Gewesten zijn immers voor deze materie exclusief bevoegd en moeten dus ook eventuele subsidies geven. U bent op de hoogte, mijnheer Martens, van de lange nota die toen opgesteld is. Ik ook. Ik wil de huidige minister van Verkeer vragen of het aandeelhouderschap dat de Staat volgens het ontwerp in Sabena krijgt, wel wettelijk is.

In hoeverre blijft Sabena volgens de regering nog een openbare dienst? Volgens het ontwerp zou Sabena geen enkel kenmerk van een openbare dienst meer vertonen. Hierbij heb ik toch een paar vragen. Zo is er het taalstatuut van Sabena, waarover hier reeds gesproken werd en waaromtrent amendementen werden ingediend. Indien Sabena geen openbare dienst meer is, na deze wet, dan is het koninklijk besluit van 18 juli 1966 er niet op van toepassing, welke ook haar vestigingsplaats is. Indien Sabena werkelijk een privé-onderneming wordt, dan kan krachtens artikel 59bis van de Grondwet de nationale overheid niet optreden met betrekking tot het taalstatuut van Sabena.

De derde paragraaf van dat artikel bepaalt immers dat de Gemeenschappen bij decreet het gebruik der talen regelen in de ondernemingen, ook in de betrekkingen tussen werkgever en werknemer. Ik verwijs ter zake naar het decreet van 19 juli 1973, dat mij trouwens niet zo zeer passioneel. Collega Goovaerts heeft het echter ook hier bij het rechte eind. De voorbereidende werkzaamheden van het ontwerp geven hiervoor echter geen verklaring.

Mijnheer de Voorzitter, tenslotte staan wij voor de volgende belangrijke uitdaging. Eens de wet goedgekeurd, zal het Parlement alleen nog vragen kunnen stellen over de wijze waarop een aandeelhouder, hier de Staat, zich gedraagt in de maatschappij. Elke parlementaire vraag die zal worden gesteld en die naar gewoonte momenteel nog door Sabena wordt beantwoord, zal uit den boze zijn. Elk verhaal bij de Raad van State met ambtelijke benadering zal eveneens uit den boze zijn. Sabena kan zich alleen maar gedragen naar wat zij sedert 1923 is, *what is in a word?*, « une Société anonyme belge de l'exploitation de la navigation aérienne ». Deze « Société anonyme belge » van 1923 blijkt dat nu echt te kunnen worden in 1992. Het is toch eigenaardig dat wij, na verkrachting van de woorden, na verduistering van de concepten, een wet moeten goedkeuren om van de naamloze vennootschap Sabena, vandaag de dag wat meer een naamloze vennootschap te maken die meer onderworpen is aan het gewoon recht. Dat is naar buiten uit weinig begrijpelijk.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Vice-Eerste minister, daarstraks en ook in de commissie, werd er door mijn collega's op een heel knappe wijze verwoord dat de PVV-fractie niet tegen deze wet wil stemmen. Wij menen immers dat zij het begin is van iets dat wij veel vlugger en veel vollediger zouden doen wanneer wij daartoe de bevoegdheden zouden hebben. Wij zullen de wet ook niet goedkeuren omdat, eens ze is goedgekeurd, het de huidige regering is, met haar overdadig aandeelhouderschap, die zal beslissen welk lot de maatschappij zal worden toebedeeld. Wij kunnen evenmin de amendementen die niet door onze fractie werden ingediend goedkeuren, omdat zij tegenstrijdig zijn met artikel 59bis van de Grondwet en omdat ze niet kunnen worden toegepast tenzij, mijnheer de Donnea, de wetgever zou beslissen een speciaal statuut uit te werken. Dan nog heb ik in het licht van de Grondwet, wat het taalstatuut van Sabena betreft, mijn twijfels.

Wanneer wij enerzijds op de krachten van Sabena hadden gerekend en anderzijds de spelregels van de concurrentie hadden toegepast, mogelijkheden die men al te lang heeft genegeerd, wanneer wij vroeger hadden gereageerd, dan hadden wij het ommetje van de aanwerving van 2 000 personen met het afdanken daarna, kunnen vermijden. Wanneer de toelagen waren stopgezet met de enorme negatieve cijfers die daarop zijn gevolgd, wanneer men niet opnieuw had gesteund wat niet opnieuw moest worden gesteund, wanneer men vroeger had ingegrepen dan was er vandaag

geen nood geweest en was Sabena waarschijnlijk een dynamische, bekwame Europese maatschappij geweest die België en de luchthaven Brussel-Nationaal te Zaventem eer had aangedaan, wat momenteel niet het geval is. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, Vice-Premier ministre.

M. Coëme, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques. — Monsieur le Président, je voudrais tout d'abord remercier le rapporteur, M. Didden, pour l'excellente qualité du travail qu'il a effectué dans des conditions difficiles, nous le remercions volontiers. Il n'en a que plus de mérite. Je remercie également les nombreux intervenants. Tous ont démontré avec la sensibilité qui leur est propre à quel point ils ont apprécié le travail effectué au niveau de notre compagnie nationale.

Chacun comprend qu'il y a deux débats en un aujourd'hui. En tant que ministre responsable présentant ce dossier, je m'en tiendrai cependant à ce que j'ai dit en commission. Dans le cadre de sa restructuration, la compagnie nationale devra s'allier un partenaire. S'il le faut demain, le gouvernement précisera les actions à entreprendre dans l'avenir.

Ce dossier comporte trois phases. La première, qui fait actuellement l'objet de nos travaux, consiste à transformer la Sabena en société anonyme ordinaire. C'est ce qui est prévu dans le plan de restructuration et exigé par la Commission des Communautés européennes.

La deuxième phase, à laquelle vous vous attacherez vraisemblablement en cette fin de semaine, consiste à octroyer à la Sabena une avance d'un milliard et demi de francs, faisant suite aux trois milliards versés par le biais de Belfin. Vous aurez à traiter ce dossier dans le cadre du projet de loi ouvrant des crédits provisoires.

Après la modification des statuts, qui devrait intervenir à la fin de cette semaine, la troisième phase de la restructuration dépendra d'une décision du conseil d'administration de la Sabena quant au choix d'un partenaire, de façon à parfaire l'ensemble de la restructuration de la société. Le gouvernement devra également en délibérer dans les semaines à venir.

Voici les réponses aux questions qui ont été posées à cette tribune.

Tout d'abord, il est clair que, dans le cadre de la réglementation actuelle, l'Etat belge et des ressortissants belges doivent, à l'avenir, continuer à détenir une participation suffisante dans le capital de la Sabena, afin que celle-ci puisse être reconnue comme le transporteur national belge aux termes des accords aériens bilatéraux auxquels la Belgique est, dès à présent, partie. Il va de soi que, quel que soit, demain, le partenaire, il devra s'interdire toute action ou mesure qui, directement ou indirectement, mettrait cette reconnaissance en péril.

Par ailleurs, il est exact que les détenteurs d'actions préférentielles sont autorisés à demander à l'Etat qu'il reprenne, au prix de la souscription, tout ou partie des actions préférentielles souscrites par eux. Ceci résulte de l'arrêté royal numéro 177 modifié par la loi du 20 juillet 1991.

J'attire toutefois votre attention sur le fait que les divers contacts que nous avons eus jusqu'à présent, aussi bien au niveau de la Sabena qu'à celui du ministère des Communications, laissent entendre qu'une revente massive à l'Etat belge, comme M. de Donnée le redoutait à cette tribune, est très improbable.

En outre, je voudrais préciser que l'extinction du régime dérogatoire des actions préférentielles coïncidera avec une cotation en Bourse des actions de la Sabena, ce qui rend encore plus faible le risque d'une éventuelle revente de ce type d'actions à l'Etat.

En ce qui concerne le rôle de Belfin et les accords convenus entre celle-ci et l'Etat, la loi du 20 juillet 1991 portant des dispositions budgétaires a autorisé le ministre des Communications, les ministres des Affaires économiques, des Finances et du Budget à passer, au nom de l'Etat, des contrats avec Belfin en vue du paiement, à leur échéance, des intérêts, des amortissements et frais accessoires, des emprunts destinés à financer les participations au capital de la Sabena. Ces contrats pouvaient porter, en 1991, sur un montant total de 12 milliards 600 millions de francs au maximum.

La même loi — du 20 juillet de l'année dernière — avait également autorisé l'Etat à augmenter sa participation au capital de la Sabena par l'achat des actions souscrites à concurrence de 17 milliards 500 millions de francs par Belfin, à libérer le solde éventuel du prix de souscription de certains titres et à prendre tous les engagements contractuels relatifs à ces opérations. Belfin a, dès lors, souscrit et libéré 9 milliards 600 millions de francs lors d'une augmentation du capital de la Sabena qui a eu lieu fin juillet 1991.

Belfin est également intervenue dans le crédit-relais accordé à la Sabena en décembre 1991, qui portait, comme je l'ai déjà précisé, sur un montant de 3 milliards de francs. Belfin a cédé des créances relatives au crédit-relais à l'Etat belge.

Je voudrais répéter ce que j'ai dit en commission à propos de ce projet de loi, tant il est clair qu'il poursuit exclusivement un but de nature économique. Le futur conseil d'administration de la Sabena aura pour seul mandat de gérer la société au mieux de ses propres intérêts.

Le choix du ou des partenaires industriels ne pourra être guidé que par des objectifs d'équilibre interne et de viabilité de la société. Le conseil d'administration aura à choisir son ou ses partenaires en examinant, comme il est de règle dans toute société de droit commun, à la fois sa stabilité financière et sa capacité à collaborer réellement à un projet industriel. Je ne conteste évidemment pas qu'Air France pourrait être ce partenaire industriel, mais il appartient au préalable au conseil d'administration de la Sabena d'examiner l'offre de cette société en s'entourant de toutes les précautions d'usage.

M. De Croo. — Monsieur le ministre, donnerez-vous des instructions à ceux qui représentent l'Etat à la Sabena, ou bien, ces très honorables concitoyens, choisis pour leur grande capacité économique, seront-ils les seuls à pouvoir décider, sans en référer à l'autorité qui possède les actions ? Ont-ils une liberté totale, avec le risque pour n'importe quel administrateur d'être confronté à des conflits d'intérêts, notamment d'ordre commercial ?

M. Coëme, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques. — Ne renversons pas les rôles.

Première opération, au niveau de l'assemblée générale extraordinaire qui devrait avoir lieu cette semaine : il va de soi que la modification des statuts doit correspondre à ce qui est voté dans la loi. Comme je l'ai dit en commission, la loi prime évidemment les statuts d'une société quand il s'agit de les modifier dans le sens souhaité par le législateur.

Deuxième opération, il appartiendra au conseil d'administration de prendre ses responsabilités. Ensuite, le Conseil des ministres aura, comme nous l'avons décidé en son sein au mois d'avril de l'année dernière, à prendre ses responsabilités en la matière.

Revenons au partenaire industriel. Il me paraît tout à fait indispensable, dans le cadre d'une collaboration bien comprise, que le choix de ce partenaire ne puisse évidemment pas se traduire par une absorption. Comme certains l'ont exprimé à cette tribune, je suis et resterai soucieux de maintenir une autonomie de décision et de fonctionnement à une Sabena restructurée et renouvelée.

Voorts meen ik dat de taalaspecten in dit dossier bijkomstig zijn.

De regels inzake het taalgebruik bij Sabena zijn gebaseerd op de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. Ingevolge deze wetten is de Koning gemachtigd bijzondere maatregelen te treffen om de toepassing van deze gecoördineerde wetten op de bedrijven van internationaal luchtverkeer te regelen, met inachtneming van de omstandigheden eigen aan hun exploitatie. In toepassing van deze wetten werden twee koninklijke besluiten voor de taalregeling van toepassing op Sabena genomen, een op 10 oktober 1978 en een ander op 15 maart 1982.

De wijzigingen die ingevolge dit ontwerp van wet in het statuut van Sabena kunnen worden aangebracht, zullen de toepassing van de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken, meer bepaald artikel 48 van genoemde wetten, niet in de weg staan.

Ondanks het belang van de staatsparticipatie in Sabena moeten we vaststellen dat het wetsontwerp geen afbreuk doet aan de bestaande concessie van Sabena voor het uitvoeren van geregeld luchtvervoer.

Het is dan ook duidelijk dat de gecoördineerde wetten op het taalgebruik in bestuurszaken en de koninklijke besluiten van 1978 en 1982 genomen in uitvoering van die gecoördineerde wetten onveranderd van toepassing blijven op Sabena.

Je voudrais, par ailleurs, appeler votre assemblée au plus élémentaire bon sens et je tiens à dire que quels que soient, demain, le ou les partenaires privés de la Sabena, il ne pourra être question ni de la flamandiser ni de la franciser. Je voudrais tout simplement rappeler que d'éventuelles déviations de ce type ou de telles intentions seraient d'une rare absurdité à une époque et dans un secteur où tout se raisonne désormais à l'échelle mondiale.

Pour conclure, j'aimerais rappeler l'importance économique de la Sabena. Si certains l'ont bien mesurée, je ne suis pas sûr que d'autres l'aient fait; aussi, je voudrais souligner ici son apport direct et indirect à l'économie de notre pays et de nos régions.

L'activité propre de la Sabena représente un volume d'emploi d'environ 10 000 personnes en Belgique. Les fournisseurs directs de la Sabena représentent au moins 4 000 emplois. L'apport de l'entreprise à l'économie belge est de plus de 18 milliards de francs: 13 milliards à la balance des paiements et environ 6 milliards pour l'Etat.

La Sabena se distingue notamment par l'importance de ses activités de maintenance d'avions pour des compagnies de tout premier ordre comme la Swissair et la KLM. La Sabena joue aussi un rôle primordial dans le développement de l'aéroport de Bruxelles National. Avec sa filiale Sobelair, elle dépasse largement les 50 p.c. de passagers à l'aéroport.

L'importance de la Sabena doit aussi être estimée au regard de son apport à Bruxelles, capitale politique de l'Europe. En effet, la concentration d'organismes supranationaux — la Commission européenne, le Parlement européen, l'Otan, le Shape et d'autres institutions encore — demande une accessibilité de Bruxelles bien au-delà des besoins propres de notre pays, et la Sabena joue un rôle essentiel dans la création d'un accès facile pour tous ces organismes.

Dès lors, je pense très profondément que manquer de concourir à une solution qui permettrait d'assurer la viabilité de la Sabena serait faire preuve de myopie économique et politique. Les conséquences en seraient dramatiques pour l'emploi du personnel de l'entreprise et de toutes celles qui sont associées à son activité.

Les conséquences induites pourraient être encore beaucoup plus graves puisqu'elles pourraient affecter la position de notre pays en Europe. Le cas d'une faillite pure et simple pèserait lourdement sur le budget de l'Etat, avec 18 milliards de dettes garanties par l'Etat et un coût social de quelque 10 milliards de francs, sans oublier 4 milliards d'actions préférentielles également garanties par l'Etat. De plus, la perte de recettes fiscales et parafiscales ainsi que l'augmentation correspondante de transferts sociaux se chiffrent également à plusieurs dizaines de milliards.

Par contre, collaborer activement à la réalisation d'une solution possible et attractive permettra de sauvegarder un outil économique primordial et contribuera ainsi au maintien, voire, à terme, à la création d'emplois.

Nous souhaitons pouvoir gérer ce dossier sans passion, sur des bases purement économiques, financières et commerciales. Je forme le vœu que la majorité de votre assemblée puisse approuver cette approche. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. § 1er. Sont abrogées, les dispositions légales et réglementaires particulières applicables à la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena) qui dérogent aux dispositions impératives des lois coordonnées sur les sociétés commerciales, en ce compris les dispositions relatives à la modification de ses statuts.

§ 2. L'abrogation ne s'étend pas aux dispositions relatives aux actions privilégiées et préférentielles émises par la Sabena, ni aux autorisations et dérogations accordées par la loi du 20 juillet 1991 portant des dispositions budgétaires.

Artikel 1. § 1. Opgeheven worden de bijzondere wettelijke en verordeningsbepalingen van toepassing op de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena) die afwijken van de dwingende bepalingen van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, met inbegrip van de bepalingen betreffende de wijziging van de statuten.

§ 2. De opheffing omvat niet de bepalingen betreffende de bevoorrechte en de preferente aandelen uitgegeven door Sabena, noch de machtigingen en afwijkingen verleend door de wet van 20 juli 1991 houdende begrotingsbepalingen.

Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil nog even de aandacht van de minister vragen. De tekst van artikel 1, paragraaf 1, is nogal wat gewijzigd. De meest recente versie hebben wij net op onze banken gekregen.

De Voorzitter. — Wij hebben het dus wel degelijk over de tekst zoals hij in het corrigendum voorkomt?

De heer De Croo. — Inderdaad. *Cum grano salis* zou ik zeggen dat de enige opmerking die u, mijnheer de minister, van de Raad van State hebt aanvaard die is over het wegvallen van de onderstreepte woorden «de» van paragraaf 2. Mijn vraag gaat echter niet daarover.

In de tekst van paragraaf 2 lees ik: «De opheffing omvat niet de bepalingen betreffende de bevoorrechte en de preferente aandelen uitgegeven door Sabena.» Dit is helaas een vertaalfout. Artikel 5 van de statuten van Sabena, die ik hier voor mij heb, vermeldt: «Het maatschappelijk kapitaal, vastgesteld op 9 miljard frank, is vertegenwoordigd door 1 500 000 preferente aandelen, wat wordt vertaald als «actions privilégiées», en 8 miljoen bevoorrechte aandelen», wat wordt vertaald als «actions préférentielles». De administratie van de Vice-Eerste minister heeft dit allemaal kunnen uitschrijven, de Raad van State heeft het nagekeken, en toch lijkt dit mij een vergissing. Ik ga er vanuit dat de Senaat keurig wetgevend werk wil doen en ik wens daartoe bij te dragen.

De Voorzitter. — U hebt echter geen amendement ter zake?

De heer De Croo. — Dit is louter een tekstcorrectie en men heeft mij gezegd dat dit geen amendement waard is. Men moet gewoon de begrippen omwisselen.

De Voorzitter. — Uw verbetering zou er dus op neerkomen dat men ofwel in de Nederlandstalige of de Franse tekst de woorden van plaats verwisselt?

De heer De Croo. — In de toelichting blijkt het probleem wel iets groter, maar wat de wettekst zelf betreft, is het antwoord ja.

De Voorzitter. — Als de Senaat hiermee akkoord gaat en onder voorbehoud van verificatie van de tekst die de heer De Croo heeft voorgelezen, wordt de tekst dus: «relatives aux actions préférentielles et privilégiées», in plaats van «relatives aux actions privilégiées et préférentielles».

Is de vergadering het daarmee eens? (*Instemming.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

Mijnheer De Croo, ik dank u voor deze bijzonder constructieve bijdrage tot het wetgevend werk.

Bij artikel 1 stellen de heren Kuijpers en Loones volgend amendement voor:

« Aan dit artikel een § 3 (nieuw) toe te voegen, luidende:

« § 3. De Belgische Staat dient ten laatste tegen 31 december 1992 de aandelen, die hij bezit, over te dragen aan de Gewesten, in volgende verhouding:

— Vlaanderen: 63 pct.

— Wallonië: 26 pct.

— Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 11 pct.»

« A cet article, ajouter un § 3 (nouveau), rédigé comme suit:

« § 3. L'Etat belge est tenu de transférer aux Régions, au plus tard le 31 décembre 1992, les actions qu'il détient, et ce, selon les proportions suivantes:

— Flandre: 63 p.c.

— Wallonie: 26 p.c.

— Région de Bruxelles-Capitale: 11 p.c.»

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb het amendement reeds verdedigd. Het strekt ertoe om de aandelen te laten overdragen aan de Gewesten en het geeft de verhouding daarvoor aan.

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, Vice-Premier ministre.

M. Coëme, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques. — Monsieur le Président, il s'agit d'une matière nationale. Il n'est pas question de régionaliser ce dossier, ce qui aurait pour conséquence de le compliquer davantage!

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 1 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article premier sont réservés.

De heren De Grauwe en Goovaerts stellen voor een artikel 1bis (nieuw) in te voegen, dat luidt:

« Artikel 1bis. § 1. Het totaal van de aandelen van de Belgische Staat in Sabena mag niet meer dan 20 pct. van het maatschappelijk kapitaal bedragen.

§ 2. De Belgische Staat dient onverwijld de aandelen te gelde te maken die zij bezit boven het in § 1 bepaalde percentage.»

« Article 1^{er}bis. § 1er. Le total de la participation que détient l'Etat belge dans le capital de la Sabena ne peut excéder 20 p.c. du capital social.

§ 2. L'Etat belge doit réaliser sans tarder la participation qu'il détient au-delà du pourcentage fixé au § 1er.»

Zij stellen ook volgende subsidiaire amendementen voor:

Eerste subsidiair:

« Na artikel 1, een artikel 1bis in te voegen, luidende:

« Artikel 1bis. § 1. Het totaal van de aandelen van de Belgische Staat in Sabena mag niet meer dan 25 pct. van het maatschappelijk kapitaal bedragen.

§ 2. De Belgische Staat dient onverwijld de aandelen te gelde te maken die zij bezit boven het in § 1 bepaalde percentage.»

Premier amendement subsidiaire:

« Insérer, après l'article 1er, un article 1^{er}bis (nouveau), rédigé comme suit:

« Article 1^{er}bis. § 1er. Le total de la participation que détient l'Etat belge dans le capital de la Sabena ne peut excéder 25 p.c. du capital social.

§ 2. L'Etat belge doit réaliser sans tarder la participation qu'il détient au-delà du pourcentage fixé au § 1er.»

Tweede subsidiair:

« Na artikel 1, een artikel 1bis in te voegen, luidende:

« Artikel 1bis. § 1. Het totaal van de aandelen van de Belgische Staat in Sabena mag niet meer dan 49 pct. van het maatschappelijk kapitaal bedragen.

§ 2. De Belgische Staat dient onverwijld de aandelen te gelde te maken die zij bezit boven het in § 1 bepaalde percentage.»

Deuxième amendement subsidiaire:

« Insérer, après l'article 1er, un article 1^{er}bis (nouveau), rédigé comme suit:

« Article 1^{er}bis. § 1er. Le total de la participation que détient l'Etat belge dans le capital de la Sabena ne peut excéder 49 p.c. du capital social.

§ 2. L'Etat belge doit réaliser sans tarder la participation qu'il détient au-delà du pourcentage fixé au § 1er.»

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts. — Mijnheer de Voorzitter, professor De Grauwe heeft de motivering voor het indienen van het amendement uiteengezet.

Wij wensen daar niets aan toe te voegen.

De Voorzitter. — Ik neem aan dat dit ook geldt voor de twee subsidiaire amendementen?

De heer Goovaerts. — Inderdaad.

M. le Président. — La parole est à M. Coëme, Vice-Premier ministre.

M. Coëme, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques. — Monsieur le Président, je me réfère au motif du rejet qui figure dans le rapport.

De Voorzitter. — De stemming over de amendementen wordt aangehouden.

Le vote sur les amendements est réservé.

Art. 2. La Sabena est tenue de mettre ses statuts en concordance avec la présente loi, dès son entrée en vigueur.

Art. 2. Sabena is gehouden haar statuten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van deze wet vanaf haar inwerking-treding.

— Adopté.

Aangenomen.

M. Desmedt propose l'insertion d'un article 2bis (nouveau), ainsi libellé:

« Art. 2bis. En ce qui concerne l'emploi des langues au sein de la société, la Sabena est considérée comme un service central auquel s'applique la législation sur l'emploi des langues coordonnée par l'arrêté royal du 18 juillet 1966.

Toutes les dispositions linguistiques concernant les services centraux de l'Etat lui sont donc applicables.»

« Art. 2bis. Wat betreft het gebruik der talen binnen de vennootschap, wordt Sabena beschouwd als een centrale dienst die onder de toepassing valt van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 18 juli 1966.

Alle bepalingen inzake taalgebruik die gelden voor de centrale diensten van de Staat, zijn mede op Sabena van toepassing.»

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt. — Monsieur le Président, des explications données par M. le ministre, je déduis que le gouvernement considère que les arrêtés royaux pris en fonction de l'article 48 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative, resteront d'application dans les relations sociales entre la Sabena et ses employés et que le gouvernement n'entend pas y déroger.

Je constate donc que la position du gouvernement est en contradiction totale avec celle de M. Van Rompuy qui estimait, quant à lui, que le décret de la Communauté flamande sur l'emploi des langues en matière sociale s'appliquerait. Dans ces conditions et tenant compte de la position exprimée par le gouvernement, je retire mon amendement pour que son rejet éventuel n'ait pas d'effet induit. Je considère que l'engagement du gouvernement est clair et net et je suppose, dès lors, qu'il ne sera pas remis en cause.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat de vraag pertinent is. Ik kan natuurlijk niet spreken namens de CVP. Zij verdedigt haar standpunt zelf wel, met de nodige nuanceringen. Ik lees dat de heer Van Rompuy verklaard heeft in *Le Soir* van 20 maart: « Le décret linguistique de la Communauté flamande sera applicable à la Sabena dès qu'elle sera une société anonyme de droit commun. »

M. le Président. — M. Desmedt retire donc son amendement.

M. de Donnée propose l'insertion d'un article 2bis (nouveau) ainsi libellé:

« Art. 2bis. En ce qui concerne l'emploi des langues au sein de la société et de ses filiales, seuls l'article 48 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative ainsi que ses arrêtés royaux d'exécution sont d'application tant au siège social des sociétés concernées que dans leurs divers sièges d'exploitation. »

« Art. 2bis. Wat betreft het gebruik der talen binnen de vennootschap en haar filialen zijn alleen artikel 48 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken alsook de uitvoeringsbesluiten van toepassing op de maatschappelijke zetels van de betrokken vennootschappen zowel als op de diverse bedrijfszetels. »

La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, j'ai écouté avec beaucoup d'attention la réponse de M. le ministre Coëme. Au nom du gouvernement, il a déclaré de façon extrêmement claire et formelle que seuls l'article 48 des lois coordonnées sur l'emploi des langues en matière administrative et ses arrêtés royaux d'exécution étaient d'application à la Sabena.

Le gouvernement rencontrant ainsi nos objectifs et nos préoccupations, nous retirons également notre amendement.

Cela dit, il est regrettable que M. Van Rompuy ne soit pas présent pour entendre la position du gouvernement, que j'approuve entièrement en l'occurrence.

M. le Président. — L'amendement de M. de Donnée est donc retiré.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben zo dadelijk plaats.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK MET BETREKKING TOT HET STATUUT VAN DE GERECHTSDEURWAARDERS

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LE CODE JUDICIAIRE EN CE QUI CONCERNE LE STATUT DES HUISSIERS DE JUSTICE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des huissiers de justice.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Erdman, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik zou eenvoudig kunnen verwijzen naar het schriftelijk verslag, dat eigenlijk een aanvulling is van het eerste verslag. Ik heb echter als rapporteur het woord genomen om te onderstrepen dat dit ontwerp een zuiver parlementair initiatief is, in overleg met de gerechtsdeurwaarders. De bedoeling van het ontwerp is om dit ambt, dat rechtszekerheid moet bieden en mensen moet motiveren tot het verlenen van rechtszekerheid, in een gemoderniseerde versie in het Gerechtelijk Wetboek op te nemen, aangepast aan het beroep van vandaag met alle garanties voor de recrutering van waardevolle elementen.

Vervolgens kunnen wij vaststellen dat dit ontwerp een schoolvoorbeeld is van goede samenwerking tussen Kamer en Senaat, waarbij de Senaat als derde Kamer dit voorstel onderzoekt. Aangezien in de commissie voor het Reglement hieromtrent teksten voorhanden zijn en wij met zo een mooi voorbeeld te maken hebben waaruit blijkt dat samenwerking tussen Kamer en Senaat om tot snelle beslissingen te komen, mogelijk is, dring ik erop aan dat de reglementaire wijzigingen worden uitgevoerd om dit systeem op alle vlakken te kunnen toepassen en de goede verstandhouding tussen de beide Kamers verder te stimuleren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. L'article 510 du Code judiciaire, modifié par la loi du 6 juillet 1979, est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 510. Pour pouvoir être nommé huissier de justice, il faut:

1° Etre âgé de vingt-cinq ans;

2° Etre porteur d'un diplôme de docteur ou de licencié en droit;

3° Pouvoir présenter un certificat de moralité et de bonne conduite délivré par l'administration communale du lieu du domicile;

4° Avoir satisfait aux lois sur la milice;

5° Avoir fait dans une ou plusieurs études d'huissier de justice un stage effectif homologué de deux années entières non interrompues; le service militaire et le service civil ne sont pas censés avoir interrompu le stage. D'autres circonstances graves qui entraînent une interruption inévitable du stage peuvent également être considérées par le Roi comme ne constituant pas une interruption du stage. »

Artikel 1. Artikel 510 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 6 juli 1979, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 510. Om tot gerechtsdeurwaarder benoemd te kunnen worden moet men:

1° Vijfentwintig jaar oud zijn;

2° Houder zijn van het diploma van doctor of licentiaat in de rechten;

3° Een getuigschrift kunnen voorleggen van goed zedelijk gedrag, uitgereikt door het gemeentebestuur van de woonplaats;

4° Aan de eisen van de dienstplichtwetten hebben voldaan;

5° In één of meer gerechtsdeurwaarderskantoren een effectieve gehomologeerde stage hebben doorgemaakt van twee volle jaren zonder onderbreking; de legerdienst en de burgerdienst worden niet geacht de stage te hebben onderbroken. Ook andere, zwaarwichtige omstandigheden die tot onvermijdelijke onderbreking van de stage leiden, kunnen door de Koning worden geacht niet te gelden als een onderbreking van de stage. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. L'article 511 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 511. Le Roi fixe les modalités d'organisation du stage, la composition et le fonctionnement du jury appelé à homologuer le stage.

Le candidat au stage doit faire son stage chez un ou plusieurs huissiers de justice exerçant la profession d'huissier de justice titulaire depuis au moins trois années complètes.

Le candidat-stagiaire doit être porteur du diplôme de docteur ou de licencié en droit et doit pouvoir produire le certificat prévu à l'article 510, 3°.

Le stage ne peut avoir lieu pendant les études conduisant à l'obtention des diplômes prévus au troisième alinéa et le candidat-stagiaire doit d'abord être porteur de l'un de ces diplômes. Le jury peut accorder une dérogation si le candidat-stagiaire a exercé pendant cinq ans au moins des responsabilités dans une étude d'huissier de justice. »

Art. 2. Artikel 511 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 511. De Koning bepaalt de wijze waarop de stage wordt georganiseerd, alsmede de samenstelling en de werking van de commissie die met de homologatie van de stage belast is.

De kandidaat-stagiair moet zijn stage doormaken bij één of meer gerechtsdeurwaarders die zelf minstens drie volle jaren het beroep van gerechtsdeurwaarder als titularis hebben uitgeoefend.

De kandidaat-stagiair dient houder te zijn van het diploma van doctor of licentiaat in de rechten en moet een getuigschrift kunnen voorleggen als bepaald in artikel 510, 3°.

De stage mag niet plaatshebben tijdens de studietijd voor het verkrijgen van de in het derde lid bepaalde diploma's en de kandidaat-stagiair moet eerst houder zijn van één van die diploma's. De commissie kan een afwijking toestaan indien de kandidaat-stagiair minstens vijf jaar een verantwoordelijke opdracht in een gerechtsdeurwaarderskantoor heeft waargenomen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. L'article 512 du même code, modifié par la loi du 23 novembre 1984, est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 512. § 1er. Le candidat à une place d'huissier de justice adresse sa requête par lettre recommandée à la poste au ministre de la Justice et au président de la Chambre nationale des huissiers de justice et également par recommandé une copie de celle-ci, ainsi que son dossier comprenant les documents prouvant qu'il remplit les conditions prévues à l'article 510, au syndic-président du Conseil de la chambre d'arrondissement dans lequel il demande sa nomination.

§ 2. Le ministre de la Justice recueille l'avis motivé du procureur général, du procureur du Roi et du conseil de la chambre d'arrondissement sur les mérites et aptitudes du candidat.

Le syndic-président du conseil de la chambre d'arrondissement transmet dès réception copie de la demande d'avis au président de la Chambre nationale des huissiers de justice.

§ 3. Les avis sont notifiés au candidat. Celui-ci dispose alors d'un délai de 10 jours pour saisir les autorités consultées de ses observations et demander à être entendu, assisté le cas échéant d'un conseil qu'il choisira.

L'avis définitif rendu par le conseil de la chambre d'arrondissement est transmis au président de la Chambre nationale des huissiers de justice.

Les avis définitifs sont communiqués au ministre de la Justice respectivement par le procureur général, le procureur du Roi et le président de la Chambre nationale des huissiers de justice, ou par leur représentant délégué, dans les 40 jours suivants la réception de la demande d'avis ou, si l'intéressé a fait usage de la possibilité prévue à l'alinéa 1er du § 3, dans les 30 jours suivant soit la réception de ses observations, soit son audition par les autorités consultées.

Dans le même temps, le président de la Chambre nationale des huissiers de justice transmet le dossier du candidat constitué par le syndic-président, au ministre de la Justice.

§ 4. Après avoir reçu l'ensemble des avis définitifs et du dossier, le ministre de la Justice propose au Roi la nomination d'un candidat.

§ 5. Le Roi fixe la procédure et les règles qui assurent la continuité de l'étude, en cas de démission, de décès, de suspension ou de destitution. »

Art. 3. Artikel 512 van hetzelfde wetboek, gewijzigd door de wet van 23 november 1984, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 512. § 1. De kandidaat voor een ambt van gerechtsdeurwaarder richt zijn aanvraag bij een ter post aangetekende brief tot de minister van Justitie en tot de voorzitter van de Nationale Kamer van de gerechtsdeurwaarders en zendt eveneens aangetekend een afschrift ervan samen met zijn dossier, bevattende de documenten die staven dat hij voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 510, aan de syndicus-voorzitter van de raad van de arrondissementskamer waar hij solliciteert.

§ 2. De minister van Justitie wint het met redenen omkleed advies van de procureur-generaal, van de procureur des Konings en van de raad van de arrondissementskamer in over de verdiensten en de bekwaamheid van de kandidaten.

Na ontvangst van de aanvraag om advies zendt de syndicus-voorzitter van de raad van de arrondissementskamer een afschrift van de aanvraag over aan de voorzitter van de Nationale Kamer van de gerechtsdeurwaarders.

§ 3. De kandidaat wordt in kennis gesteld van de adviezen. Hij beschikt over een termijn van 10 dagen om zijn opmerkingen aan de om advies gevraagde instanties voor te leggen en te vragen gehoord te worden, in voorkomend geval bijgestaan door een raadsman van zijn keuze.

Het definitieve advies van de raad van de arrondissementskamer wordt aan de voorzitter van de Nationale Kamer van de gerechtsdeurwaarders overgezonden.

De definitieve adviezen worden aan de minister van Justitie medegedeeld, door respectievelijk de procureur-generaal, de procureur des Konings en de voorzitter van de Nationale Kamer van de gerechtsdeurwaarders, of door hun gemachtigde vertegenwoordiger, binnen een termijn van 40 dagen te rekenen van de datum van ontvangst van de aanvraag om advies, of, indien de betrokkene gebruik heeft gemaakt van de in § 3, eerste lid, bedoelde mogelijkheid, binnen een termijn van 30 dagen te rekenen van de datum van ontvangst van zijn opmerkingen of van de datum waarop hij door de om advies verzochte overheid werd gehoord.

Tenzelfder tijd zendt de voorzitter van de Nationale Kamer van de gerechtsdeurwaarders het door de syndicus-voorzitter samengestelde dossier van de kandidaat over aan de minister van Justitie.

§ 4. Nadat de minister van Justitie de definitieve adviezen en het dossier heeft ontvangen, draagt hij een kandidaat ter benoeming voor aan de Koning.

§ 5. De Koning bepaalt de procedure en de regels voor de voortzetting van het deurwaarderskantoor in geval van ontslag, overlijden, schorsing of afzetting.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'article 513 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 513. L'arrondissement judiciaire dans lequel l'huissier de justice instrumentera et sera tenu d'établir son étude est déterminé par l'arrêté royal de nomination.

L'huissier de justice ne peut avoir qu'une étude qui sera établie dans la commune désignée par le ministre de la Justice. Cette désignation peut être modifiée à la requête de l'intéressé.

L'huissier de justice ne peut instrumenter que dans l'arrondissement judiciaire déterminé par l'arrêté royal de nomination. »

Art. 4. Artikel 513 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 513. Het koninklijk besluit tot benoeming bepaalt in welk gerechtelijk arrondissement de gerechtsdeurwaarder zijn ambt zal uitoefenen en moet kantoor houden.

De gerechtsdeurwaarder mag slechts één kantoor hebben, dat gevestigd wordt in de gemeente die de minister van Justitie aanwijst. Deze aanwijzing kan worden gewijzigd op verzoek van de betrokkene.

De gerechtsdeurwaarder mag zijn ambt slechts uitoefenen in het gerechtelijk arrondissement dat bij het koninklijk besluit tot benoeming is bepaald. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. A l'article 515, alinéa premier, du même code, les mots « du conseil permanent de la Chambre nationale » sont insérés entre les mots « du procureur du Roi » et les mots « et du conseil de la chambre d'arrondissement des huissiers de justice ».

Art. 5. In artikel 515, eerste lid, van hetzelfde wetboek worden de woorden « van de vaste raad van de Nationale Kamer » ingevoegd tussen de woorden « van de procureur des Konings » en de woorden « en van de raad van de arrondissementskamer van de gerechtsdeurwaarders ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. L'article 516 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 516. Sauf dispositions légales contraires, seuls les huissiers de justice sont compétents pour dresser et signifier tous exploits et mettre à exécution les décisions de justice ainsi que les actes ou titres en forme exécutoire.

Ils peuvent être commis pour effectuer des constatations purement matérielles, exclusives de tout avis sur les conséquences de fait ou de droit qui peuvent en résulter; ils peuvent également procéder à des constatations de même nature à la requête de particuliers. Ils effectuent les constatations que nécessitent les missions légales qu'ils accomplissent.

Ils peuvent lever au greffe les expéditions, copies et extraits de toutes pièces de procès et introduire les requêtes que la loi leur permet de signer; ils peuvent aussi, à la demande des avocats des parties, y déposer toutes autres requêtes.

Ils peuvent attester la conformité de copies et de traductions de documents dont ils détiennent les minutes et peuvent rédiger des extraits de tous les actes émanant de leur ministère.

Les huissiers de justice procèdent, comme les notaires, aux prises et ventes publiques de meubles et effets mobiliers, en se conformant aux lois et règlements qui y sont relatifs.

Le conseil de la chambre d'arrondissement établit le rôle des huissiers de justice chargés de la signification des actes en matière répressive. »

Art. 6. Artikel 516 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 516. Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen zijn alleen de gerechtsdeurwaarders bevoegd tot het opstellen en betekenen van alle exploit en tot het tenuitvoerleggen van alle gerechtelijke beslissingen, akten of titels in uitvoerbare vorm.

Zij kunnen aangesteld worden om vaststellingen te doen van zuiver materiële feiten, zonder enig advies uit te brengen met betrekking tot de gevolgen in feite of in recht die daaruit zouden kunnen voortvloeien; zij kunnen ook op verzoek van particulieren tot die vaststellingen overgaan. Zij doen ook de vaststellingen die tot de wettelijke uitoefening van hun ambt behoren.

Zij kunnen ter griffie de uitgiften, afschriften en uittreksels van alle processtukken lichten en de verzoekschriften indienen die zij krachtens de wet kunnen ondertekenen; zij kunnen tevens, op verzoek van de advocaten van de partijen, alle andere verzoekschriften ter griffie neerleggen.

Zij kunnen de afschriften en vertalingen van documenten in hun bezit voor eensluidend tekenen en kunnen uittreksels opstellen van alle akten van hun ambt.

De gerechtsdeurwaarders verrichten, evenals de notarissen, de schattingen en openbare verkopen van meubelen en roerende goederen, met inachtneming van de ter zake geldende wetten en verordeningen.

De raad van de arrondissementskamer stelt de rol vast van de gerechtsdeurwaarders die belast zijn met de betekening van de akten in strafzaken. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. A l'article 518, deuxième alinéa, du même code, sont apportées les modifications suivantes:

1° Les mots « ou commissaires » sont supprimés;

2° Dans le texte néerlandais, le mot *beheerder* est remplacé par le mot *bestuurder*.

Art. 7. In artikel 518, tweede lid, van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° De woorden « of commissaris » worden geschrapt;

2° In de Nederlandse tekst wordt het woord « *beheerder* » vervangen door het woord « *bestuurder* ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Dans le texte néerlandais de l'article 521, deuxième alinéa, du même code, le mot *deurwaarder* est remplacé par le mot *gerechtsdeurwaarder*.

Art. 8. In de Nederlandse tekst van artikel 521, tweede lid, van hetzelfde wetboek wordt het woord « *deurwaarder* » vervangen door het woord « *gerechtsdeurwaarder* ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. L'article 524 du même code, modifié par la loi du 7 février 1985, est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 524. L'huissier de justice qui prend congé ou qui est empêché d'exercer ses fonctions, doit se faire remplacer par un confrère ou se faire suppléer par un huissier de justice suppléant. »

Art. 9. Artikel 524 van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wet van 7 februari 1985, wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 524. De gerechtsdeurwaarder die vakantie neemt of verhinderd is om zijn ambt uit te oefenen, moet zich laten vervangen door een confrater of een plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. A l'article 526 du même code sont apportées les modifications suivantes:

1° A l'alinéa premier, les mots « par un candidat huissier de justice » sont insérés entre les mots « La requête aux fins de suppléance » et les mots « est adressée au procureur du Roi »;

2° Les alinéas trois et quatre sont remplacés par l'alinéa suivant:

« Si l'huissier de justice néglige ou n'est pas en mesure de présenter la demande de suppléance par un candidat-huissier de justice ou si le procureur du Roi refuse d'accorder la suppléance, la demande est faite par le syndic au président du tribunal de première instance qui statue sur les conclusions du ministère public, l'huissier de justice et son syndic entendus ou appelés. »

Art. 10. In artikel 526 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid worden de woorden « door een kandidaat-gerechtsdeurwaarder » ingevoegd tussen de woorden « De aanvraag om vervanging » en de woorden « wordt aan de procureur des Konings gericht »;

2° Het derde en vierde lid worden door het volgende lid vervangen:

« Indien de gerechtsdeurwaarder nalaat of niet bij machte is de aanvraag om vervanging door een kandidaat-gerechtsdeurwaarder te doen of indien de procureur des Konings weigert de vervanging toe te staan, dan wordt het verzoek door de syndicus gedaan aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die beslist op de conclusie van het openbaar ministerie, de gerechtsdeurwaarder en zijn syndicus gehoord of opgeroepen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. L'article 530 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 530. L'huissier de justice suppléant nommé en vertu de l'article 524, premier alinéa, tient à jour pendant toute la durée de la suppléance, les répertoires de l'huissier de justice qu'il supplée. »

L'huissier de justice désigné sur la base des règles fixées par le Roi en vertu de l'article 512, § 5, tient à jour pendant toute la durée de la gestion, les répertoires de l'huissier de justice démis, décédé, suspendu ou destitué.

Dans tous les actes qu'il dresse, l'huissier de justice suppléant mentionne sa qualité de suppléant et le nom de l'huissier de justice qu'il supplée. »

Art. 11. Artikel 530 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 530. De plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder benoemd op grond van artikel 524, eerste lid, houdt gedurende de gehele vervangingstermijn de repertoria van de vervangen gerechtsdeurwaarder bij. »

De gerechtsdeurwaarder aangewezen op basis van de regels die de Koning op grond van artikel 512, § 5, heeft vastgesteld, houdt gedurende de gehele termijn van het beheer de repertoria van de ontslagen, overleden, geschorste of afgezette gerechtsdeurwaarder bij.

De plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder vermeldt op alle akten die hij opmaakt, zijn hoedanigheid van plaatsvervanger en de naam van de gerechtsdeurwaarder die hij vervangt. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. L'article 531 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 531. Le conseil de la chambre d'arrondissement peut infliger les peines disciplinaires suivantes:

1° A l'huissier de justice titulaire:

a) Le rappel à l'ordre;

b) La censure simple;

c) La censure avec réprimande par le syndic, devant le conseil de la chambre d'arrondissement;

d) L'interdiction de l'entrée au conseil de la chambre d'arrondissement et au conseil permanent de la Chambre nationale pendant une durée de trois ans au plus, la première fois, et de six ans au plus en cas de récidive;

2° A l'huissier de justice suppléant, une des peines de discipline prévues au 1°, a), b) ou c).

Le conseil de la chambre d'arrondissement traite l'affaire en séance publique, à moins que l'huissier de justice inculpé ne demande le huis clos.

Le conseil de la chambre d'arrondissement peut également siéger à huis clos pendant la totalité ou une partie de la procédure dans l'intérêt de la moralité ou de l'ordre public, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée de l'huissier de justice inculpé l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le conseil de la chambre d'arrondissement, lorsque dans des circonstances spéciales la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de l'administration de la justice.

La décision rendue par défaut est signifiée à l'huissier de justice ou à l'huissier de justice suppléant par le secrétaire du conseil de la chambre d'arrondissement ou par un autre membre dudit conseil. »

Art. 12. Artikel 531 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 531. De raad van de arrondissementskamer kan de volgende tuchtstraffen opleggen:

1° Aan de gerechtsdeurwaarder-titularis:

a) Terechtwijzing;

b) Enkele censuur;

c) Censuur met berisping door de syndicus ten overstaan van de raad van de arrondissementskamer;

d) Niet-toelating tot de raad van de arrondissementskamer en tot de vaste raad van de Nationale Kamer gedurende ten hoogste drie jaar, de eerste maal, en ten hoogste zes jaar in geval van herhaling;

2° Aan de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder, een der tuchtstraffen gesteld onder 1°, a), b) of c).

De raad van de arrondissementskamer behandelt de zaak in openbare zitting, tenzij de verdachte gerechtsdeurwaarder de behandeling met gesloten deuren vraagt.

De raad van de arrondissementskamer mag eveneens met gesloten deuren zitting houden gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van de verdachte gerechtsdeurwaarder dit vereisen of, in de mate als door de raad van de arrondissementskamer onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer de openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.

De beslissing die bij verstek is uitgesproken, wordt aan de gerechtsdeurwaarder of de plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder betekend door de secretaris van de raad van de arrondissementskamer of door een ander lid van deze raad. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Dans le même code sont insérés les articles 531bis, 531ter, 531quater, et 531quinquies (nouveaux) libellés comme suit:

« Art. 531bis. La décision rendue en matière disciplinaire, prononcée conformément à l'article 531, est susceptible d'appel devant un conseil d'appel des huissiers de justice. »

Un conseil est créé dans le ressort de chaque cour d'appel. Il se réunit au lieu où est établi le siège de la cour. Dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles, il y a un conseil francophone et un conseil néerlandophone. Le conseil est composé de trois asses-

seurs effectifs et trois assesseurs suppléants, élus parmi les huisiers de justice, de façon que les assesseurs effectifs, d'une part, et les assesseurs suppléants, d'autre part, appartiennent à trois arrondissements judiciaires différents. Le conseil est présidé par un conseiller de la cour d'appel compétente, désigné à cet effet par le premier président.

Les assesseurs sont élus annuellement au scrutin secret par le conseil permanent. Ils sont rééligibles.

Un secrétaire et un rapporteur sont désignés parmi les assesseurs.

Un membre du comité de direction peut être entendu, à la demande du conseil, sans pouvoir prendre part à la délibération.

Pour la première fois, les assesseurs sont désignés par le premier président de la cour d'appel compétente, sur la présentation de la chambre d'arrondissement intéressée.

Art. 531bis. L'appel doit être intenté par l'huissier de justice titulaire ou suppléant intéressé, par voie de requête motivée rédigée dans la langue de la décision attaquée. Cette requête est adressée sous pli recommandé à la poste ou remise contre accusé de réception au secrétaire du conseil de la chambre d'arrondissement, et ce dans le mois du prononcé, si la décision a été rendue contradictoirement, ou, si elle a été rendue par défaut, dans le mois de la date à laquelle elle a été signifiée à l'intéressé par le secrétaire du conseil de la chambre d'arrondissement ou par un autre membre dudit conseil.

L'article 50 du présent code s'applique par analogie.

Art. 531quater. L'appel est suspensif.

Les membres du conseil d'appel qui remplissent l'une des conditions prévues à l'article 828, de même que les membres du conseil de la chambre d'arrondissement qui a prononcé la peine disciplinaire, sont recusés d'office.

Art. 531quinquies. L'appelant est convoqué par le secrétaire devant le conseil d'appel, par lettre recommandée à la poste.

Le délai de comparution est d'au moins quinze jours. Sauf si l'appelant demande expressément le huis clos, les débats ont lieu en audience publique.

Le conseil d'appel peut également siéger à huis clos pendant la totalité ou une partie de la procédure dans l'intérêt de la moralité ou de l'ordre public, lorsque les intérêts des mineurs ou la protection de la vie privée de l'huissier de justice inculqué l'exigent, ou dans la mesure jugée strictement nécessaire par le conseil d'appel, lorsque dans des circonstances spéciales la publicité serait de nature à porter atteinte aux intérêts de l'administration ou de la justice.

La décision du conseil d'appel est adressée sous pli recommandé à la poste à l'appelant et au secrétaire du conseil de la chambre d'arrondissement par le secrétaire du conseil d'appel.

Art. 13. In hetzelfde wetboek worden de nieuwe artikelen 531bis, 531ter, 531quater en 531quinquies ingevoegd, luidende:

« Art. 531bis. Tegen een tuchtstraf uitgesproken overeenkomstig artikel 531, is hoger beroep mogelijk bij een Raad van beroep voor gerechtsdeurwaarders.

In het rechtsgebied van elk hof van beroep wordt een raad ingesteld. Deze vergadert op de plaats waar de zetel van het hof van beroep is gevestigd. In het rechtsgebied van het Hof van beroep te Brussel is er een Nederlandstalige en een Franstalige raad. De raad bestaat uit drie assessoren en drie plaatsvervangende assessoren, gekozen onder de gerechtsdeurwaarders, waarbij zowel de assessoren als de plaatsvervangende assessoren tot drie verschillende gerechtelijke arrondissementen behoren. De raad wordt voorgezeten door een raadsheer van het bevoegde hof van beroep, daartoe aangewezen door de eerste voorzitter.

De assessoren worden jaarlijks verkozen door de vaste raad, bij geheime stemming. Zij zijn herkiesbaar.

Onder de assessoren worden een secretaris en een rapporteur aangewezen.

Een lid van het directiecomité kan, op verzoek van de raad, gehoord worden zonder aan de beraadslaging te mogen deelnemen.

De assessoren worden voor de eerste maal aangesteld door de eerste voorzitter van het bevoegde hof van beroep, op voordracht van de betrokken arrondissementskamer.

Art. 531bis. Het hoger beroep dient door de betrokken titularis of plaatsvervangende gerechtsdeurwaarder ingesteld te worden bij een gemotiveerd verzoekschrift in de taal van de bestreden beslissing. Dit verzoekschrift wordt bij een ter post aangekende brief gericht of tegen ontvangstbewijs overhandigd aan de secretaris van de raad van de arrondissementskamer binnen een maand na de dag van de uitspraak, indien ze op tegenspraak is gewezen of, indien ze bij verstek is gewezen, binnen een maand na de datum van de betekening aan de betrokkene door de secretaris van de raad van de arrondissementskamer of door een ander lid van deze raad.

Artikel 50 van dit wetboek is van overeenkomstige toepassing.

Art. 531quater. Het hoger beroep is opschortend.

De leden van de raad van beroep die voldoen aan een van de voorwaarden gesteld in artikel 828, evenals de leden van de arrondissementskamer die de tuchtstraf heeft uitgesproken, worden ambtshalve gewraakt.

Art. 531quinquies. De appellant wordt door de secretaris bij een ter post aangekende brief opgeroepen om voor de raad van beroep te verschijnen.

De termijn van verschijning bedraagt ten minste vijftien dagen. Tenzij de appellant uitdrukkelijk de behandeling met gesloten deuren vraagt, hebben de debatten plaats in openbare terechtzitting.

De raad van beroep mag eveneens met gesloten deuren zitting houden gedurende de gehele rechtspleging of een gedeelte ervan, in het belang van de goede zeden of van de openbare orde, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van de verdachte gerechtsdeurwaarder dit vereisen of, in de mate als door de raad van beroep onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarheid de belangen van de rechtsbedeling zou schaden.

De beslissing van de raad van beroep wordt bij een ter post aangekende brief gericht aan de appellant en aan de secretaris van de raad van de arrondissementskamer door de secretaris van de raad van beroep.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. L'article 537 du même code est complété par la disposition suivante:

« Cette assemblée générale procède également à l'élection des délégués effectif et suppléant des huissiers de justice de l'arrondissement au conseil permanent de la Chambre nationale. »

Art. 14. Artikel 537 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld door de volgende bepaling:

« Deze algemene vergadering kiest eveneens de afgevaardigde en de plaatsvervangende afgevaardigde van de gerechtsdeurwaarders van het arrondissement bij de vaste raad van de Nationale Kamer. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. L'article 542 du même code, modifié par la loi du 28 juin 1974, est complété par un 9°, rédigé comme suit:

« 9° De transmettre au secrétaire du conseil d'appel les dossiers en matière disciplinaire, dans lesquels un appel a été interjeté, dans la huitaine, à partir de la notification de celui-ci au secrétaire du Conseil de la chambre d'arrondissement. Ce délai est interrompu pendant les vacances judiciaires jusqu'au quinzième jour de l'année judiciaire nouvelle. »

Art. 15. Artikel 542 van hetzelfde wetboek gewijzigd bij de wet van 28 juni 1974 wordt aangevuld met een 9°, luidend als volgt:

« 9° Aan de secretaris van de raad van beroep de dossiers in tuchtzaken over te zenden waarin hoger beroep werd aangetekend, binnen acht dagen te rekenen van de kennisgeving van dat hoger beroep aan de secretaris van de Raad van de arrondissementskamer. Deze termijn wordt tijdens de gerechtelijke vakantie opgeschort tot de vijftiende dag van het nieuwe gerechtelijk jaar. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. L'article 544 du même code est complété par un alinéa, rédigé comme suit:

« Dans les cas où il s'avère impossible de satisfaire aux dispositions de l'article 547, premier alinéa, le rapporteur est remplacé en matière disciplinaire par le rapporteur adjoint. Celui-ci a alors les mêmes attributions que le rapporteur. Il est élu chaque année par l'assemblée générale. Il ne peut être membre du conseil de la chambre d'arrondissement. »

Art. 16. Artikel 544 van hetzelfde wetboek wordt aangevuld met een lid, luidende:

« In de gevallen waarin het onmogelijk blijkt te voldoen aan de bepalingen van artikel 547, eerste lid, wordt in tuchtzaken de verslaggever vervangen door de adjunct-verslaggever. Deze heeft dan dezelfde bevoegdheden als de verslaggever. Hij wordt jaarlijks verkozen door de algemene vergadering. Hij mag geen lid zijn van de raad van de arrondissementskamer. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. A l'article 549 du même code, les mots « à Bruxelles » sont remplacés par les mots « dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles ».

Art. 17. In artikel 549 van hetzelfde wetboek worden de woorden « te Brussel » vervangen door de woorden « in het gerechtelijk arrondissement Brussel ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 18. A l'article 550 du même code sont apportées les modifications suivantes:

1° Au 1°, les mots « et des règles de déontologie » sont insérés entre les mots « de veiller à l'uniformité de la discipline » et les mots « parmi ses membres »;

2° Cet article est complété par un 7°, rédigé comme suit:

« 7° D'assurer la délivrance du carnet de stage et de pratique. »

Art. 18. In artikel 550 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het 1° worden de woorden « en van de regels van de deontologie » ingevoegd tussen de woorden « te waken voor de eenvormigheid van de tucht » en de woorden « onder haar leden »;

2° Dit artikel wordt aangevuld met een 7°, luidend als volgt:

« 7° In de afgifte van het stage- en praktijkboekje te voorzien. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. A l'article 551 du même code sont apportées les modifications suivantes:

1° A l'alinéa 1er, les mots « et 3° » sont remplacés par les mots « , 3° et 7° »;

2° L'alinéa 2 est remplacé comme suit:

« Il adresse aux syndics des chambres d'arrondissement, et en cas de besoin aux membres de la Chambre nationale, les directives ou recommandations y relatives »;

3° L'alinéa 3 est supprimé.

Art. 19. In artikel 551 van hetzelfde wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid worden de woorden « en 3° » vervangen door de woorden « , 3° en 7° »;

2° Het tweede lid wordt vervangen als volgt:

« Hij richt tot de syndici van de arrondissementskamers, en zo nodig tot de leden van de Nationale Kamer, de daarop betrekking hebbende richtlijnen of aanbevelingen »;

3° Het derde lid wordt weggelaten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. L'article 553 du même code est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 553. Le conseil permanent élit parmi les huissiers de justice un comité de direction composé d'un président, d'un vice-président, d'un secrétaire, d'un rapporteur et d'un trésorier.

Seul peut être élu président ou vice-président un huissier de justice ayant été membre effectif du comité de direction ou du conseil permanent pendant au moins deux ans.

Le comité de direction est renouvelé d'un tiers tous les deux ans. Les deux premiers renouvellements se font par ordre d'ancienneté de nomination en tant qu'huissier de justice. Les membres sortants peuvent être réélus.

Le règlement prévu à l'article 550, 6°, règle entre autres les attributions et le fonctionnement du comité de direction.

Le comité de direction règle, si possible par voie de conciliation, les différends d'ordre professionnel entre huissiers de justice d'arrondissements différents. »

Art. 20. Artikel 553 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 553. De vaste raad kiest onder de gerechtsdeurwaarders een directiecomité bestaande uit een voorzitter, een ondervoorzitter, een secretaris, een rapporteur en een penningmeester.

Alleen tot voorzitter of ondervoorzitter kan gekozen worden een gerechtsdeurwaarder die minstens twee jaar vast lid is geweest van het directiecomité of van de vaste raad.

Het directiecomité wordt om de twee jaar voor een derde vernieuwd. De eerste twee vernieuwingen geschieden naar de orde van ancienniteit van benoeming als gerechtsdeurwaarder. Aftredende leden kunnen worden herkozen.

Het in artikel 550, 6°, bedoelde reglement stelt onder meer de werking en de bevoegdheid van het directiecomité vast.

Het directiecomité regelt zo mogelijk door verzoening de beroepsgeschillen tussen gerechtsdeurwaarders uit verschillende arrondissementen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. Il est inséré dans la Deuxième partie, Livre IV, du même code, un chapitre X, intitulé « Dispositions transitoires », comprenant un article 555^{quater}, rédigé comme suit:

« Art. 555^{quater}. Les candidats aux fonctions d'huissier de justice qui satisfont aux conditions de l'ancien article 510 à la date de la mise en vigueur de la loi du ..., sont dispensés des obligations imposées par ce nouvel article, pour autant qu'ils font valider leur carnet de stage dans les trois mois suivant l'entrée en vigueur de la loi précitée par le procureur du Roi de l'arrondissement du siège de la chambre qui a délivré le carnet de stage.

Par dérogation au nouvel article 510, les candidats aux fonctions d'huissier de justice qui, le jour de l'abrogation de l'ancien article 510, 2°, b), sont huissiers de justice honoraires ou porteurs du certificat de candidat huissier de justice délivré conformément à la loi du 5 juillet 1963 réglant le statut des huissiers de justice ou conformément à l'ancien article 510, sont dispensés de l'obligation prescrite par le nouvel article 510, 2°. La même disposition s'applique à la désignation en qualité d'huissier de justice suppléant.

Les autres dispositions de la loi du ... relatives à la procédure de nomination s'appliquent à tous les candidats aux fonctions d'huissier de justice.

L'ancien article 510, premier alinéa, 2°, b), et l'ancien article 511 sont abrogés à la fin de la huitième année civile qui suivra l'entrée en vigueur de la loi du Pendant cette période transitoire, le stage prévu au nouvel article 511 est accessible aux porteurs du certificat d'enseignement secondaire supérieur ou d'un des titres assimilés prévus par les lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le 31 décembre 1949.

Toutefois, les dispositions du nouvel article 510, 5°, et du nouvel article 511, premier alinéa, relatives au stage, sont applicables.

La durée du stage effectué avant l'entrée en vigueur de la loi du ... peut être portée en déduction de celle du stage prévu par le nouvel article 510, 5°.

Art. 21. In Deel II, Boek IV van hetzelfde wetboek wordt een hoofdstuk X ingevoegd onder het opschrift « Overgangsbepalingen », met een artikel 555^{quater}, luidend als volgt:

« Art. 555^{quater}. De kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder die voldoen aan de voorwaarden van het oud artikel 510 op de datum van de inwerkingtreding van de wet van ..., zijn vrijgesteld van de verplichtingen opgelegd door dit nieuw artikel, voor zover zij hun stageboekje binnen drie maanden na de dag van de inwerkingtreding van de voormelde wet laten valideren door de procureur des Konings van het arrondissement waar de kamer zitting houdt die het stageboekje heeft afgegeven.

In afwijking van het nieuw artikel 510, zijn de kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder, die op de dag van de afschaffing van het oud artikel 510, 2°, b), ere-gerechtsdeurwaarder zijn of houder zijn van het getuigschrift van kandidaat-gerechtsdeurwaarder afgegeven overeenkomstig de wet van 5 juli 1963 tot regeling van het statuut der gerechtsdeurwaarders of overeenkomstig het oud artikel 510, vrijgesteld van de verplichting voorgeschreven van bij het nieuw artikel 510, 2°. Dezelfde bepaling geldt voor de aanstelling tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

De andere bepalingen van de wet van ... die betrekking hebben op de benoemingsprocedure, zijn van toepassing op alle kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder.

Het oud artikel 510, eerste lid, 2°, b), en het oud artikel 511 worden opgeheven op het einde van het achtste kalenderjaar na het van kracht worden van de wet van Gedurende deze overgangperiode is de stage omschreven bij het nieuw artikel 511 toegankelijk voor de houders van het getuigschrift van hoger secundair onderwijs of van een van de daarmee gelijkgestelde bekwaamheidsbewijzen bedoeld in de op 31 december 1949 gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

De bepalingen van het nieuwe artikel 510, 5°, en van het nieuwe artikel 511, eerste lid, betreffende de stage zijn echter onmiddellijk van toepassing.

De voor het van kracht worden van de wet van ... volbrachte stage mag in mindering gebracht worden van de stage bepaald bij het nieuw artikel 510, 5°.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, je vous rappelle que, conformément à notre décision de cet après-midi, les interpellations de MM. Vermeiren et Verreycken et de Mme Harnie seront développées, après les votes, lors de notre séance du jeudi 26 mars.

Dames en heren, mag ik u eraan herinneren dat wij hebben besloten de interpellaties van de heren Vermeiren en Verreycken en van mevrouw Harnie donderdag eerstkomend na de stemming te houden? Wilt u daarmee rekening houden?

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN HET LUCHTVERKEER (SABENA)

Aangehouden stemmingen

PROJET DE LOI RELATIF AU STATUT DE LA SOCIÉTÉ ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AÉRIENNE (SABENA)

Votes réservés

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés au projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement van de heren Kuijpers en Loones bij artikel 1.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement de MM. Kuijpers et Loones à l'article premier.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 1 in stemming.

Je mets aux voix l'article premier.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heren De Grauwe en Goovaerts dat ertoe strekt een artikel 1bis (nieuw) in te voegen.

Nous avons à nous prononcer maintenant sur l'amendement de MM. De Grauwe et Goovaerts tendant à insérer un article 1^{er bis} (nouveau).

De heer De Grauwe. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan negen leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

143 leden zijn aanwezig.

143 membres sont présents.

98 stemmen neen.

98 votent non.

23 stemmen ja.

23 votent oui.

22 onthouden zich.

22 s'abstiennent.

Les autres dispositions de la loi du ... relatives à la procédure de nomination s'appliquent à tous les candidats aux fonctions d'huissier de justice.

L'ancien article 510, premier alinéa, 2°, b), et l'ancien article 511 sont abrogés à la fin de la huitième année civile qui suivra l'entrée en vigueur de la loi du Pendant cette période transitoire, le stage prévu au nouvel article 511 est accessible aux porteurs du certificat d'enseignement secondaire supérieur ou d'un des titres assimilés prévus par les lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le 31 décembre 1949.

Toutefois, les dispositions du nouvel article 510, 5°, et du nouvel article 511, premier alinéa, relatives au stage, sont applicables.

La durée du stage effectué avant l'entrée en vigueur de la loi du ... peut être portée en déduction de celle du stage prévu par le nouvel article 510, 5°.

Art. 21. In Deel II, Boek IV van hetzelfde wetboek wordt een hoofdstuk X ingevoegd onder het opschrift « Overgangsbepalingen », met een artikel 555^{quater}, luidend als volgt:

« Art. 555^{quater}. De kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder die voldoen aan de voorwaarden van het oud artikel 510 op de datum van de inwerkingtreding van de wet van ..., zijn vrijgesteld van de verplichtingen opgelegd door dit nieuw artikel, voor zover zij hun stageboekje binnen drie maanden na de dag van de inwerkingtreding van de voormelde wet laten valideren door de procureur des Konings van het arrondissement waar de kamer zitting houdt die het stageboekje heeft afgegeven.

In afwijking van het nieuw artikel 510, zijn de kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder, die op de dag van de afschaffing van het oud artikel 510, 2°, b), ere-gerechtsdeurwaarder zijn of houder zijn van het getuigschrift van kandidaat-gerechtsdeurwaarder afgegeven overeenkomstig de wet van 5 juli 1963 tot regeling van het statuut der gerechtsdeurwaarders of overeenkomstig het oud artikel 510, vrijgesteld van de verplichting voorgeschreven van bij het nieuw artikel 510, 2°. Dezelfde bepaling geldt voor de aanstelling tot plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder.

De andere bepalingen van de wet van ... die betrekking hebben op de benoemingsprocedure, zijn van toepassing op alle kandidaten voor het ambt van gerechtsdeurwaarder.

Het oud artikel 510, eerste lid, 2°, b), en het oud artikel 511 worden opgeheven op het einde van het achtste kalenderjaar na het van kracht worden van de wet van Gedurende deze overgangperiode is de stage omschreven bij het nieuw artikel 511 toegankelijk voor de houders van het getuigschrift van hoger secundair onderwijs of van een van de daarmee gelijkgestelde bekwaamheidsbewijzen bedoeld in de op 31 december 1949 gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

De bepalingen van het nieuwe artikel 510, 5°, en van het nieuwe artikel 511, eerste lid, betreffende de stage zijn echter onmiddellijk van toepassing.

De voor het van kracht worden van de wet van ... volbrachte stage mag in mindering gebracht worden van de stage bepaald bij het nieuw artikel 510, 5°.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, je vous rappelle que, conformément à notre décision de cet après-midi, les interpellations de MM. Vermeiren et Verreycken et de Mme Harnie seront développées, après les votes, lors de notre séance du jeudi 26 mars.

Dames en heren, mag ik u eraan herinneren dat wij hebben besloten de interpellaties van de heren Vermeiren en Verreycken en van mevrouw Harnie donderdag eerstkomend na de stemming te houden? Wilt u daarmee rekening houden?

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN HET LUCHTVERKEER (SABENA)

Aangehouden stemmingen

PROJET DE LOI RELATIF AU STATUT DE LA SOCIÉTÉ ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AÉRIENNE (SABENA)

Votes réservés

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés au projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement van de heren Kuijpers en Loones bij artikel 1.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement de MM. Kuijpers et Loones à l'article premier.

— Dit amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt niet aangenomen.

Cet amendement, mis aux voix par assis et levé, n'est pas adopté.

De Voorzitter. — Ik breng artikel 1 in stemming.

Je mets aux voix l'article premier.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heren De Grauwe en Goovaerts dat ertoe strekt een artikel 1bis (nieuw) in te voegen.

Nous avons à nous prononcer maintenant sur l'amendement de MM. De Grauwe et Goovaerts tendant à insérer un article 1bis (nouveau).

De heer De Grauwe. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De Voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (Meer dan negen leden staan op.)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

143 leden zijn aanwezig.

143 membres sont présents.

98 stemmen neen.

98 votent non.

23 stemmen ja.

23 votent oui.

22 onthouden zich.

22 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.
En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Arts, Baudson, Bayenet, Belot, Benker, Borremans, Bouchat, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cooreman, Mme Creyf, MM. Crucke, Daras, Mmes Dardenne, Delcourt-Pêtre, MM. De Loor, De Meyer, De Roo, de Seny, De Seranno, Mme Detiège, MM. De Wulf, Didden, Diegenant, Di Rupo, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Gijs, Grosjean, Guillaume, Happart, Henneuse, Hermans, Hismans, Hotyat, Jonckheer, L. Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Leclercq, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Liesenborghs, Mme Lieten-Croes, MM. Loones, Lutgen, Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Mme Maximus, MM. Meesters, Moens, Mouton, Mme Nélis, MM. Ottenbourg, Péciaux, Pinoie, Poulain, Pouillet, Scharff, Schiltz, Seeuws, Snappe, Spitaels, Steenberghe, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Timmermans, Tobback, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenbergh, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, Vanlerberghe, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Wambeke, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Verschuere, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Bosman, Buelens, De Backer, De Croo, Eeman, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Goovaerts, Lahaye, Pede, Peeters, Raes, Van Belle, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vandermeulen, Vandersmissen, Van Thillo, Van Wallegem, Verberckmoes, Verlinden, Vermeiren, Verreycken et Wierinckx.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Appeltans, Barzin, Boël, Bougard, Mme Buyle, MM. Cuyvers, de Donnée, Désir, Desmedt, D'Hondt, Foret, Mmes Harnie, Herzet, MM. Houssa, Lozie, M. Maertens, Mmes Maes, Mayence-Goossens, MM. Tavernier, Ulburghs, Van Hooland et van Weddingen.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, la privatisation totale de la Sabena, que nous souhaitons à terme, est, à notre sens, parfaitement possible sans aucune disposition légale supplémentaire par rapport au projet de loi actuel.

Nous nous sommes donc abstenus non pas parce que nous avons le moindre doute sur la nécessité de privatiser aussi vite que possible la Sabena, mais parce que nous estimons l'amendement superflu.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Kuipers.

De heer Kuipers. — Mijnheer de Voorzitter, mijn stemapparaat heeft niet gewerkt. Ik had mij willen onthouden.

De Voorzitter. — Akte wordt u daarvan gegeven.

Wij moeten ons nu uitspreken over het eerste subsidiair amendement van de heren De Grauwe en Goovaerts.

Nous devons nous prononcer sur le premier amendement subsidiaire de MM. De Grauwe et Goovaerts.

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorige amendement ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Wij moeten ons nu uitspreken over het tweede subsidiair amendement van de heren De Grauwe en Goovaerts.

Nous devons nous prononcer sur le deuxième amendement subsidiaire de MM. De Grauwe et Goovaerts.

Mag ik aannemen dat de stemming over het vorige amendement ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le vote sur l'amendement précédent est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN HET LUCHTVERKEER (SABENA)

Stemming

PROJET DE LOI RELATIF AU STATUT DE LA SOCIÉTÉ ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION AÉRIENNE (SABENA)

Vote

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet betreffende het statuut van de Belgische Naamloze Vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (Sabena).

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi relatif au statut de la Société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (Sabena).

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

147 leden zijn aanwezig.

147 membres sont présents.

88 stemmen ja.

88 votent oui.

13 stemmen neen.

13 votent non.

46 onthouden zich.

46 s'abstiennent.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden verzonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Arts, Baudson, Bayenet, Beerden, Belot, Borremans, Bouchat, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cooreman, Mme Creyf, M. Crucke, Mme Delcourt-Pêtre, MM. De Loor, De Meyer, De Roo, de Seny, De Seranno, Desutter, Mme Detiège, MM. De Wulf, Didden, Diegenant, Di Rupo, Erdman, Evrard, Flagothier, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Gijs, Grosjean, Guillaume, Happart, Henneuse, Hermans, Hismans, Hotyat, L. Kelchtermans, Kenzeler, Lallemand, Leclercq, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Mme Lieten-Croes, MM. Lutgen,

Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Mme Maximus, MM. Moens, Mouton, Ottenbourg, Péciaux, Pinoie, Poulain, Poulet, Scharff, Seeuws, Spitaels, Steenberg, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Timmermans, Tobback, Mmes Tyberghien-Vandenbussche, Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenberghe, Van den Brande, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, Vanlerberghe, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Wambeke, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Appeltans, Bosman, Buelens, Capoen, Goossens, Kuijpers, Mme Maes, MM. Peeters, Raes, Valkeniers, Van Hooland, Van Walleghem et Verreycken.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Barzin, Benker, Boël, Bougard, Mme Buyle, MM. Cuyvers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Croo, de Donnée, Désir, Desmedt, D'hondt, Eeman, Foret, Mme Gijsbrechts-Horckmans, M. Goovaerts, Mmes Harnie, Herzet, MM. Houssa, Jonckheer, Lahaye, Liesenborghs, Loones, Lozie, M. Maertens, Mme Mayence-Goossens, M. Meesters, Mme Nélis, MM. Pedé, Schiltz, Snappe, Tavernier, Ulburghs, Vaes, Van Belle, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vandermeulen, Vandersmissen, Van Thillo, van Weddingen, Verberckmoes, Verlinden, Vermeiren et Wierinckx.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb de reden van mijn onthouding reeds uitvoerig toegelicht in mijn uiteenzetting. Toch wens ik nog op te merken dat de naïviteit van de minister mij opnieuw heeft getroffen. Ik dank hem voor het heuglijke nieuws dat de leden van de raad van bestuur van Sabena vrij en vrank zullen mogen beslissen.

De heer Schiltz. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Bartolomeussen.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, je me réfère à l'explication détaillée que j'ai donnée au cours de mon intervention dans la discussion générale.

De heer Loones. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben afgesproken met de heer Deprez.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK MET BETREKKING TOT HET STATUUT VAN DE GERECHTSDEURWAARDERS

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT LE CODE JUDICIAIRE EN CE QUI CONCERNE LE STATUT DES HUISSIERS DE JUSTICE

Vote

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot het statuut van de gerechtsdeurwaarders.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le statut des huissiers de justice.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

147 leden zijn aanwezig.

147 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Il sera soumis à la sanction royale.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont præs part au vote:

MM. Appeltans, Arts, Barzin, Baudson, Bayenet, Beerden, Belot, Benker, Boël, Borremans, Bosman, Bouchat, Bougard, Buelens, Mmes Buyle, Cahay-André, MM. Capoen, Cardoen, Cooreman, Mme Creyf, MM. Crucke, Cuyvers, Daras, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Croo, de Donnée, Mme Delcourt-Pètre, MM. De Loor, De Meyer, De Roo, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, Desutter, Mme Detège, MM. De Wulf, D'hondt, Diegenant, Di Rupo, Eeman, Erdman, Evrard, Flagothier, Foret, Garcia, Geens, Gesquiere, Gevenois, Gijs, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Goossens, Goovaerts, Grosjean, Guillaume, Happart, Mme Harnie, MM. Henneuse, Hermans, Mme Herzet, MM. Hismans, Hotyat, Houssa, Jonckheer, L. Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lahaye, Lallemand, Leclercq, Lefevre, Lenfant, Lenssens, Leroy, Liesenborghs, Mme Lieten-Croes, MM. Loones, Lozie, Lutgen, M. Maertens, Mme Maes, MM. Mahoux, Mairesse, Marchal, L. Martens, W. Martens, Mmes Maximus, Mayence-Goossens, MM. Maystadt, Meesters, Moens, Mouton, Mme Nélis, MM. Ottenbourg, Péciaux, Pedé, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Raes, Scharff, Schiltz, Seeuws, Snappe, Spitaels, Steenberg, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tavernier, Timmermans, Tobback, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Ulburghs, Vaes, Valkeniers, Van Belle, Mme Van Cleuvenbergen, MM. Vancrombruggen, Vandenberghe, Van den Brande, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vandermeulen, Vandersmissen, Mme Van der Wildt, MM. Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, H. Van Rompaey, R. Van Rompaey, Van Thillo, Van Walleghem, Van Wambeke, van Weddingen, Verberckmoes, Mme Verhoeven, MM. Verleyen, Verlinden, Vermeiren, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wierinckx, Wintgens et Swaelen.

De Voorzitter. — Dames en heren, onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Lallemand, modifiant l'article 1690 du Code civil relatif aux conditions d'opposabilité aux tiers de la cession de créance, ainsi que les articles 1295 et 2075 du même code;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Lallemand, tot wijziging van artikel 1690 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voorwaarden waaronder een overdracht van schuldvordering aan derden kan worden tegengeworpen, en tot wijziging van de artikelen 1295 en 2075 van hetzelfde wetboek;

2° Par M. Verreycken, complétant l'article 23 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et l'information et la protection du consommateur;

2° Door de heer Verreycken, tot aanvulling van artikel 23 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument;

3° Par M. Barzin, insérant un article 259bis dans le Code pénal, concernant l'abus d'autorité;

3° Door de heer Barzin, houdende invoeging van een artikel 259bis in het Strafwetboek, betreffende het misbruik van gezag;

4° Par MM. De Grauwe et Verberckmoes, modifiant la loi du 22 janvier 1945 sur la réglementation économique et les prix;

4° Door de heren De Grauwe en Verberckmoes, tot wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen;

5° Par MM. Dierickx et Daras, portant création d'un institut national chargé de promouvoir la valeur d'usage et la durabilité des biens et des services;

5° Door de heren Dierickx en Daras, tot oprichting van een nationaal instituut ter bevordering van de gebruikswaarde en de duurzaamheid van goederen en diensten;

6° Par MM. Cardoen et Leclercq:

a) Modifiant les lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948, en ce qui concerne la réparation due aux parents perdant un fils ou une fille en service actif à l'armée;

6° Door de heren Cardoen en Leclercq:

a) Tot wijziging van de wetten op de vergoedingspensioenen, samengeordend op 5 oktober 1948, wat de vergoeding betreft voor ouders die hun zoon of dochter verliezen die in actieve dienst was bij het leger;

b) Modifiant l'article 36 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions;

b) Tot wijziging van artikel 36 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen;

c) Modifiant la loi du 9 mars 1953 réalisant certains ajustements en matière de pensions militaires et accordant la gratuité des soins médicaux et pharmaceutiques aux invalides militaires du temps de paix;

c) Houdende wijziging van de wet van 9 maart 1953 houdende sommige aanpassingen inzake militaire pensioenen en verlening van kosteloze genees- en artseneijkundige verzorging voor de militaire invaliden van vreedstijd;

7° Par M. Cardoen, insérant un article 367bis dans le Code des impôts sur les revenus;

7° Door de heer Cardoen, tot invoeging van een artikel 367bis in het Wetboek van de inkomstenbelastingen;

8° Par M. Cuyvers, modifiant la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, en vue d'une meilleure protection des animaux de compagnie;

8° Door de heer Cuyvers, tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, met het oog op een betere bescherming van gezelschapsdieren;

9° Par M. Péciaux, modifiant la loi du 13 août 1986 relative à l'exercice des activités ambulantes.

9° Door de heer Péciaux, tot wijziging van de wet van 13 augustus 1986 betreffende de uitoefening van de ambulante activiteiten.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

De Senaat vergadert opnieuw donderdag 26 maart 1992 om 15 uur.

Le Sénat se réunira le jeudi 26 mars 1992 à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 18 h 35 m.)

(La séance est levée à 18 h 35 m.)

